

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Petru Sebastian Tamaș
Cristina Mate
Teodora Cojan
Fulvina Blînda

Maricica Bejenaru
Tereza Herciu
Loredana Cojan

Religie

cultul romano-catolic de limba română

clasa a VIII-a

8

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației și Cercetării.

Acest manual școlar este aprobat prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 4500/10.07.2025 și este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 3393/28.02.2017.

numărul 119 număr unic de telefon la nivel național pentru cazurile de abuz împotriva copiilor

116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Petru Sebastian Tamaș
Cristina Mate
Teodora Cojan
Fulvina Blînda

Maricica Bejenaru
Tereza Herciu
Loredana Cojan

Religie

cultul romano-catolic de limba română

clasa a VIII-a

8

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:						
ANUL	Numele elevului care a primit manualul	Clasa	Școala	Anul școlar	Starea manualului*	
					la primire	la returnare
1.						
2.						
3.						
4.						

* Starea manualului se va înscrie folosind termenii: nou, bun, îngrijit, nesatisfăcător, deteriorat. Cadrele didactice vor controla dacă numele elevului este scris corect. Elevii nu trebuie să facă niciun fel de însemnări pe manual.

© E.D.P. 2025. Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii Didactice și Pedagogice, București. Orice preluare, parțială sau integrală, a textului sau a materialului grafic din această lucrare se face numai cu acordul scris al editurii.

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

Str. Spiru Haret nr. 12, sector 1, cod 010176, București

Tel.: 021.315.38.20

Tel./fax: 021.312.28.85

e-mail: office@edituradp.ro

www.edituradp.ro

Comenzi pentru această lucrare se primesc:

* prin poștă, pe adresa editurii

* prin e-mail: comenzi@edituradp.ro
comercial@edituradp.ro

* prin telefon: 0742 150 102

Referenți:

Referent preuniversitar: prof. grad 1 **Violeta Apostu**

Referent universitar: lector. Univ. dr. **Iacob Iosif**, Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași

Redactor: **Valentina Jercea**

Tehnoredactare: **Gabriela Dimitriu**

Copertă: **Mădălina Mogoșeanu**

CUPRINS

UNITATEA I DUMNEZEU REVELAT OMULUI CA IUBIRE MILOSTIVĂ 5

1.	Omul, creat bărbat și femeie	6
2.	Istoria lui Rut	9
3.	Istoria lui Tobia	12
4.	Dumnezeu pregătește Noul Popor. Sfântul Ioan Botezătorul	15
5.	Sfânta Familie din Nazaret	18
6.	Isus Cristos – Fiul lui Dumnezeu și al omului	22
	Recapitulare	25
	Fișă de (auto)evaluare	26

UNITATEA II RĂSPUNSUL OMULUI DAT IUBIRII LUI DUMNEZEU 27

7.	Predica de pe munte – Fericirile	28
8.	Adorarea lui Dumnezeu	32
9.	Respectul față de bunurile aproapelui	36
10.	Ordonarea dorințelor interioare	39
11.	Trăirea în adevăr	42
	Recapitulare	45
	Fișă de (auto)evaluare	46

UNITATEA III VIAȚA OMULUI ÎN CRISTOS 47

12.	Preoția – celebrarea și roadele Sacramentului Preoției	48
13.	Căsătoria – celebrarea și roadele Sacramentului Căsătoriei	51
	Recapitulare	55
	Fișă de (auto)evaluare	56

UNITATEA IV OMUL CREȘTIN ÎN MIJLOCUL SEMENILOR 57

14.	Începuturile creștinismului în spațiul românesc	58
15.	Biserica Catolică din România – organizare pe Dieceze și rituri	61
16.	Contribuția Bisericii Catolice la dezvoltarea culturii și a spiritualității în România	65
17.	Biserica din România în timpul perioadei comuniste	68
18.	Sfinții închisorilor	71
19.	Locuri de spiritualitate catolică în România	74
20.	Biserica locală	77
	Recapitulare	80
	Fișă de (auto)evaluare	81

	Recapitulare finală	82
	Evaluare finală	83
	Anexe	84

1. Utilizarea conceptelor
specifice religiei proprii,
în conexiune cu diferite
manifestări ale credinței

3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase

1.1. Formularea de argumente pentru susținerea importanței unor idei, fapte cu relevanță moral religioasă sau evenimente din istoria mântuirii

2.1. Promovarea, în grupurile de apartenență, a unor reguli specifice cooperării și competiției, în acord cu spiritul sacramentelor de slujire a comuniunii

2.2. Identificarea avantajelor și limitelor cooperării și competiției, în grupurile de învățare și de muncă, în spiritul sacramentelor de slujire a comuniunii

3.1. Susținerea rolului atitudinilor și comportamentelor deschise și echilibrate în relație cu ceilalți, ca factor de dezvoltare personală și de promovare a comunității

3.2. Implicarea în activități și proiecte individuale și de grup, centrate pe aspecte de viață spirituală a comunității și pe experiențele din viața Bisericii locale

Unitatea 1

*Dumnezeu
revelat omului
ca iubire milostivă*

- ◆ Omul, creat bărbat și femeie
- ◆ Istoria lui Rut
- ◆ Istoria lui Tobia
- ◆ Dumnezeu pregătește Noul Popor
- ◆ Sfânta Familie din Nazaret
- ◆ Isus Cristos – Fiul lui Dumnezeu și al omului

Unitatea 2

*Răspunsul omului
dat iubirii
lui Dumnezeu*

- ✦ Predica de pe munte – Fericirile
- ✦ Adorarea lui Dumnezeu
- ✦ Respectul față de bunurile aproapelui
- ✦ Ordonarea dorințelor interioare
- ✦ Trăirea în adevăr

Unitatea 3

*Viata omului
în Cristos*

- ♦ Preoția – celebrarea și roadele Sacramentului Preoției
- ♦ Căsătoria – celebrarea și roadele Sacramentului Căsătoriei

Unitatea 4

Omul creștin
în mijlocul semenilor

- Începuturile creștinismului în spațiul românesc
- Biserica Catolică din România – organizare pe Dieceze și rituri
- Contribuția Bisericii Catolice la dezvoltarea culturii și a spiritualității în România
- Biserica din România în timpul perioadei comuniste
- Sfinții închinător
- Locuri de spiritualitate catolică în România

Unitatea 1

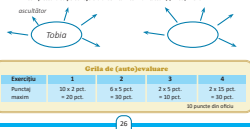
Lecția 4

*Dumnezeu pregătește Noul Popor.
Sfântul Ioan Botezătorul*

[illegible]

Test de (auto)evaluare

- [illegible]

[illegible]

Vocabular

Întrebări

1. Cine era Zaharia?
2. Ce practici religioase descoperim în familia preotului Zaharia?
3. Ce viziă a dios Ioan înădi din tinerețe?
4. Care sunt sfaturile date de Ioan Botezătorul?
5. De ce a creșt paparii cu Ioan este Mesia?
6. Cum este prezentat Ioan de către Ioan?
7. Ce înțelegem astăzi de Ioan Botezătorul?

Cuvânt pentru viață

„În zilele acelea, a venit Ioan Botezătorul predica în Pustul Iudei. El zicea: «Co»

Activități de învățare

[illegible]

a) pentru ce ai fost botezat și la murtă ca martir? b) a contemplantă ignoranță și imoralitate; c) pentru că botezarea cu apă.

2. Selectează, din textul lecției, un citat biblic care ți place, prezintă mesajul transmiterii și motivează alegera făcută.

3. Prezent individual: Identifică, în interiorul Bisericii (pe cartea Vieții acestor papi internet), ale persoane care au ales să ducă o viață neromantică și sobră. Prezintă viața acestora colegilor tăi.

4. Compune o rugăciune de mărturie lui Dumnezeu, în care să folosești cuvintele: *Dumnezeu, botez, mărturie, convertire, pocăință*. Adresează la profesorul personal.

Sfinții, modele de viață

[illegible]

cã... ?

- ◆ Sfinții Augustin și Iustin au spus despre Ioan Botezătorul: „Este pus ca agrorâș între cele două Testamente, Vechiul și Noul?”
- ◆ Ioan Botezătorul este primul care a declarat divinitatea lui Cristos?
- ◆ Ioan Botezătorul s-a născut și a copilărit în localitatea Ein Karem, oraș care există și astăzi?
- ◆ În limba ebraică, Ioan înseamnă „Dumnezeu este milostiv”, Zaharia înseamnă „Dumnezeu își amintește”, iar Elisabeta înseamnă „Dumnezeu a promis”?

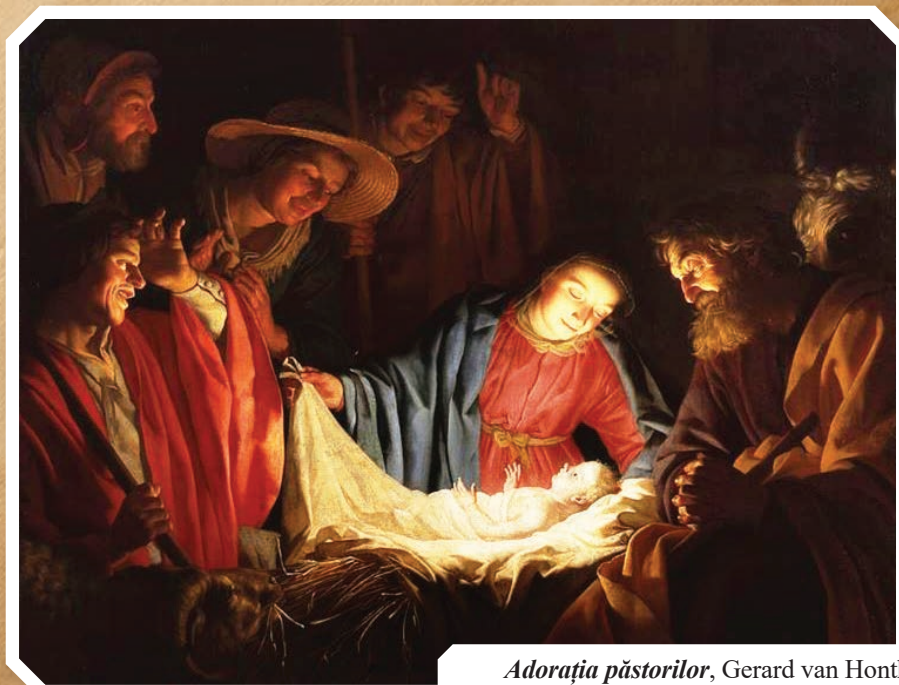
Pagină de evaluare

Rubrici:

**Vocabular • Întrebări • Cuvânt pentru viață • Activități de învățare
• Lumină pentru pașii mei • Sfintii, modele de viață • Știați că... ?**

Unitatea 1

Dumnezeu revelat omului ca iubire milostivă

Adorația păstorilor, Gerard van Honthorst,
Muzeul de Stat Pomeranian (Greifswald, Germania)

- ❖ Omul, creat bărbat și femeie
- ❖ Istoria lui Rut
- ❖ Istoria lui Tobia
- ❖ Dumnezeu pregătește Noul Popor
- ❖ Sfânta Familie din Nazaret
- ❖ Isus Cristos – Fiul lui Dumnezeu și al omului

Omul, creat bărbat și femeie

Întâlnirea lui Adam și Eva, autor necunoscut (Sicilia, Italia)

Prima carte a Bibliei, *Geneza*, după crearea Universului, a Pământului cu tot felul de viețuitoare și plante, relatează facerea omului ca pe o încoronare a tot ceea ce făcuse mai înainte: „Și a zis Dumnezeu: «Să-l facem pe om după chipul și asemănarea noastră și să stăpânească peste peștii mării și peste păsările cerului, peste animale, peste tot pământul și peste toate reptilele care se târăsc pe pământ!» Și l-a creat Dumnezeu pe om după chipul său. După chipul lui Dumnezeu l-a creat; bărbat și femeie i-a creat.” (*Geneză* 1,26-27)

Între toate creaturile văzute, omul deține un loc unic. Chiar dacă animalele și plantele dau mărturie, prin frumusețea lor, despre măreția Creatorului, numai omul este capabil să-l cunoască și să-l iubească pe cel de la care a primit viața. Omul este „singura făptură de pe pământ pe care Dumnezeu a voit-o pentru ea însăși” (Conciliul Vatican II, *Gaudium et spes* 24); doar el este chemat să împărtășească, prin cunoaștere și iubire, viața lui Dumnezeu.

Omul, fiind creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, are demnitatea de persoană: el nu este ceva, ci este cineva. E capabil să se cunoască, să se stăpânească, să se dăruiească în mod liber, să intre în comuniune cu alte persoane. Omul este chemat, prin har, la un legământ cu Creatorul său, la a-i oferi un răspuns de credință și de iubire pe care nimeni altul nu-l poate da în locul său.

Bărbatul și femeia sunt creați de Dumnezeu într-o perfectă egalitate ca persoane. „A fi bărbat” sau „a fi femeie” este o realitate bună și voită de Dumnezeu: bărbatul și femeia au o demnitate nepieritoare, egală, ce le

vine de la Dumnezeu, Creatorul lor. În „faptul de a fi bărbat” și în „faptul de a fi femeie”, ei reflectă înțelepciunea și bunătatea Creatorului.

Dumnezeu nu este după chipul omului. El nu este nici bărbat, nici femeie. Dumnezeu este spirit pur, în care nu există loc pentru diferențele de sex. Însă virtuțile bărbatului și ale femeii reflectă ceva din infinita perfecțiune a lui Dumnezeu.

Creați pentru a fi împreună, bărbatul și femeia sunt voiți de Dumnezeu unul pentru celălalt. Cuvântul lui Dumnezeu ne dă de înțeles acest lucru, în diferite pasaje ale textului sacru: „Nu este bine ca omul să fie singur. Îi voi face un ajutor pe potrivă lui.” (*Geneză* 2,18) Femeia, pe care Dumnezeu o plăsmuiește din „coasta bărbatului” și pe care i-o aduce acestuia, trezește din partea lui un strigăt de admirație, o exclamație de iubire și de comuniune: „Aceasta este os din oasele mele și carne din carnea mea.” (*Geneză* 2,23) Bărbatul descoperă femeia ca pe un alt „eu”, cu aceeași natură omenească.

Bărbatul și femeia sunt făcuți unul pentru celălalt, nu pentru că Dumnezeu i-ar fi făcut doar pe jumătate și incompleți, ci din cauza faptului că au fost orânduți pentru o comuniune de persoane. În acest fel, fiecare poate fi ajutor pentru celălalt, fiindcă ei sunt, în același timp, egali ca persoane și complementari ca bărbat și femeie.

În căsătorie, Dumnezeu îi unește astfel încât, formând „un singur trup” (*Geneză 2,24*), să poată transmite viața umană: „Fiți rodnici, înmulțiți-vă, umpleți pământul.” (*Geneză 1,28*) Transmițând urmașilor lor viața umană, bărbatul și femeia, ca soți și părinți, cooperează în chip unic la opera Creatorului.

Așa cum motivul creației este iubirea care se cere a fi împărtășită, la fel, baza familiei este iubirea. Trăind în iubire, soții dăruiesc viață, îngrijesc noua viață și se străduiesc să fie exemple bune pentru copiii lor. Armonia și iubirea din familie sunt o mărturie a iubirii Creatorului și elementele cele mai importante de care un copil are nevoie pentru a crește fericit. Din acest motiv, Sfântul Paul îi îndeamnă pe creștini: „Fiți supuși unii altora în frica lui Cristos! Femeile să se supună bărbaților lor... Bărbaților, iubiți-vă soțiile așa cum Cristos a iubit Biserica și s-a dat pe sine pentru ea, pentru a o sfinți, purificând-o prin baia apei în cuvânt, ca să și-o prezinte sieși ca o Biserică glorioasă, fără să aibă vreo pată sau rid sau ceva asemănător, ci să fie sfântă și neprihănită! Tot așa și bărbații au datoria să-și iubească soțiile ca pe trupul propriu. Cine își iubește soția se iubește pe sine. Căci nimeni nu și-a urât vreodată propriul trup, dimpotrivă, îl hrănește și îl îngrijește așa cum [face] Cristos pentru Biserică. ... De aceea își va lăsa omul tatăl și mama și se va uni cu soția sa și cei doi vor fi un singur trup. Misterul acesta este mare: eu o spun cu privire la Cristos și la Biserică, dar și cu privire la voi: fiecare în parte să-și iubească soția ca pe sine însuși, iar soția să aibă respect față de bărbat!” (*Efesenii 5,21-33*)

Vocabular

persoană – ființă omenească, om considerat în totalitatea însușirilor fizice și psihice, cu drepturi și obligații

demnitate – măreție, prestigiu, destoinicie, noblețe

a plăsmui – a da viață, a crea, a făuri, a alcătui

complementar – care completează, întregeste

Întrebări

1. Cum l-a creat Dumnezeu pe om?
2. Prin ce este diferit omul de alte creaturi?
3. Ce înseamnă demnitatea de persoană?
4. De ce a creat Dumnezeu omul, bărbat și femeie?
5. Care este scopul căsătoriei?
6. Ce stă la baza familiei?
7. Ce îi îndeamnă Sfântul Paul pe creștini?

Cuvânt pentru viață

„Iubiților, să ne iubim unii pe alții, pentru că iubirea este de la Dumnezeu și oricine iubește este născut din Dumnezeu și-l cunoaște pe Dumnezeu! Cine nu iubește nu l-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire.” (*1 Ioan 4,7-8*)

Activități de învrățare

1. Completează spațiile libere cu informațiile din text.

Cartea ... relatează ... omului ca pe o ... a tot ce făcuse el mai înainte. Între toate ... văzute, ... deține un loc unic. El este capabil să se ..., să se stăpânească, să se dăruiască în mod ..., să intre în ... cu alte persoane. Bărbatul și ... sunt creați de ... într-o perfectă ... ca persoane.

2. Identifică, în textul lecției, cinci calități dăruite de Dumnezeu primilor oameni.

3. Continuă enunțurile următoare:

a) Bărbatul și femeia sunt ...

b) Dumnezeu a creat bărbatul și femeia ...

c) În planul lui Dumnezeu, căsătoria ...

d) Soții trebuie să se iubească așa cum ...

4. Pornind de la enunțul „Omul se află în centrul creației și tot ce există pe pământ trebuie raportat la om” (Conciliul Vatican II, *Gaudium et Spes* 12), scrie, pe o foaie, un text de 80 de cuvinte, despre frumusețea și importanța omului. Adaugă fișa la portofoliul personal.

Lumină pentru pașii mei

Dumnezeu l-a creat pe om bărbat și femeie pentru ca, împreună, să formeze familia, icoană a Sfintei Treimi, comuniune de iubire și leagăn de viață. Să ne rugăm ca, în familiile creștine, în familiile noastre, să existe armonie, respect, iubire, slujire, pace și multă credință. Astfel, fiecare familie va fi statornică și fericită.

Sfinții, modele de viață

**Fericita Veronica din Binasco
(1445-1497)**

S-a născut la Binasco, provincia Milano, în anul 1445, într-o familie de țărani umili. La vârsta de 22 de ani, Veronica a intrat în mănăstirea augustiniană „Sf. Marta din Milano”. În anii petrecuți în familie, învățase doar să lucreze pământul. Când a intrat în mănăstire, a trudit mult să învețe abecedarul, pentru a putea scrie și citi. Într-o apariție, Sfânta Fecioară Maria i-a descoperit calea ce trebuia s-o urmeze pentru a ajunge la Dumnezeu: curăția inimii, răbdarea față de greșelile aproapelui, rugăciunea pentru cei care greșesc, meditarea zilnică a suferințelor și morții lui Isus. Toate aceste noțiuni, Veronica și le-a întipărit în memorie cu ajutorul culorilor; albul arată curăția inimii și iubirea de Dumnezeu, negrul îi amintea de răbdarea în fața greșelilor, iar roșul, sângele vărsat de Isus din dragoste pentru noi. A cerșit pentru săraci și a împărțit cu ei și pâinea care hrănește sufletul.

Prin viața ei, a lăsat în urmă o rază de lumină și de bunătate ce strălucește și astăzi.

Știați că... ?

- ❖ Omul este cea mai complexă ființă a creației: „Oamenii sunt cununa specială a creației vizibile a lui Dumnezeu.” (Sf. Ioan Paul al II-lea)?
- ❖ Bărbatul și femeia nu au fost creați în mod întâmplător, ci cu înțelepciune divină?
- ❖ *Cartea Genezei* este plasată la începutul Bibliei, deoarece cuprinde adevăruri fundamentale despre crearea omului?
- ❖ Numai omul a primit de la Dumnezeu „suflare de viață” și binecuvântare, de aceea „Persoana umană este excepțională.” (Sf. Ioan Paul al II-lea)?
- ❖ Tradiția iudaică și cea creștină timpurie îi atribuie lui Moise scrierea *Cărții Genezei*?

Istoria lui Rut

Una dintre cărțile Vechiului Testament poartă numele de Rut, după numele persoanei principale despre care vorbește. *Cartea lui Rut* prezintă istoria unei familii simple, dar care, zi de zi, își trăiește credința în Dumnezeu.

Pe timpul foametei din Canaan, un om din Betleem s-a dus cu soția și cu cei doi fii ai săi în regiunea Moabului. El se numea Elimelec, iar soția sa, Noemi. Cei doi fii s-au căsătorit cu femei moabite: Orfa și Rut. După mai mulți ani, Elimelec și cei doi fii au murit, iar Noemi a rămas singură cu două nuri.

Rămasă văduvă și fără copii, Noemi a hotărât să se întoarcă în Canaan, la Betleem. Ea le-a sfătuit pe nuri să se întoarcă la casele mamelor lor. Una dintre ele s-a lăsat înduplecată și a rămas în țara sa, dar Rut s-a ținut după Noemi și a zis: „Unde te vei duce tu, acolo mă duc și eu; unde vei rămâne tu, acolo voi rămâne și eu. Poporul tău este poporul meu și Dumnezeul tău este Dumnezeul meu. Numai moartea ne va despărți.” (*Rut* 1,16) Amândouă au mers în țara Canaanului, s-au stabilit la Betleem și, împreună, au depășit numeroase încercări.

Întreaga cetate admira înțelepciunea lui Rut și devotamentul față de soacra sa.

Rut era o femeie foarte harnică. În timpul secerișului, ea mergea să culeagă spice în urma secerătorilor, pe ogor. Dumnezeu i-a călăuzit pașii spre ogorul unui om bogat, numit Booz, dintre rudele lui Elimelec.

Booz a văzut-o și i-a spus să rămână cu servitoarele lui până la sfârșitul secerișului.

„La ora mesei, Booz a zis către Rut: «Apropie-te, mănâncă pâine și înmoaie-ți bucata în oțet!» Ea a șezut lângă secerători. I-au dat grăunțe prăjite, a mâncat, s-a saturat și a mai rămas. Apoi s-a ridicat să adune [spice]. Booz a poruncit slujitorilor săi: «Lăsați-o să culeagă și între snopi și să n-o muștrați! Ba chiar să lăsați [să cadă] din snopi pentru ea: lăsați-o să adune și n-o certați!». Ea a cules [spice] de pe câmp până seara; a bătut ce culesese și a ieșit cam o efă de orz. A luat și a intrat în cetate și soacra a văzut ce culesese. [Rut] a scos și i-a dat ceea ce rămăsese după ce se săturase. Soacra ei i-a zis: «Unde ai cules

Rut pe câmpul lui Booz, detaliu, Julius Schnorr von Carolsfeld (Londra, Anglia)

astăzi și unde ai muncit? Binecuvântat să fie cel care te-a acceptat!». Rut i-a spus soacrei sale la cine muncise: «Omul la care am muncit azi – a zis ea – se numește Booz». Noemi i-a zis nuroii sale: «Să fie el binecuvântat de Domnul, care nu renunță la îndurare față de cei vii și față de cei morți!». Noemi i-a [mai] spus: «Omul acesta este rudă cu noi, este dintre cei care pot să ne răscumpere.» (*Rut* 2,14-20)

Booz a recunoscut virtuțile ei și a luat-o de soție după ce a îndeplinit toate ritualurile de răscumpărare prevăzute de Lege. Domnul a binecuvântat căsătoria lor și le-a dat un fiu care a fost numit Obed. Obed a fost tatăl lui Iese și bunicul regelui David, din neamul căruia s-a născut Mântuitorul.

Istoria lui Rut dă mărturie despre faptul că Dumnezeu este alături de cel credincios, indiferent de țara de origine, că binecuvântarea lui nu lipsește din viața omului, chiar dacă acesta trece uneori prin momente dificile. Fidelitatea și respectul față de cei din familie sunt recunoscute și răsplătite atât de oameni, cât și de Dumnezeu: „binecuvântat să fie Domnul, care nu te-a lipsit astăzi de un răscumpărător! El va fi pentru tine bucuria vieții și va fi sprijinul bătrâneților tale; căci l-a născut nora ta care te iubește și care este mai bună pentru tine decât șapte fii.” (*Rut* 4,14-15)

Prin Rut, Dumnezeu îi transmite poporului ales și, prin el, Bisericii că mântuirea este posibilă oricui și că ea se bazează pe iubirea față de el și față de aproapele.

----- Vocabular -----

foamete – lipsă mare, generală și prelungită de hrană; lipsă totală de provizii alimentare într-o țară

moabiți – popor care îi cuprindea pe urmașii lui Moab, fiul lui Lot, și care se afla adesea în conflict cu israeliții

efă – unitate de măsură folosită de evrei pentru cereale

răscumpărător – rudă foarte apropiată, care are datoria de a restabili drepturile celui alt (sens specific în *Cartea lui Rut*)

Întrebări

1. Ce relatează *Cartea lui Rut*?
2. Cum s-a comportat Rut cu Noemi, soacra ei?
3. Ce lucra Rut în Canaan?
4. Cine era Booz?
5. De ce s-a căsătorit Booz cu Rut?
6. Cine este lese?
7. Care sunt valorile familiei prezentate în *Istoria lui Rut*?

Cuvânt pentru viață

„Cine va da de băut, fie și numai un pahar cu apă rece, unuia dintre aceștia mici, pentru că este discipol, adevăr vă spun, nu-și va pierde răsplata”. (*Matei 10,42*)

Activități de învățare

1. Indică răspunsul corect.

A. Elimelec și Noemi proveneau din localitatea:
a) Betleem;
b) Ierusalim;
c) Nazaret. | B. Motivul pentru care cei doi și-au părăsit locul natal a fost:
a) dorința de a vizita locuri noi;
b) foametea din Canaan;
c) vizitarea unor rude. | C. Rut era o femeie:
a) egipteană;
b) evreică;
c) moabită. | D. După moartea soțului și a celor doi fii, Noemi a fost urmată în Țara Canaanului de:
a) ambele surori;
b) Orfa;
c) nora sa, Rut. |
|--|--|---|---|

2. Rezolvă, în echipă, exercițiul următor, folosind *Metoda cubului*.

- a) Descrie** personalitatea lui Rut.
- b) Compară** atitudinea celor două văduve, Orfa și Rut. Precizează ce le-a determinat pe cele două surori să aleagă diferit.
- c) Analizează** prin ce gesturi a demonstrat Rut că îl iubește pe Dumnezeu. Dar pe aproapele?
- d) Asociază** corect fragmentele din prima coloană cu cele din a doua coloană, astfel încât enunțurile obținute să fie corecte și să aibă sens.
1 Istoria lui Rut ne învață	A mântuirea tuturor oamenilor.
2 Dumnezeu dorește	B citim despre istoria lui Rut.
3 Dumnezeu poate să transforme în bine	C ceea ce poate fi rău pentru oameni.
4 În Vechiul Testament,	D indiferent de rasă sau de religie.
5 Toți oamenii sunt chemați de Dumnezeu la mântuire	E că Dumnezeu este alături de cel credincios.
- e) Ordonează** cronologic următoarele evenimente din istoria lui Rut.
- ... Rut a preluat obiceiurile și credința soțului ei.
- ... Rut s-a căsătorit cu unul dintre fiii lui Elimelec.
- ... Elimelec și Noemi au plecat din Betleem într-un ținut păgân, Moab, din cauza foametei din Canaan.
- ... Noemi a rămas văduvă și fără copii.

... În Țara Canaanului, Rut s-a căsătorit cu o rudă a lui Elimelec, Booz.

... Rut a hotărât să o urmeze pe soacra ei în Țara Canaanului.

... Dumnezeu a binecuvântat căsătoria lui Rut cu Booz, dăruindu-i un fiu, Obed, care a fost bunicul regelui David.

f) Argumentează răspunsul la întrebarea: *Care dintre calitățile pe care le regăsești la Rut sunt importante pentru tine?*

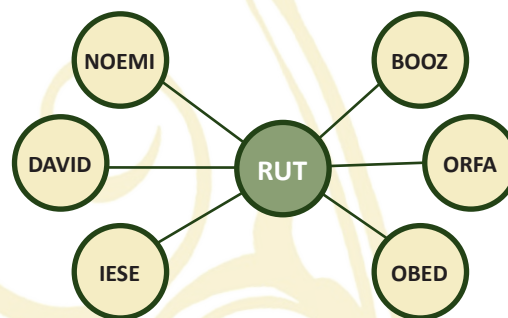
3. Caută, în Biblie, textul din Cartea lui Rut 2,8-13 și prezintă despre ce este vorba.

4. Completează schema alăturată, în caiet, scriind relațiile existente între Rut și diferitele personaje biblice întâlnite în lecție.

Exemplu:

RUT → nora → NOEMI

5. Compune o rugăciune prin care să ceri binecuvântarea lui Dumnezeu în toate momentele vieții. Adaugă la portofoliul personal.

Lumină pentru pașii mei

Rut este model de fidelitate, devotament, hărnicie și modestie. Ea este hotărâtă să rămână cu soacra ei și să-i fie sprijin în orice situație. Dumnezeu o răsplătește cu bunătatea și prietenia lui Booz, care o ia de soție. Astfel, este asociată la descendența lui David și implicit a lui Isus. Să alegem și noi hărnicia, modestia, atașamentul și grija față de cei din familia noastră și Dumnezeu ne va dăruia multe haruri și binecuvântări.

Sfinții, modele de viață

Sfânta Ghermana (1579-1601)

Sfânta Ghermana Cousin era fiica unor oameni simpli, ce locuiau în apropiere de Toulouse, în Franța. S-a născut în anul 1579. De la naștere, a fost infirmă, având mâna dreaptă atrofiată.

Mama ei a murit când ea era încă foarte mică. Mai târziu, tatăl ei s-a recăsătorit, iar mama vitregă a persecutat-o permanent, obligând-o să doarmă sub scara de la intrare.

Ghermana avea grijă de mica turmă a familiei și era prețuită de toți locuitorii satului pentru evlavie și bunătatea ei. Într-o dimineață, tatăl a văzut că fiica lui nu a plecat cu oile la păscut. Mâniat, a deschis ușa încăperii unde dormea Ghermana. Nu mică i-a fost uimirea când a realizat că tânăra și-a început somnul de veci. Abia împlinise 22 de ani.

În anul 1867, a fost ridicată la cinstea altarelor și o catedrală impunătoare i-a fost dedicată în orașul Pibrac, amintind peste veacuri că, într-un trup infirm, poate sălășlui un suflet mare.

Știați că... ?

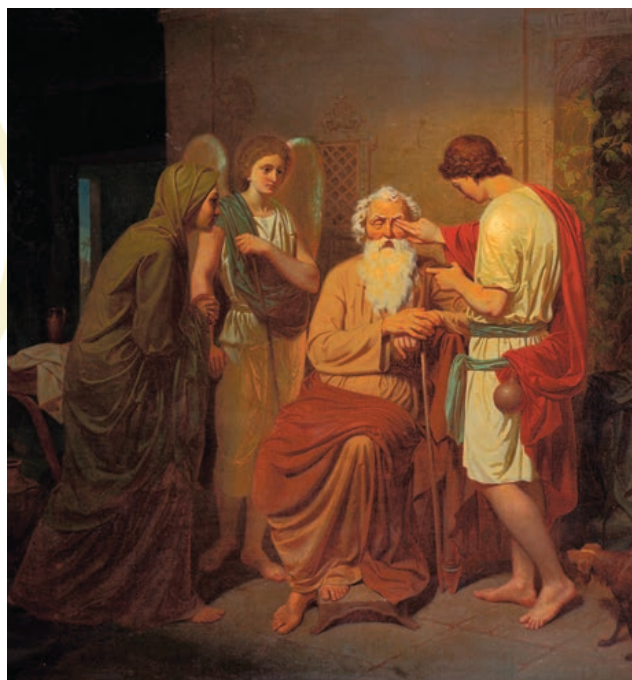
- ❖ Moab este teritoriul aflat la S-E de Palestina, pe malul de răsărit al Mării Moarte, în Iordania de astăzi?
- ❖ Moabiții au dispărut complet ca popor autonom, alături de amoniți și filistenii?
- ❖ Începuturile formării *Cărții lui Rut* au fost aproximativ în jurul anului 1000 î.C.?
- ❖ Numele Rut ar însemna prieten, însoțitor, apropiat?
- ❖ O efă de orz echivalează, ca volum, cu 45 l?
- ❖ Efă este numele unui vas suficient de mare ca să încapă în el un om?

Istoria lui Tobia

Între anii 700 și 600 î.C., printre cei deportați în Asiria, la Ninive, trăia Tobit, un om credincios și drept care aparținea poporului evreu. Chiar și în robie, unde se afla cu soția sa, cu fiul său Tobia și cu tot tribul său, s-a străduit să respecte poruncile lui Dumnezeu. Tobit îi vizita pe israeliții aflați în robie, îi mângâia și-i încuraja. Le împărțea din bunurile sale. Îi hrănea pe cei flămânzi, îi îmbrăca pe cei goi, îngropa trupurile celor morți. Făcea fapte de milostenie pentru care, cu timpul, și-a cheltuit toată averea. Într-o zi, i-a căzut în ochi un găinaț fierbinte și l-a orbit. Tobit nu s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, dar a rămas statornic în credință și s-a rugat lui Dumnezeu, chiar dacă rudele și cunoscuții lui râdeau de el spunând: „Unde sunt faptele tale de milostenie și faptele tale de dreptate? Iată, se știe ce ți-au adus!” (Tobia 2,14)

Pe fiul său, Tobia, din copilărie l-a învățat să-l iubească pe Dumnezeu și să se ferească de păcat. Îl povățuia spunându-i: „Cinstește-o pe mama ta și nu o părăsi pe mama ta în toate zilele ei; fă ceea ce este plăcut înaintea ei și nu-i întrista sufletul prin nimic! ... În toate zilele tale, adu-ți aminte de Domnul, copile, și nu-ți dori să păcătuiești și să încalci poruncile lui... Ferește-te, copile, de orice desfrânare ... Acum, copile, iubește-i pe frații tăi și nu te mândri în inima ta ... Pentru că în mândrie este pieire și tulburare multă. În lene este lipsă și nevoie mare; lenea este mama foamei. Nu lăsa să aștepte plata niciunul dintre cei care muncesc pentru tine, ci dă-le-o imediat! Iar dacă îl vei sluji pe Dumnezeu, și ție ți se va da răsplată. Ferește-te, copile, în toate lucrările tale și fii binecrescut în orice situație! Ce urăști, tu să nu faci nimănui! Să nu bei vin până când te îmbeți și să lași beția să meargă pe drum cu tine! Dă din pâinea ta celui înfometat și din hainele tale celui gol! Ceea ce îți prisosește dă de pomană și ochiul tău să nu privească cu dispreț când dai de pomană! ... Caută sfat de la orice înțelept și nu disprețui niciun sfat folositor! ... Acum, copile, amintește-ți aceste porunci și nu le lăsa să se șteargă din inima ta!” (Tobia 4,3-18)

Ajuns la limita sărăciei, Tobit l-a trimis pe fiul său la Ragheș, în Media, ca să recupereze o sumă de bani pe care i-o împrumutase demult unui om din tribul său. Iar calea era lungă, și Tobit a angajat o călăuză care să-l însoțească pe Tobia în călătorie. Călăuza, un tânăr numit Azaria, nu era altcineva decât îngerul Rafael, dar ei nu știau.

Tobia vindecă ochii tatălui său orb, detaliu, August Malmström

Când au ajuns la un râu, ascultând îndemnul lui Azaria, tânărul Tobia a luat cu el câteva părți dintr-un pește, motivând că acestea ar fi un adevărat medicament. Pe drum, îngerul Rafael și Tobia au poposit la Raguel, un membru al familiei lui Tobit. Acesta avea o fată, Sara, chinuită de un demon – toți cei șapte bărbați cu care a vrut să se căsătorească au murit în noaptea nunții. Și ea s-a rugat lui Dumnezeu pentru ajutor. La sfatul îngerului, Tobia și Sara s-au rugat trei zile și fata a scăpat de sub influența celui rău. Tobia a luat-o de soție pe Sara. În timp ce serbau nunta, îngerul a mers la Ragheș și a recuperat banii. Tatăl Sarei, Raguel, i-a dat tânărului jumătate din averea sa, iar Tobia a plecat cu Sara și cu îngerul spre casă.

Părinții lui Tobia, văzând că fiul lor întârzie, s-au întristat foarte mult. Mama plângea neîncetat. Când în sfârșit l-au văzut venind, i-au ieșit în întâmpinare. Ei au plâns de bucurie, l-au laudat pe Dumnezeu și i-au mulțumit. Sfătuit din nou de îngerul Rafael, Tobia a uns ochii tatălui cu leacul adus, cel făcut din pește, iar bătrânul Tobit și-a recăpătat vederea.

Tânărul Tobia a povestit tot binele pe care i l-a făcut însoțitorul său și Tobit a hotărât să-l răsplătească pe Azaria pentru efortul pe care l-a depus însoțindu-l pe fiul său. Acesta și-a dezvăluit adevărata identitate: „Eu sunt Rafael, unul dintre cei șapte îngeri care stau și umblă înaintea gloriei Domnului.” (Tobia 12,15)

Tobit i-a mulțumit lui Dumnezeu pentru bunătatea și grija sa. Pe fiul său, l-a povățuit să se poarte drept și să-și păstreze credința.

Pentru încrederea și fidelitatea lor, Dumnezeu le-a dat prosperitate, iar bătrânul Tobit a murit la o vârstă înaintată.

Istoria acestei familii ne ajută să înțelegem faptul că Dumnezeu cunoaște faptele bune ale omului. El ascultă rugăciunea celui drept, apreciază fidelitatea și tăria în credință în momentele dificile ale vieții și le răsplătește cu îmbelșugare.

---- Vocabular ----

deportat – persoană trimisă în mod forțat într-o regiune îndepărtată; exilat

demon – duh necurat, spirit rău, care stârnește neliniște

Întrebări

1. Cine dintre cei deportați la Ninive era considerat credincios?
2. Cum a demonstrat Tobit credința sa față de Dumnezeu, în timpul deportării?
3. Ce învățături i-a dat Tobit fiului său?
4. Care sunt păcatele capitale care, potrivit lui Tobit, duc la pieire și necaz?
5. Ce fapte de milostenie practica Tobit?
6. Cine l-a însoțit pe Tobia în călătorie?
7. Ce pot învăța membrii familiei de astăzi de la familia lui Tobit?

Cuvânt pentru viață

„Copii, ascultați-i pe părinți în toate, căci lucrul acesta este plăcut Domnului!” (Coloseni 3,20)

Activități de învățare

1. **Precizează care dintre enunțurile următoare sunt adevărate și care sunt false. Corectează-le pe cele false.**
 - a. În timpul lui Tobia, poporul evreu se afla deportat în Egipt.
 - b. Dumnezeu l-a pus la încercare pe Tobit.
 - c. Tobit era un preot credincios și drept, care aparținea poporului ales al lui Dumnezeu.
 - d. Fiul lui Tobit se numea Tobia.
 - e. Când a devenit infirm, Tobit nu s-a revoltat împotriva lui Dumnezeu.
 - f. Tobia, în călătoria pe care a făcut-o pentru a recupera banii familiei, a fost însoțit de îngerul Gabriel.
 - g. Tobit este un exemplu în săvârșirea faptelor de milostenie.
 - h. Învățăturile pe care Tobit le-a adresat fiului său ne sunt folositoare și astăzi.
 - i. În momentele dificile ale vieții, nu este importantă rugăciunea.
 - j. Dumnezeu poate afla despre faptele bune ale omului.
2. **Alcătuiește câte un enunț în care să folosești, pe rând, cuvintele explicate la vocabular.**

3. Investigație

a) Realizează, pe o fișă, un chestionar asemănător celui de mai jos, pentru a descoperi învățăturile pe care colega ta/colegul tău le-a primit de la părinți. În realizarea chestionarului, ghidează-te după modelul dat. Atenție! Întrebările vor fi formulate astfel încât colega ta/colegul tău să poată răspunde cu **Da** sau **Nu**.

Întrebare	DA	NU
Părinții te-au învățat să te rogi?		

b) Analizați-vă chestionarele și reflectați când v-au folosit aceste învățături.

Sfinții, modele de viață

Fericita Ana Maria Taigi (1769-1837)

Farmacistul Gianetti, tatăl Anei, era un om respectat în orașul Siena și se bucura de o situație materială înfloritoare. Când Ana avea 5 ani, au pierdut totul și au devenit săraci. Au părăsit orașul și au plecat la Roma. Fetița s-a angajat ucenică la o croitoreasă, apoi cameristă, ajutându-și părinții cu micul ei câștig. Frecvența diferite biserici din Roma în care găsea lumina și pacea. Apoi l-a întâlnit pe Domenico Taigi, un îngrijitor, sărac și el, dar credincios ca și Ana Maria. În 1790, s-au căsătorit și au cerut binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lor.

Lumină pentru pașii mei

Tobit, aflat în exil cu familia sa și cu poporul său, respecta legea lui Dumnezeu și îi ajuta pe cei aflați în dificultate, cu prețul unor mari sacrificii și riscuri. El a pus mai presus de toate credința în Dumnezeu, legea sa și datoria de părinte. Pe fiul său l-a învățat adevăratul bine. Ca și Tobit, să ne păstrăm credința oriunde ne-am afla, să facem fapte bune chiar dacă întâmpinăm riscuri și dificultăți. Să prețuim și să respectăm sfaturile bune primite de la părinți, căci ei sunt loțiitorii lui Dumnezeu și întotdeauna ne vor binele.

Spre locuința lor, se îndreptau pașii multora, pentru a discuta cu Ana Maria probleme delicate de conștiință și pentru a implora sprijinul rugăciunilor ei. A cerut să fie primită în rândul terțiarilor Ordinului Preasfintei Treimi și a ajuns un model în practicarea vieții de rugăciune, de mortificare și de bunătate. Din Sfânta Împărtășanie a primit puterea de a-și crește cei șase copii și de a-i primi pe nenumărații nefericiți care alergau la ajutorul și sfatul ei. Prin darurile oferite de Dumnezeu, Ana Maria ajunge să fie cunoscută și admirată în întreaga Romă. După o boală grea și îndelungată, în ziua de 7 iunie 1837, după ce și-a încredințat lui Dumnezeu familia și pe locuitorii Romei, sufletul ei a părăsit trupul și s-a îndreptat spre Isus pe care l-a iubit atât de mult.

Știați că... ?

- ❖ Cartea lui Tobia a fost scrisă în jurul anului 200 î.C., iar autorul ei este necunoscut?
- ❖ Cartea Iuditei, cea a Esterei și cea a lui Tobia sunt considerate monumente de încredere în Dumnezeu, deoarece hrănesc speranța în momente de grea încercare?
- ❖ În ebraică, numele Tobia înseamnă „Dumnezeu este bun”, iar Rafael, „Dumnezeu a vindecat”?

Dumnezeu pregătește Noul Popor. Sfântul Ioan Botezătorul

Pe timpul regelui Irod, trăia, în Iudeea, un preot, Zaharia. Soția sa se numea Elisabeta. Ei erau credincioși și respectau poruncile lui Dumnezeu. Fiind înaintați în vârstă și fără copii, își pierduseră speranța de a mai avea un fiu, iar la evrei a nu avea copii era considerat ca o pedeapsă din partea lui Dumnezeu. Într-o zi, în timp ce își împlinea serviciul său de preot la templu, Zaharia a văzut un înger, care i-a dat o veste neașteptată: va avea un fiu. Neputând crede acest lucru, a cerut un semn. Zaharia a devenit mut până la împlinirea cuvântului lui Dumnezeu.

Elisabeta, spre surprinderea rudelor și a cunoscuților, a zămislit un copil. Când Maria, verișoara sa, a vizitat-o, ea a înțeles minunile pe care Dumnezeu urma să le facă pentru mântuirea oamenilor.

La nașterea copilului, Zaharia și Elisabeta l-au numit Ioan, ceea ce înseamnă „YAHVE își arată bunăvoința”. Zaharia și-a recăpătat graiul și, plin de Duhul Sfânt, a rostit un imn de mulțumire care anunța destinul celui nou-născut, numindu-l „profet al Celui Preaînalt”, cel care va merge înaintea Domnului să pregătească căile sale.

Din tinerețe, Ioan a început să ducă o viață de ascet în pustiu: „avea o haină din păr de cămilă și o centură de piele în jurul coapselor sale, iar hrana lui erau lăcustele și mierea sălbatică.” (Matei 3,4) Viața sa de pocăință a impresionat foarte mulți oameni, care veneau la el pentru a-l asculta și a cere botezul. Era un exemplu pentru toți, predica pocăința, convertirea inimii pentru pregătirea venirii împărăției mesianice, care era aproape, după cum anunțase chiar profetul Isaia: „Iată, eu îl trimit pe îngerul meu înaintea feței tale; el va pregăti calea ta. Glasul celui care strigă în pustiu: «Pregătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui!». Ioan Botezătorul era în pustiu, predicând botezul convertirii spre iertarea păcatelor. Întreaga regiune a Iudeii și toți cei din Ierusalim veneau la el și erau botezați de el în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele.” (Marcu 1,2-4)

Soldaților, Ioan le spunea: „Nu maltratați și nu acuzați pe nimeni pe nedrept și fiți mulțumiți cu solda voastră.” (Luca 3,14) Pentru farisei și saducei, oameni care considerau că au asigurată mântuirea deoarece observau legea, el avea cuvinte foarte dure: „Pui de

Ioan Botezătorul predicând,
Giovanni Battista Tiepolo (Bergamo, Italia)

vipere! Cine v-a învățat să fugiți de mânia care are să vină? Faceți roade vrednice de convertire... Secura este deja pusă la rădăcina pomilor; deci orice pom care nu face rod bun va fi tăiat și aruncat în foc.” (Luca 3,7-9)

Poporul evreu aștepta de veacuri venirea Mântuitorului promis de profeți. Ascultându-l și văzându-i faptele, oamenii au crezut că el este Mesia. Chiar și celor trimiși de marii preoți le-a spus că nu el era Mesia și a adăugat că Mântuitorul este deja în mijlocul lor. „Deoarece poporul era în așteptare și toți se întrebau în inima lor despre Ioan, dacă nu cumva este el Cristosul, Ioan le-a răspuns tuturor: «Eu vă botez cu apă, însă vine unul mai puternic decât mine, căruia nu sunt vrednic să-i dezleg cureaua încălțăminte. El vă va boteza în Duhul Sfânt și cu foc».” (Luca 3,15-16)

Și Isus a venit la Iordan pentru a fi botezat de Ioan. Acesta i-a zis: „Eu am nevoie să fiu botezat de tine și tu vii la mine?” Isus a insistat, iar Ioan, botezându-l, l-a văzut pe Duhul Sfânt deasupra lui în timp ce Tatăl confirma că acesta era chiar „Fiul său cel iubit.” (Matei 3,13-17)

Arătându-l pe Isus mulțimii, Botezătorul a spus: „Iată-l pe Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii” (Ioan 1,29). Iar discipolilor săi le spunea: „Această bucurie a mea este acum deplină. El trebuie să crească, iar eu să mă micșorez.” (Ioan 3,29-30)

Mai târziu, Isus i-a spus mulțimii cu privire la Ioan: „Ce ați ieșit să vedeți în pustiu? ... Un profet? Da, și mai mult decât un profet. Acesta este cel despre care s-a scris: «Iată, îl trimit pe îngerul meu înaintea feței tale, care va pregăti calea înaintea ta!». Căci eu vă spun: nimeni dintre cei născuți din femeie nu este mai mare decât Ioan.” (Luca 7,24-28)

Ioan Botezătorul a condamnat cu asprime ipocrizia și imoralitatea oamenilor și a conducătorilor, iar pentru acest curaj a plătit cu moarte de martir. Martiriul său este amintit de evangheliile și de Iosif Flavius, care îl numea „om bun, ce îi determina pe

iudei la practicarea virtuții.” (I. Flavius, *Antichități iudeice*, XVIII) Misiunea sa se împlinise: Isus din Nazaret își începuse predica și avea deja grupul apostolilor și al discipolilor, și o mare mulțime îl urma, formând noul popor al lui Dumnezeu, Biserica.

Ioan Botezătorul a fost cel care a făcut trecerea de la Vechiul Testament la Noul Testament, a fost singurul profet care a avut bucuria de a-l vedea pe cel pe care l-a vestit, pe Mesia. Pentru misiunea sa specială, Ioan mai este numit *Înainte-mergător*, cel care anunță și pregătește venirea unei personalități mai importante.

----- Vocabular -----

Iudeea – regiune a regatului evreiesc, situată în partea de sud, având capitala la Ierusalim, care cuprindea triburile lui Iuda și Beniamin

muțenie – incapacitate de a vorbi, a tăcea cu încăpățânare

ascet – om retras, pustnic, sihastru, anahoret

imoralitate – nelegiuire, corupție, lipsa principiilor morale

martir – în limbaj creștin, om care este ucis pentru credință, din dragoste față de Cristos

Întrebări

1. Cine era Zaharia?
2. Ce practici religioase descoperim în familia preotului Zaharia?
3. Ce viață a dus Ioan încă din tinerețe?
4. Care sunt sfaturile date de Ioan Botezătorul?

5. De ce a crezut poporul că Ioan este Mesia?
6. Cum este prezentat Isus de către Ioan?
7. Ce învățăm astăzi de la Ioan Botezătorul?

Cuvânt pentru viață

„În zilele acelea, a venit Ioan Botezătorul predicând în Pustiul Iudeii. El zicea: «Convertiți-vă, pentru că s-a apropiat împărăția cerurilor!».” (Matei 3,1-2)

Activități de învățare

1. Indică varianta corectă de răspuns, după model. Model: A-c

A) Cum se numesc părinții lui Ioan Botezătorul?

- a) Ioachim și Ana;
- b) Iosif și Maria;
- c) Zaharia și Elisabeta.

B) Care este semnificația numelui Ioan?

- a) Dumnezeu este puternic;
- b) Dumnezeu își arată bunăvoința;
- c) Cine este ca Dumnezeu?

C) Care a fost misiunea lui Ioan Botezătorul?

- a) să pregătească poporul pentru venirea lui Mesia;
- b) să-i mântuiască pe oameni;
- c) să devină ascet.

D) Unde și-a desfășurat activitatea Ioan Botezătorul?

- a) la Marea Moartă;
- b) la Marea Roșie;
- c) la râul Iordan.

E) Ce promisiune îi făcuse Dumnezeu poporului evreu, poporul său ales?

- a) că-l va trimite pe Mântuitorul care va elibera poporul de sclavie, pentru a-l face un popor nou și liber;
- b) că oamenii vor fi bogați;
- c) că-l va trimite pe Ioan Botezătorul.

F) Care a fost mesajul lui Ioan Botezătorul?

- a) convertirea inimii;
- b) că el este trimisul lui Dumnezeu;
- c) că oamenii nu trebuie să se mai folosească de bunurile materiale.

G) De ce Ioan Botezătorul a murit ca martir?
a) pentru că a anunțat venirea lui Isus;

b) a condamnat ipocrizia și imoralitatea;
c) pentru că boteza cu apă.

2. Selectează, din textul lecției, un citat biblic care îți place, prezintă mesajul transmis și motivează alegerea făcută.

3. Proiect individual: Identifică, în istoria Bisericii (în cartea *Viețile sfinților* și pe Internet), alte persoane care au ales să ducă o viață retrasă și sobră. Prezintă viața acestora colegilor tăi.

4. Compune o rugăciune de mulțumire lui Dumnezeu, în care să folosești cuvintele: **Dumnezeu, botez, Mântuitor, convertire, pocăință**. Adaugă la portofoliul personal.

Sfinții, modele de viață

Sfântul Ioan Baptist de la Salle (1651-1719)

Ioan Baptist s-a născut în anul 1651. A fost fiul unei familii nobile și înstărite, din orașul Reims, Franța. Înzestrat cu calități intelectuale excepționale, încă de la vârsta de 16 ani a fost ales în rândul canonicilor Catedralei din Reims. A studiat la Universitatea Sorbona din Paris, iar la vârsta de 27 de ani a fost sfințit preot. Reîntors la Reims, împreună cu doisprezece tineri a fondat Congregația „Frații Școlilor Creștine”, cu scopul de a se dedica formării intelectuale și morale a copiilor și tinerilor ce proveneau din rândurile săracilor, convins fiind că educația tuturor copiilor era un drept al lor și o datorie pentru societate și Biserică. Au adunat copii

Lumină pentru pașii mei

Ioan Botezătorul îl face cunoscut pe Isus prin cuvinte și prin fapte. El pregătește mulțimea pentru a-l urma pe Mesia, care ia asupra sa păcatele oamenilor. Isus ne este făcut cunoscut și nouă de către preoți, părinți și creștinii buni. Să-l alegem ca prieten pe Isus și să-l urmăm. Să nu ascultăm de cei care ne propun căi înșelătoare, care ne îndepărtează de Cristos.

de pe stradă, au organizat diferite cercuri de studiu, au ținut consfătuiri cu părinții, au deschis școli de ucenici și chiar centre de reeducare a copiilor delincvenți.

Autoritățile civile și bisericești s-au împotrivit acțiunilor lui. Ioan, însă, a fost convins că împlinește o poruncă a lui Dumnezeu.

Fiecare zi de școală începea cu o jumătate de oră de religie, apoi urmau activitățile și exercițiile practice cu diferite instrumente de lucru. Ioan de la Salle a întemeiat o școală de pregătire a viitorilor profesori și maeștri, având la bază virtuțile absolut necesare unui educator: înțelepciunea, prudența, răbdarea, bunătatea, zelul, pietatea și generozitatea.

Sfântul Ioan Baptist de la Salle este unul dintre cei mai luminați educatori ai Bisericii. A fost ridicat la cinstea altarelor, în anul 1900, de către Papa Leon al XIII-lea.

Știați că... ?

- ❖ Sfântul Augustin a spus despre Ioan Botezătorul: „Este pus ca o graniță între cele două Testamente, Vechiul și Noul”?
- ❖ Ioan Botezătorul este primul om care a declarat divinitatea lui Cristos?
- ❖ Ioan Botezătorul s-a născut și a copilărit în localitatea Ein Karem, oraș care există și astăzi?
- ❖ În limba ebraică, Ioan înseamnă „Dumnezeu își arată bunăvoința”, Zaharia înseamnă „Dumnezeu își amintește”, iar Elisabeta înseamnă „Dumnezeu a promis”?

Sfânta Familie din Nazaret

Evangelistiile relatează că Isus, care este Mesia, s-a născut la Betleem, în umilința unui staul, într-o familie săracă, Fecioara Maria și Iosif, un tâmplar din Nazaret. Primii martori ai evenimentului au fost câțiva păstori simpli, anunțați de îngeri.

„În zilele acelea, a venit un decret din partea lui Cezar August ca să se facă recensământ pe tot pământul. ... Toți mergeau să fie înscrși, fiecare în cetatea sa. Și Iosif a urcat din Galileea, din cetatea Nazaret, către Iudeea, în cetatea lui David, care se numește Betleem, întrucât era din casa și din familia lui David, pentru a se înscrie împreună cu Maria, logodnica lui, care era însărcinată. Dar, pe când erau ei acolo, s-au împlinit zilele ca [Maria] să nască și l-a născut pe fiul ei, primul născut, l-a înfășat și l-a culcat în iesle, pentru că nu era loc de găzduire pentru ei. În același ținut, erau unii păstori care trăiau pe câmp și păzeau turmele pe timpul nopții. Și le-a apărut un înger al Domnului și gloria Domnului i-a învăluit în lumină ... Când îngerii au plecat de la ei spre cer, păstorii au spus unii către alții: «Să mergem până la Betleem și să vedem acest cuvânt care s-a făcut și ce ne-a făcut cunoscut Domnul!». Au plecat, deci, în grabă și i-au găsit pe Maria, pe Iosif și copilul culcat în iesle. După ce l-au văzut, au făcut cunoscut cuvântul care le fusese spus despre acest copil. Toți cei care auzeau se mirau de cele spuse lor de către păstori. Maria însă păstra toate aceste cuvinte, medităndu-le în inima ei.” (Luca 2,1-9.15-19)

Familia Sfântă de la Nazaret era formată din Isus, Maria și Iosif. În această familie, Isus a rămas până la vârsta de 30 de ani. Evangelistul Luca rezumă această perioadă astfel: „Isus era supus lor”, adică Mariei și lui Iosif. Nu se vorbește despre minuni, vindecări sau despre predici. La Nazaret, Isus a dus o viață ca a majorității oamenilor, conform obiceiurilor unei familii israelite evlavioase și harnice.

Textele Sfintei Evanghelii subliniază câteva virtuți ale familiei din Nazaret, care trebuie să se regăsească în orice familie. Cea mai importantă virtute este

Sfânta Familie cu un palmier, Rafael Sanzio (Edinburgh, Scoția)

iubirea: iubirea reciprocă și iubirea față de Dumnezeu. Isus a primit de la părinții săi iubire și afecțiune. Maria și Iosif au vegheat asupra lui din momentul nașterii. L-au educat, iar el „creștea în înțelepciune, statură și har înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor”. Isus aparținea comunității iudaice, vorbea limba poporului său și participa la viața religioasă în sinagogă și Templu, rugându-se și respectând Legea lui Dumnezeu. Iosif și-a îndeplinit rolul de purtător de grijă pe care Dumnezeu i l-a încredințat. El muncea și l-a învățat și pe Isus meseria de tâmplar.

O altă virtute pe care o observăm în această familie este ascultarea, care este condiția păcii și armoniei în orice familie. În Sfânta Familie din Nazaret, Isus, deși Dumnezeu, asculta de părinții săi. Maria a ascultat de soțul ei. Iosif a ascultat de Maria. Și toți trei au ascultat de Dumnezeu, împlinindu-i voința. Maria a ascultat, acceptând să fie mama lui Isus: „Iată slujitoarea Domnului, fie mie după cuvântul tău”. Și Iosif a ascultat de Dumnezeu, când îngerul i-a vorbit în vis: „Sculându-te, ia copilul și pe mama lui, fugi în Egipt și stai acolo până când îți voi spune, pentru

că Irod are de gând să caute copilul ca să-l ucidă!». Sculându-se, [Iosif] a luat copilul și pe mama lui în [timpul] nopții și a plecat în Egipt. ... După ce a murit Irod, iată că îngerul Domnului i s-a arătat în vis lui Iosif, în Egipt, și i-a spus: «Sculându-te, ia copilul și pe mama lui și mergi în țara lui Israel, pentru că au murit cei care căutau [să ia] viața copilului!». Sculându-se, [Iosif] a luat copilul și pe mama lui și a intrat în țara lui Israel.” (Matei 2,13-14.19-21). Ascultarea lor venea din încrederea în Dumnezeu, căci erau siguri că Dumnezeu le vrea binele.

Faptul că toți trei împlineau voința lui Dumnezeu a dat unitate și armonie familiei din Nazaret. Locuiau împreună sub același acoperiș, împărțind totul: bucurii, suferințe, preocupări; toți membrii erau răspunzători de binele familiei. Binele comun se

realizează prin dialog, deschidere, înțelegere, toleranță și iertare reciprocă.

Unitatea și armonia unei familii se întăresc în jurul mesei luate în comun atât acasă, cât și la biserică, prin Sfânta Împărtășanie. Prezența lui Isus în familie a transformat Familia din Nazaret într-un paradis. Prezența lui Isus din Euharistie trebuie să transforme și familia noastră într-un paradis, în care să domnească pacea, armonia, iubirea și bucuria.

Familia din Nazaret este un model pentru toate familiile creștine. Ea ne angajează să redescoperim vocația și misiunea familiei. Și, așa cum s-a întâmplat în acei 30 de ani la Nazaret, tot așa să fie și în familiile noastre: să facem să devină normală iubirea, nu ura, să facem să devină obișnuit ajutorul reciproc, nu indiferența sau dușmănia.

----- Vocabular -----

staul – grajd, adăpost pentru animale domestice

decret – act emis de o autoritate, prin care se stabilesc anumite obligații care reglementează anumite situații

recensământ – înregistrarea statistică și periodică a populației dintr-o anumită țară sau zonă

iesle – jgheab sau grătar unde se pune hrană pentru animale

sinagogă – loc de adunare, casă de rugăciune la evrei

Întrebări

1. Cine este Mesia?
2. Ce martori ai nașterii lui Isus sunt menționați în paginile Noului Testament?
3. Cum prezintă evanghelistul Luca viața Sfintei Familii din Nazaret?
4. Care sunt virtuțile Familiei din Nazaret?
5. Ce înseamnă „a asculta”, în Sfânta Familie?
6. Ce înseamnă „a asculta”, în familia de astăzi?
7. De ce este importantă prezența lui Isus din Sfânta Euharistie, în familie?

Cuvânt pentru viață

„Și, întinzându-și mâna asupra discipolilor săi, a spus: «Iată mama mea și frații mei! Căci oricine face voința Tatălui meu din ceruri acela îmi este și frate și soră și mamă».” (Matei 12,49-50)

Activități de învățare

1. Copiază, în caiet, doar enunțurile corecte.
 - a) Isus este Fiul lui Dumnezeu, Mesia, așteptat de veacuri.
 - b) Conform Sfintelor Evanghelii, păstoriile au fost conduși de o stea spre locul nașterii lui Isus.
 - c) Locul nașterii lui Isus a fost Betleemul, după cum a profețit Isaia.

- d) Iosif, soțul Sfintei Fecioare Maria, provenea din neamul regelui David.
- e) Membrii Sfintei Familii au împlinit voința lui Dumnezeu.
- f) Isus a acceptat autoritatea părinților săi.
- g) Isus aparținea poporului egiptean și participa la viața religioasă a acestuia.
- h) Sfânta Familie din Nazaret este model pentru toate familiile din lume.
- i) Isus a rămas în familia sa până la 18 ani, vârsta majoratului.
- j) Fiecare familie creștină trebuie să-i facă loc lui Isus.

2. Citește fragmentul dat, privește imaginea alăturată, apoi răspunde cerințelor de mai jos.

Faptul că Dumnezeu, în Isus, a voit să se nască și să crească într-o familie umană a făcut din aceasta un loc al lui Dumnezeu și modelul unei societăți în care se trăiește ajutorul reciproc dat unii altora. (Youcat, pag. 58)

- a) Din cine este formată Sfânta Familie?
- b) Cine este celălalt copil prezent în icoană?
- c) Ce exprimă chipurile personajelor?
- d) Descrie Familia Sfântă, identificând valorile care stau la baza ei.
- e) Propune cinci reguli de comportament, prin care familia creștină devine *locuință a lui Dumnezeu*.

*Sfânta Familie cu Sfânta Elisabeta,
Peter Paul Rubens (1615)*

3. Investigație

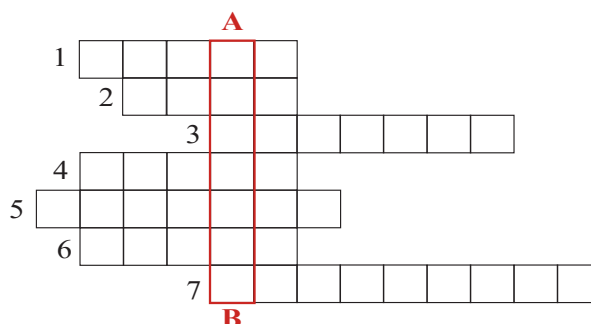
- a) Identifică problemele cu care s-a confruntat Sfânta Familie.
- b) Discută cu bunicii, părinții, prietenii despre problemele cu care se confruntă astăzi familiile. Notează într-o fișă, răspunsurile colectate și apoi prezintă-le în fața colegilor.
- c) Dezvoltați, în clasă, o discuție liberă în care să identificați soluțiile cele mai eficiente pentru soluționarea problemelor familiei de astăzi.

4. După modelul familiei lui Isus, scrie un text de 150 de cuvinte cu titlul „Familia mea este sfântă”.

5. Urmăriți filmul „Isus din Nazaret”, în regia lui Franco Zeffirelli.

6. Rezolvă aritmogriful și vei afla, pe verticala A-B, virtutea care i-a unit pe membrii Sfintei Familii.

- 1. I-a răspuns îngerului trimis de Dumnezeu: „Iată slujitoarea Domnului: fie mie după cuvântul tău”.

2. În el s-au împlinit promisiunile de mântuire făcute de Dumnezeu.
3. Locul nașterii lui Mesia.
4. Tatăl purtător de grijă.
5. Locul copilăriei lui Isus.
6. Poporul căruia îi aparținea Isus prin nașterea trupească.
7. Virtute, condiția păcii și armoniei.

Sfinții, modele de viață

Sfânta Hedviga (1174-1243)

Sfânta Hedviga s-a născut și a trăit cea mai mare parte a vieții sale în palate princiare, dar a rămas, în amintirea locuitorilor din Polonia și din părțile de

Lumină pentru pașii mei

Sfânta Familie din Nazaret trece prin multe încercări. Ascultarea de Dumnezeu, încrederea în el, precum și armonia, iubirea, spiritul de jertfă și grija pentru pruncul Isus o ajută să învingă dificultățile. Să-l primim pe pruncul Isus în familiile noastre și să-l rugăm să rămână mereu cu noi. Prezența lui ajută ca dificultățile să fie depășite, să persiste pacea și armonia, iar familia să devină mai unită.

nord ale Germaniei, ca un model de viață aspră, plină de renunțări benevole, și ca o icoană vie de bunătate. Hedviga era fiica lui Bertold al III-lea, duce de Carintia. La vârsta de 12 ani, conform obiceiului din acele vremuri, s-a căsătorit cu Henric cel Bărbos, duce de Silezia. Au avut șase copii. La îndemnul soției, Henric a impus în castel un mod de viață ordonată și cumpătată, folosind cele mai multe dintre venituri pentru ajutorarea celor săraci, construirea și întreținerea unor case pentru bătrâni și spitale. Hedviga dormea pe un pat aspru și se ruga timp îndelungat. Ducele împărtășea și el dorința de austeritate a soției.

După moartea soțului, rămânând văduvă, Hedviga s-a retras la mănăstirea călugărițelor trapiste de la Freibnitz, lângă Wrocław. Ea a trăit o viață de reculegere și înfrânare aspră, până la moarte.

Sfânta Hedviga este un exemplu în trăirea virtuților și în lupta împotriva ispitelor, pentru ca, astfel, să ajungem la desăvârșirea vieții creștine.

Știați că... ?

- ❖ La construire, sinagogile erau orientate spre Ierusalim, unde se află adevăratul Templu de rugăciune, casa lui Dumnezeu?
- ❖ Sinagoga nu are altar, ci doar un loc în care se păstrează sururile Legii și ale Profeților?
- ❖ Nazaret este orașul copilăriei lui Isus, iar astăzi este un important centru de pelerinaj?
- ❖ Mai multe localități din lume au primit numele de Nazaret, în amintirea orașului din Țara Sfântă?
- ❖ Micuța casă din piatră, în care a trăit Sfânta Familie, a dispărut în mod miraculos de la Nazaret, fără să fie demolată? Din 10 decembrie 1294 ea se află la Loreto (Italia)?

Isus Cristos – Fiul lui Dumnezeu și al omului

În Crezul niceno-constantinopolitan, mărturisim că Isus: „pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire s-a coborât din ceruri; s-a întrupat de la Duhul Sfânt, din Maria Fecioară, și s-a făcut om”. El, Fiul unic al lui Dumnezeu, născut din veșnicie din Tatăl, s-a făcut om pentru ca să-l putem vedea, pentru a putea muri pentru noi și a ne împăca cu sine și astfel să ne deschidă calea spre Rai.

Biserica numește „întrupare” evenimentul prin care Fiul lui Dumnezeu și-a asumat o natură omenască pentru a împlini în ea mântuirea noastră.

Evenimentul unic al întrupării Fiului lui Dumnezeu nu înseamnă că Isus Cristos este în parte Dumnezeu și în parte om, și nici că umanul și divinul se amestecă în Isus. Fiul lui Dumnezeu s-a făcut cu adevărat om, rămânând cu adevărat Dumnezeu. Isus Cristos este Dumnezeu adevărat și om adevărat.

Evangeliiile îl prezintă pe Isus comportându-se ca un om adevărat: muncește alături de tatăl său, are nevoie de hrană, obosește, doarme, crește în statură, înțelepciune și har, plânge la moartea prietenului său Lazăr, se cutremură, moare.

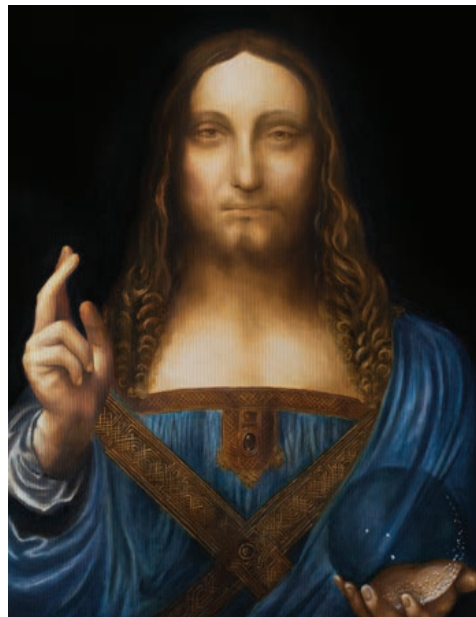
În același timp, el săvârșește fapte care îl prezintă ca fiind Dumnezeu adevărat: învață cu autoritate, profetește, face minuni, cunoaște lucruri ascunse oamenilor, iartă păcatele. În fața Sinedriului și a marelui preot, Isus a mărturisit că este Fiul lui Dumnezeu. Aceasta a fost considerată blasfemie și i-a adus condamnarea la moarte.

Biserica a crezut mereu că în Isus Cristos sunt două naturi: natura divină și natura umană, ambele unite într-o singură persoană, persoana dumnezeiască. Ea a trebuit să apere acest adevăr de credință și să-l clarifice de-a lungul primelor secole, în fața ereziilor care îl falsificau. Aceste erezii au apărut din cauza încercării și a pretenției minții omenești de a înțelege totul, eliminând misterul.

Unele erezii negau divinitatea lui Isus Cristos: arianismul și adopționismul.

Au fost și erezii care negau natura umană a lui Isus Cristos: docetismul, monofizismul, nestorianismul și monotelismul.

Apolinariu susținea că natura umană a lui Isus era formată numai din trup, nu și din suflet.

Mântuitorul lumii, Leonardo da Vinci, colecție particulară

Biserica, împotriva acestor învățături greșite, a mărturisit credința că Isus este, în același timp, Dumnezeu adevărat și om adevărat.

Isus este, într-adevăr, Fiul lui Dumnezeu, care s-a făcut om, fratele nostru, și aceasta fără să înceteze a fi Dumnezeu, Domnul nostru. Fiul lui Dumnezeu a muncit cu mâini de om, a gândit cu o inteligență de om, a acționat cu o voință de om, a iubit cu o inimă de om. Născut din Fecioara Maria, el a devenit într-adevăr unul dintre noi, asemenea nouă în toate, afară de păcat.

Fiul lui Dumnezeu a luat trup omenesc pentru a ne mântui, împăcându-ne cu Dumnezeu: „Tatăl l-a trimis pe Fiul ca Mântuitor al lumii.” (Ioan 4,14) Isus a venit pe pământ pentru ca noi să cunoaștem dragostea lui Dumnezeu: „Prin aceasta s-a arătat iubirea lui Dumnezeu în noi: Dumnezeu l-a trimis în lume pe Fiul său, unul născut, ca să trăim prin el.” (1Ioan 4,9) El este modelul nostru de sfințenie: „Eu sunt calea, adevărul și viața. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin mine.” (Ioan 14,6)

Luând firea omenască, Isus ne face „părtași ai naturii sale dumnezeiești”. (2Petru 1,4) „Acesta este

motivul pentru care Cuvântul s-a făcut om și Fiul lui Dumnezeu, Fiu al omului: pentru ca omul, intrând în comuniune cu Cuvântul și primind astfel înfierea divină, să devină fiul lui Dumnezeu.” (Sf. Irineu) „Fiul

lui Dumnezeu s-a făcut om pentru a ne face pe noi Dumnezeu.” (Sf. Atanasie)

Credința în întruparea reală a Fiului lui Dumnezeu este semnul distinctiv al credinței creștine. Aceasta este convingerea plină de bucurie a Bisericii.

----- Vocabular -----

sinedriu – tribunal suprem la evrei, autoritatea supremă din Ierusalim; în sens mai larg, consiliu, sfat, adunare

blasfemie – ură, reproș, dispreț, defăimare a lucrurilor sfinte, a lui Dumnezeu, a sfinților

erezie – negarea cu încăpățănare a unui adevăr de credință revelat de Dumnezeu și definit de Biserică

înfiere – adopție, a lua cu forme legale un copil

arianismul – erezie ce îl consideră pe Isus un om excepțional, o creatură, și nu Dumnezeu

adoptionismul – erezie care susține că Isus a fost un simplu om, pe care Dumnezeu, la un moment dat, l-a adoptat ca fiu al său, îndumnezeindu-l

docetismul – erezie care afirmă că Isus nu a fost om adevărat, iar natura lui umană a fost doar o aparență de om

monofizismul – erezie care neagă natura umană a lui Isus, susținând că Isus Cristos este numai Dumnezeu

nestorianismul – erezie care susține că în Isus sunt două persoane: o persoană divină și o persoană umană

monotelismul – erezie care neagă voința umană a lui Isus, susținând că în Isus este o singură voință, cea divină

Întrebări

1. Ce mărturisim în crez despre întruparea lui Isus?
2. Cum îl prezintă Evangheliile pe Isus om?
3. Care sunt faptele divine săvârșite de Isus?
4. Cum se numește o învățătură greșită din interiorul Bisericii?
5. Care a fost atitudinea Bisericii împotriva ereziilor?
6. Ce erezii au apărut în Biserica primară?
7. Cum apără și mărturisește creștinul de astăzi credința în Isus Om-Dumnezeu?

Cuvânt pentru viață

„Atunci Isus, oprindu-se, a poruncit să fie adus la el. Când s-a apropiat, l-a întrebat: «Ce vrei să-ți fac?». I-a răspuns: «Doamne, să-mi recapăt vederea!». Iar Isus i-a răspuns: «Vezi! Credința ta te-a mântuit». Îndată, orbul și-a recăpătat vederea și l-a urmat, glorificându-l pe Dumnezeu. Și tot poporul, văzând [acestea], a dat laudă lui Dumnezeu.” (Luca 18,40-43)

Activități de învățare

1. Alege, după model, răspunsul corect.

Model: A-a

A. Misterul prin care Fiul lui Dumnezeu a luat trup omenesc se numește:

- a) misterul întrupării Fiului lui Dumnezeu;
- b) misterul răscumpărării neamului omenesc;
- c) misterul Sfintei Treimi.

B. În Isus Cristos sunt:

- a) două naturi și o singură persoană;
- b) două naturi și două persoane;
- c) o natură și o persoană.

C. Credința că Isus este Dumnezeu adevărat și om adevărat este:

- a) semnul distinctiv al creștinilor;
- b) specifică credinței iudaice;
- c) întâlnită în toate religiile.

D. Isus, luând natura omenească:

- a) a încetat să fie Dumnezeu pentru un timp;
- b) a rămas numai în parte Dumnezeu;
- c) nu a încetat să fie Dumnezeu adevărat.

E. Faptul că Isus creștea aparține:

- a) divinității lui Isus;
- b) umanității lui Isus;
- c) umanității și divinității.

2. Citește textul dat, apoi răspunde la întrebări.

„Fără Evanghelii, noi nu am ști că Dumnezeu ni l-a trimis nouă, oamenilor, din iubire pe Fiul său unic

pentru a ne face să ajungem la comuniunea veșnică cu Dumnezeu, în pofida păcatelor noastre.” (Youcat, pag. 51)

- a) De unde aflăm despre venirea Fiului lui Dumnezeu în lume?
- b) Care este motivul pentru care Dumnezeu l-a trimis pe Isus pe pământ?
- c) De ce Isus este numit Fiul unic al lui Dumnezeu?

d) Ce aspect din viața lui Isus te-a impresionat cel mai mult?

e) Cum ar putea omul să ajungă la comuniunea veșnică cu Dumnezeu?

3. Scrie o rugăciune de 50 de cuvinte, în care să-i ceri lui Dumnezeu să-ți întărească credința în Isus, om și Dumnezeu. Adaugă la portofoliul personal.

Lumină pentru pașii mei

Isus Cristos s-a făcut om ca să ne elibereze din robia păcatului și să ne mântuiască. El ne învață prin cuvintele sale, dar mai ales prin exemplul său, cum trebuie să trăim viața de creștin ca să ne mântuim. Fiecare învățătură a sa este trăită mai întâi de el și apoi ne-o adresează nouă. În orice moment al vieții, să ne întrebăm ce ar fi făcut Isus în locul nostru. Să urmărim răspunsul pe care ni-l dă însuși Isus în intimitatea inimii și a conștiinței noastre.

Sfinții, modele de viață

Sfântul Marcellin (secolul al IV-lea)

Moartea de martir a Sfântului Marcellin, înalt funcționar imperial și prieten al Sfântului Augustin, este legată de schisma donatistă care, mai bine de un secol, a sfâșiat pacea și unitatea Bisericii din Africa.

Marcellin a îndeplinit, în Cartagina, funcția de tribun și notar imperial. Sfântul Augustin l-a cunoscut și îl prezintă ca pe un tată de familie bun și creștin exemplar. În anul 411, la Cartagina, a avut loc o conferință a episcopilor catolici și donatiști. Marcellin a participat în calitate de tribun, iar în referatul adresat împăratului Onoriu a dat câștig de cauză părții catolice. Ca urmare, împăratul a promulgat un edict prin care donatiștii erau interziși în a mărturisi credința lor. Drept răzbunare, donatiștii l-au acuzat pe Marcellin de complicitate împotriva împăratului. Acuzția a

fost foarte gravă și Marcellin a fost condamnat la moarte, în ziua de 13 septembrie. După un an de zile, împăratul a recunoscut greșeala săvârșită.

Acuzația a fost anulată. Biserica îl cinstește ca martir, deoarece nici în fața morții nu a acceptat să renunțe la adevărul propovăduit de Biserica lui Cristos.

Știați că... ?

- ❖ Sinodul era compus din 71 de membri și era prezidat de Marele Preot?
- ❖ Crezul niceno-constantinopolitan este rodul primelor două Concilii ecumenice, de la Niceea (325) și de la Constantinopol (381)?

Judecata de Apoi, Michelangelo Buonarroti, detaliu, Capela Sixtină (Vatican)

1. Asociază indiciile potrivite personajelor biblice.

ISUS CRISTOS	a) la Iordan, dădea un botez de convertire
IOAN BOTEZĂTORUL	b) era o femeie moabită
TOBIA	c) era fiul lui Tobit
RUT	d) are două naturi, divină și umană
	e) trăia în pustiu și se hrănea cu miere sălbatică și lăcuste
	f) a urmat-o pe soacra sa în Țara Canaanului
	g) a fost numit Înainte-mergătorul lui Mesia
	h) în călătoria sa a fost însoțit de îngerul Rafael
	i) a fost trimis pe pământ pentru a-i mântui pe oameni

2. Formulează, pe rând, întrebări referitoare la personajele biblice întâlnite în lecțiile parcurse. Cere-i colegului de bancă să răspundă la întrebările tale. Schimbați apoi rolurile, pentru un alt personaj biblic.**3. Indică cinci valori/virtuți pe care le transmit modelele biblice prezentate în prima unitate de învățare.****4. Completează enunțurile și argumentează răspunsurile date.**

- a) Omul este făptura cea mai importantă creată de Dumnezeu deoarece ...
- b) Tobia a simțit bunătatea și grija lui Dumnezeu ...
- c) Din tinerețe, fiul Elisabetei și al lui Zaharia s-a retras în pustiu pentru ...
- d) Din viața și activitatea lui Ioan Botezătorul cel mai mult m-a impresionat ...
- e) Am învățat de la Sfânta Familie din Nazaret ...
- f) Dacă eu m-aș fi aflat în mulțimea celor de pe malul Iordanului, Ioan Botezătorul mi-ar fi spus
- g) Pot să-l cunosc mai bine pe Isus dacă ...

1. Stabilește valoarea de adevăr a următoarelor enunțuri.

- A/F a) Femeia este, din natură, o persoană egală cu bărbatul, o însoțitoare de viață.
 A/F b) Bărbatul și femeia sunt incompleți și de aceea Dumnezeu i-a creat unul pentru celălalt.
 A/F c) Transmițând urmașilor viața, bărbatul și femeia cooperează la opera Creatorului.
 A/F d) Baza familiei este iubirea.
 A/F e) Istoria lui Tobia ne învață să ne punem încrederea în Dumnezeu, în toate momentele vieții.
 A/F f) Ioan Botezătorul predica în pustiu Sinai și de-a lungul râului Iordan.
 A/F g) Sfânta Familie de la Nazaret era alcătuită din Isus, Maria și Iosif.
 A/F h) În Isus Cristos sunt două naturi și două persoane.
 A/F i) Faptul că Fiul lui Dumnezeu și-a asumat natura omenească se numește Întrupare.
 A/F j) Prin glorioasa Înviere a sa, Isus ne-a dat cea mai mare mărturie a divinității sale.

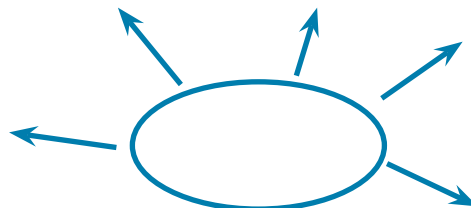
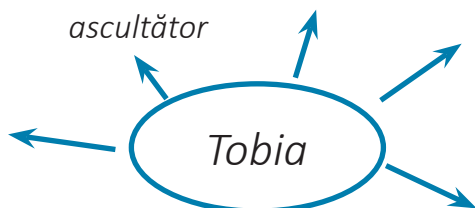
2. Ordonează cronologic următoarele evenimente biblice.

- ___ Tobia și-a pus încrederea în Dumnezeu.
 ___ Isus s-a născut la Betleem.
 ___ Dumnezeu a creat bărbatul și femeia.
 ___ Ioan Botezătorul, Înainte-mergătorul lui Mesia, a venit în lume.
 ___ Sfânta Maria a ascultat de Dumnezeu, acceptând să fie mama lui Isus.
 ___ Iosif i-a luat pe Maria și Isus și a fugit în Egipt.

3. Citește textul următor, apoi rezolvă cerințele.

„Eu vă botez cu apă, spre convertire, însă cel care vine după mine este mai puternic decât mine; eu nu sunt în stare să-i duc încălțăminte. El vă va boteza în Duhul Sfânt și cu foc.” (Matei 3,11-12)

- a) Cine a rostit aceste cuvinte?
 b) La cine se referă atunci când rostește cuvintele „cel care vine după mine este mai puternic decât mine”?

4. Completează cu personaje biblice întâlnite în unitatea 1, și însușirile lor.**Grila de (auto)evaluare**

Exercițiu	1	2	3	4
Punctaj maxim	10 x 2 pct. = 20 pct.	6 x 5 pct. = 30 pct.	2 x 5 pct. = 10 pct.	2 x 15 pct. = 30 pct.

10 puncte din oficiu

Unitatea 2

Răspunsul omului dat iubirii lui Dumnezeu

Predica de pe Munte, detaliu, Cosimo Rosselli, frescă Capela Sixtina (Italia)

- ❖ Predica de pe munte – Fericirile
- ❖ Adorarea lui Dumnezeu
- ❖ Respectul față de bunurile aproapelui
- ❖ Ordonarea dorințelor interioare
- ❖ Trăirea în adevăr

Predica de pe munte – Fericirile

Predica de pe munte, detaliu, Robert Arsène (Franța)

Inima omului este făcută pentru bucurie. Toate aspirațiile și dorințele ființei noastre, toate sentimentele, gândurile, faptele noastre tind spre fericire. Fericirea, bucuria, este necesară pentru viața noastră așa cum oxigenul este necesar pentru plămânii noștri, așa cum sângele este necesar pentru organismul nostru, așa cum soarele este necesar pentru viața pe pământ.

Mulțimea care venea din toate părțile să-l asculte pe Isus căuta fericirea. La începutul *Predicii de pe munte*, Isus, proclamând fericirile, răstoarnă valorile: sunt fericiți tocmai aceia pe care lumea îi consideră necăjiți, naivi sau sortiți eșecului. Cei care se așteptau cel mai puțin, săracii, flămânzii, cei care plâng, au auzit că Dumnezeu îi iubește la fel de mult ca pe ceilalți. Prezentarea fericirilor reia făgăduințele făcute de Dumnezeu poporului ales, începând de la Abraham. Desăvârșirea fericirii va fi în Împărăția cerurilor, dar Isus ne cheamă să gustăm încă de pe pământ fericirea lumii viitoare.

Fericirile sunt semnul unei vieți creștine autentice. Ele ne sugerează opt tipuri de atitudine interioară

care trebuie să însușească orice comportament de-al nostru.

„Fericiți cei săraci în duh, căci a lor este Împărăția cerurilor.” (*Matei 5,3*)

Cei săraci, cei mici, cei simpli au fost destinatarii privilegiați ai predicării lui Isus. Mântuitorul nu condamnă bogățiile exterioare, ci dezordinea din inima omului provocată de acestea; condamnă bunurile dobândite în mod necinstit și alipirea inimii de ele. În acest caz, bogăția închide porțile carității (iubirii și milostivirii) și ne face să credem că „a avea” este mai important decât „a fi”.

Cel sărac în duh se roagă cu încredere Tatălui ceresc. Caută să-și cunoască valorile și defectele pentru a se dăruia în totalitate lui. Nu se încrede în sine atunci când este biruitor și nu se descurajează atunci când pierde, pentru că are credință adevărată în Dumnezeu.

„Fericiți cei ce plâng, căci ei vor fi mângâiați.” (*Matei 5,4*)

Isus nu a venit pe pământ ca să elimine suferința. El însuși a suferit și a plâns. A venit să distrugă păcatul,

care este cauza tuturor suferințelor. Isus a vindecat bolnavi, a înviat morți și, astfel, plânsul a devenit bucurie.

Suferințele primite cu încredere în Dumnezeu și unite cu suferințele lui Cristos devin suferințe răscumpărătoare și sunt alinate de speranța în Înviere. Este vorba de o încredere ce rămâne în inima omului, indiferent de încercarea prin care trece și de consolarea pe care o primește.

„Fericiți cei blânzi, căci ei vor moșteni pământul.” (Matei 5,5)

Blândețea este strâns legată de umilință. Isus ne cheamă să privim la el, deoarece este blând și smerit cu inima. (cf. Matei 11,28-29) El nu a căutat să se răzbune, i-a iertat și i-a iubit pe toți, nu a folosit forța pentru a instaura împărăția sa de dreptate și pace.

În relațiile sociale, blândețea și umilința duc la aplanarea conflictelor. Politețea, delicatețea vorbelor și a gesturilor sunt atitudini cu adevărat umane.

„Fericiți cei cărora le este foame și sete de dreptate, pentru că ei se vor sătura!” (Matei 5,6)

Foamea și setea sunt suferințe; nu putem amâna prea mult satisfacerea lor, căci am risca să murim. Potrivit învățăturii lui Isus, flămânzi și însetați de dreptate sunt cei flămânzi și însetați de Dumnezeu, de iubirea sa, de cuvântul său, de dorința de perfecțiune, de sfințenie. Și aceștia sunt fericiți.

„Fericiți cei milostivi, pentru că ei vor [afla] milostivire!” (Matei 5,7)

Isus a fost milostiv: a vorbit cu cei păcătoși, a stat la masă cu ei, i-a chemat la convertire. El ne învață că tot ceea ce facem pentru alții, facem pentru el. Astfel, cei care știu să ierte, eliberați de duhul răzbunării și de orice răutate, vor afla îndurare.

„Fericiți cei curați cu inima, pentru că ei îl vor vedea pe Dumnezeu!” (Matei 5,8)

Dacă inima omului este curată, îl poate vedea pe Dumnezeu. Isus ne îndeamnă să ne purificăm inima de instinctele ei rele și să căutăm iubirea lui Dumnezeu mai presus de toate.

„Fericiți făcătorii de pace, pentru că ei vor fi numiți fiii lui Dumnezeu!” (Matei 5,9)

Părerile diferite, dorința de a avea mereu dreptate, de a domina duc adesea la conflicte între oameni. Făcătorii de pace pe care îi declară Cristos fericiți nu sunt doar cei de la putere, care reușesc să oprească războaiele, ci și aceia care reușesc să aducă și să păstreze pacea în familie, în comunitate, în societatea în care trăiesc.

„Fericiți cei persecutați din cauza dreptății, pentru că a lor este împărăția cerurilor! Fericiți sunteți când vă vor insulta, vă vor persecuta și, [mințind], vor spune împotriva voastră tot răul din cauza mea. Bucurați-vă și veseliți-vă, căci răsplata voastră mare este în ceruri! Căci așa i-au persecutat pe profeții dinaintea voastră.” (Matei 5,10-12)

Nu orice persecuție aduce fericire, ci numai aceea care este îndurată pentru dreptate, adică pentru credința în Dumnezeu și împlinirea voinței lui. A suferi pentru Cristos este cea mai frumoasă mărturie de fidelitate pe care o ființă umană i-o poate oferi Domnului, care a murit pentru ea.

Fericirile ne ajută să înțelegem că bucuria adevărată izvorăște de la Dumnezeu și este un dar gratuit al lui, pe care omul trebuie să fie dispus să-l primească.

Fericirile rămân, pentru orice creștin, un program de acțiune în viața sa concretă, politică, socială, economică, familială.

----- Vocabular -----

fericire – stare de mulțumire sufletească intensă și deplină

Întrebări

1. Pentru ce este făcută inima omului?
2. De ce aspiră omul spre fericire?
3. Ce fel de fericire a proclamat Isus?
4. Ce legătură au fericirile cu atitudinea cotidiană?
5. Ce înseamnă fericire în suferință după învățătura lui Isus?
6. De unde izvorăște adevărata fericire?
7. Cum se pot practica fericirile proclamate de Isus?

Activități de învățare

1. Precizează care dintre enunțurile următoare sunt adevărate și care sunt false.

- a) În Predica de pe munte Isus ne propune opt căi care conduc la adevărata fericire.
- b) Inima curată este inima în care bunătatea nu se amestecă cu răutatea, iubirea nu se amestecă cu ura și egoismul.
- c) Proclamând fericirile, Isus ne învață să transformăm bucuria în suferință.
- d) Isus ne învață că este fericit cel care are bani.
- e) Bogăția materială este bună în funcție de modul în care este câștigată și folosită.
- f) Progresul științei și al tehnicii a dus la eliminarea suferinței din lume.
- g) Cristos, venind în lume, a eliminat definitiv suferința.
- h) Este făcător de pace acela care are iubire în inima sa.
- i) Este fericit omul în inima căruia locuiește Dumnezeu.
- j) Cel sărac în duh trece peste orice încercare, pentru că se încrede în Dumnezeu.
- k) Orice persecuție aduce fericire.
- l) Isus nu s-a bucurat de suferința celui rău, nu a căutat să se răzbune, dar i-a iertat și i-a iubit pe toți.

2. Desenează, pe caiet, după model, câte un simbol pentru fiecare din cele opt fericiri.

							
„Feriți cei curați cu inima, pentru că ei îl vor vedea pe Dumnezeu!” (Matei 5,8)							

3. Citește următorul exemplu, apoi răspunde la întrebări.

„... și a zis: «Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul omului stând la dreapta lui Dumnezeu!». Atunci ei, strigând cu glas puternic, și-au astupat urechile și s-au năpustit împreună asupra lui și, scoțându-l din cetate, aruncau cu pietre asupra lui. ... Și în timp ce îl loveau cu pietre, Ștefan a strigat, zicând: «Doamne Isuse, primește duhul meu!» Apoi, căzând în genunchi, a strigat cu glas puternic: «Doamne, nu le socoti păcatul acesta!» Și, spunând aceasta, a adormit.” (Faptele apostolilor 7,56-60)

- a) Care este faptele relatat în acest fragment biblic?
- b) Care sunt fericirile pe care le-ai identificat în viața acestui creștin?
- c) Ce poți învăța din viața Sfântului Ștefan?

4. Descrie, în 100 de cuvinte, o întâmplare din viața ta în care poți spune că te-ai comportat conform cu învățătura lui Isus despre fericiri. Adaugă la portofoliul personal.

Cuvânt pentru viață

„Și veți fi urâți de toți din cauza numelui meu. Însă cine va rămâne statornic până la sfârșit, acela va fi mântuit.” (Matei 10,22)

Lumină pentru pașii mei

Isus ne învață că adevărata fericire nu o aflăm în bunurile trecătoare. Prin prețuirea și respectarea valorilor moralei creștine și a valorilor spirituale, trăim cu demnitate identitatea de oameni și de fii ai lui Dumnezeu. Astfel, dobândim mulțumire, pace, fericire. Isus ne pune la dispoziție, prin cele opt fericiri proclamate în *Predica de pe munte*, un ghid spre acest țel. Nedreptățile și sacrificiile suportate pentru urmarea acestui ghid ne oferă un sentiment mai puternic de împlinire și fericire. Să alegem cu eroism calea fericirilor evanghelice!

Sfinții, modele de viață

Sfânta Ecaterina de Siena (1347-1380)

S-a născut la 25 martie 1347, la Siena, fiind al 24-lea copil al unei familii de vopsitori de pânză. La vârsta de 7 ani s-a hotărât să nu cunoască altă iubire decât cea a lui Cristos: este ceea ce s-a numit „căsătoria mistică a Ecaterinei”. Părinții au încercat să o determine să se căsătorească, au insistat, au recurs la violență și, în cele din urmă, i-au interzis să mai iasă din casă. Timp de trei ani a dus o viață de singurătate; a muncit ca o servitoare, și-a impus posturi îndelungate și, fără încetare se ruga și-l implora pe Dumnezeu să-i dăruiască adevărata cunoaștere de sine, părere de rău pentru greșelile făcute, întoarcerea păcătoșilor și pacea inimii.

După trei ani de zile, tatăl s-a declarat de acord cu hotărârea fiicei sale. Ea a cerut să fie primită în rândul Ordinului al treilea dominican și, împreună cu un grup de femei, a început să lucreze la reeducarea fetelor decăzute, îngrijirea bolnavilor de ciumă și a răniților din spitale, îngroparea celor morți.

Cristos Mântuitorul i-a apărut și i-a întipărit semnele rănilor sale la mâini, la picioare și la coastă. Ecaterina a purtat aceste răni până la moarte.

În acea perioadă, din cauza războaielor din Italia, Papa locuia la Avignon, Franța, iar Ecaterina a încercat să-l convingă pe papă să se întoarcă la Roma. Neștiind să scrie, a dictat zeci de scrisori adresate papei, episcopilor, regilor și multor persoane simple. S-au păstrat 307 din ele și cartea ei de o spiritualitate profundă „Dialog cu providența divină”. A murit la vârsta de 33 de ani.

Știați că... ?

- ❖ Biserica de pe Muntele Fericirilor se află pe malul Mării Galileii, la 175 m deasupra acesteia și la 35 m sub nivelul Mării Mediterane?
- ❖ Biserica de pe Muntele Fericirilor a fost construită între anii 1936 și 1938 și are formă octogonală, după numărul celor opt fericiri enumerate de Isus în predica sa?
- ❖ 80% din bogățiile lumii sunt gestionate de 20% din populație?
- ❖ 15 milioane de copii mor anual de foame?
- ❖ Sfânta Tereza de Calcutta a primit Premiul Nobel pentru Pace, în 1979?
- ❖ Papa Paul al VI-lea a proclamat, în 1968, ziua de 1 ianuarie drept *Ziua Mondială a Păcii*?

Adorarea lui Dumnezeu

Disputa Sacramentului, detaliu, Rafael Sanzio (Vatican)

Omul conștientizează, la un moment dat, faptul că trăiește pe un pământ pe care nu l-a creat el, că se folosește în viață de elemente pe care nu le-au făcut oamenii, că face parte dintr-un univers foarte bine gândit și de o frumusețe deosebită. Contemplând creația, el descoperă un Creator demn de admirație și respect, îl descoperă pe Dumnezeu.

Creștinii trebuie să îi aducă lui Dumnezeu nu doar respect, ci și adorația lor.

Adorația este actul principal al omului religios. A-l adora pe Dumnezeu înseamnă a-l recunoaște ca Domn și Stăpân a tot ce există, Creator și Mântuitor.

„Domnului Dumnezeului tău să i te închini și numai lui să-i slujești” (Luca 4,8), spune Isus, citând Deuteronomul (6,13).

A-l adora pe Dumnezeu înseamnă a recunoaște, cu respect și supunere absolută, „nimicnicia creației”, care nu există decât prin Dumnezeu. A-l adora pe Dumnezeu înseamnă a-l lăuda, a-l preamări și a se smeri pe sine.

Adorându-l pe Dumnezeu, avem convingerea că el este Stăpânul ființei noastre, că noi suntem dependenți de el. De aceea, ne abandonăm cu totul lui Isus.

Adorația i-o datorăm numai lui Dumnezeu Treime. Sfinților le este rezervat un cult de venerație. Sfintei Fecioare Maria, Maica lui Dumnezeu, îi este rezervat un cult special, datorită superiorității sale în rândul sfinților.

Din cele mai vechi timpuri, Sfânta Fecioară este venerată cu titlul de „Născătoare de Dumnezeu”. Credincioșii aleargă la ocrotirea ei, rugându-se în toate primejdiile și nevoile. Acest cult își găsește expresia în sărbătorile liturgice dedicate Născătoarei de Dumnezeu și în rugăciunea mariană, cum ar fi Sfântul Rozariu, care este un rezumat al întregii Evanghelii.

Noi îi cinștim pe sfinți, pentru că Dumnezeu și-a arătat în viața lor puterea harului său. Ei intervin la Dumnezeu în favoarea noastră. Ei l-au cinștit și adorat pe Dumnezeu într-un mod special, realizând în viața lor idealul creștin propus de Sfânta Evanghelie. Dacă îi cinștim pe sfinți, această cinștire se îndreaptă spre slava lui Dumnezeu. Cinștirea cea mai bună este să le imităm viața și virtuțile.

Există și un cult al icoanelor, inclusiv statui sau alte reprezentări, care nu se adresează obiectului material ca atare, ci persoanelor pe care acestea le reprezintă. Dacă venerăm statui, cruci și icoane, o facem deoarece căutăm, prin cele văzute, să ajungem la Dumnezeu cel nevăzut.

Omul este chemat să îi dea cult lui Dumnezeu, ca ființă individuală și ca membru al comunității umane, motiv pentru care cultul îmbracă forme și structuri sociale.

Biserica, fiind casa lui Dumnezeu, este locul propriu al rugăciunii liturgice pentru comunitatea parohială. Ea este și locul privilegiat al adorării prezenței reale a lui Cristos în Sfântul Sacrament, păstrat în tabernacol.

În anumite momente, ostia consacrată este pusă spre adorare într-un suport special numit monstranță. Primirea Euharistiei este cel mai bun mod posibil pentru a ne apropia, pe pământ, de Dumnezeu.

Fie îngenunchem, stăm în șezut sau suntem prezenți în alt fel înaintea Sfântului Sacrament, putem să îl adorăm în tăcere; îl putem privi pe Isus pentru a-i spune orice: toate grijile, necazurile, dar și bucuriile. Astfel îi arătăm iubirea. Acesta este un mod personal sau intim de a-l întâlni.

Când medităm în fața lui Isus din Sfântul Sacrament, percepem dorințele sale cu privire la noi, lăsăm la o parte propriile noastre planuri pentru a face loc celor ale lui Cristos.

De asemenea, ne putem ruga în tăcere Rozariul sau Liturgia Orelor, putem citi dintr-o carte de rugăciuni sau din Biblie. Rugăciunile de binecuvântare, de

laudă, de mulțumire, de mijlocire și de cerere sunt o expresie a adorației noastre aduse lui Dumnezeu.

În zile speciale, precum Joia Sfântă și Joia Verde (Trupul și Sângele Domnului), credincioșii îl adoră pe Isus prezent în Sfântul Sacrament fie în biserică, fie participând la procesiuni.

În Vinerea Mare, se face adorarea crucii, semn al sacrificiului pe care Isus l-a făcut pentru noi.

Din secolul al XIII-lea s-a introdus în liturgie ridicarea ostiei și a potirului imediat după consacrare, pentru o adorație scurtă în tăcere.

O formă de contemplație euharistică este și timpul dedicat pregătirii și mulțumirii de dinainte și de după împărtășanie.

Participarea la Sfânta Liturghie, duminica, este tot o formă de a-i da lui Dumnezeu un cult extern, vizibil, public și regulat, ca recunoștință pentru bunăvoința lui universală față de oameni.

Sfânt este tot ceea ce a fost sfințit prin prezența deosebită a lui Dumnezeu sau a oamenilor sfinți. De aceea, sunt respectate fragmentele care au rămas din Sfânta Cruce, locurile sfinte unde a trăit Isus Cristos, relicvele din trupurile sfinților și ale martirilor.

----- Vocabular -----

a venera – a respecta în mod deosebit, a cinsti în cel mai înalt grad, a manifesta o prețuire profund respectuoasă

a da cult – a da laudă de mulțumire lui Dumnezeu

contemplație – rugăciune în tăcere prin care omul se gândește cu iubire la Dumnezeu și la misterele sale

Liturgia Orelor – rugăciune alcătuită în așa fel încât întreg cursul unei zile și nopți să fie consacrat prin laudă adusă lui Dumnezeu

monstranță – ostensor, obiect din metal prețios, în formă de soare cu raze, în care se așază Ostia sfântă, pentru a fi expusă credincioșilor spre adorare

Întrebări

1. Care este rolul creației în viața omului?
2. Ce înseamnă a-l adora pe Dumnezeu?
3. De ce trebuie să-l adorăm pe Dumnezeu?
4. Care este diferența între modul de a-l cinsti pe Dumnezeu și modul de a-i cinsti pe sfinți?
5. Cum își manifestă omul cultul față de sfinți?
6. Ce trebuie să se știe despre adorarea Sfântului Sacrament?
7. Prin ce practici religioase îți manifesti adorația față de Dumnezeu?

Doamna Rozariului, detaliu, autor necunoscut, vitraliu (Buffalo, S.U.A.)

Activități de învățare

1. Completează textul, folosind cuvintele corespunzătoare, date între paranteze.

Contemplând ... omul îl descoperă pe ..., Creatorul Universului. Creștinii sunt ... să-l ... pe Dumnezeu. A-l ... pe Dumnezeu înseamnă a-l recunoaște ca ... și Stăpân a tot ce există și Mântuitor.

(chemați, creația, adore, Domn, adora, Dumnezeu)

2. Indică varianta sau variantele corecte, după model.

Model: A-b

A. Adorația o datorăm:

- a) lui Dumnezeu și sfinților;
- b) numai lui Dumnezeu;
- c) lui Dumnezeu și îngerilor.

B. Îi venerăm pe sfinți, deoarece:

- a) ei l-au cinstit pe Dumnezeu;
- b) au trăit potrivit Evangheliei;
- c) trebuie să ne supunem lor.

C. Între sfinți, se bucură de o venerație deosebită:

- a) Sfântul Anton, pentru că este cinstit de mulți oameni;
- b) Sfântul Iosif, pentru că este purtătorul de grijă al lui Isus;
- c) Sfânta Fecioară Maria, pentru că este Născătoare de Dumnezeu.

D. Venerarea unor obiecte sfinte are drept scop:

- a) să ajungem la Dumnezeu cel văzut;
- b) să vadă ceilalți oameni că suntem credincioși;
- c) să ajungem la Dumnezeu cel nevăzut.

3. Completează enunțurile.

- a) Pot să-l ador pe Dumnezeu
- b) Când sunt în fața Preasfântului Sacrament
- c) Pentru un creștin, este important cultul icoanelor și al statuilor, deoarece
- d) Arta sacră adevărată îl duce pe om

4. Citește, cu atenție, următorul text, apoi rezolvă cerințele.

„Deoarece în speciile consacrate ale pâinii și vinului este realmente prezent Domnul, trebuie să

Mântuitorul Euharistic, Juan de Juanes (Valencia, Spania)

le păstrăm cu cel mai mare respect și să-l adorăm pe Domnul și Răscumpărătorul nostru prezent în Preasfântul Sacrament.” (Youcat, pag. 131)

- a) De ce este important Preasfântul Sacrament?
- b) Unde sunt păstrate speciile consacrate ale pâinii și vinului?
- c) Ce atitudine trebuie să aibă un creștin în fața lui Isus prezent în Preasfântul Sacrament?
- d) De ce este important să-l primim pe Isus în Sfânta Euharistie?

5. Citește următoarea rugăciune.

„Isuse, Dumnezeu și Mântuitorul meu, te iubesc din toată inima, cu adâncul respect pe care mi-l insuflă credința. Tu ești Dumnezeu adevărat și om adevărat, ascuns în Sfântul Sacrament. Mă închin ție și vreau să ispășesc toate necinstirile, batjocurile și sacrilegiile ce ți se aduc, în Preasfântul Sacrament al altarului. Te ador, Dumnezeul meu.

Știu că închinarea mea nu este aceea pe care o meriți și pe care ți-o datorez. Totuși, vreau să ți-o aduc așa cum pot și aş dori să te pot adora precum te adoră îngerii din cer.

Isuse al meu, doresc ca toți să te cunoască, să ți se închine fără încetare, mulțumindu-ți în Preasfântul și Dumnezeiescul Sacrament. Amin.” (Benedictus, *Rugăciunile familiei creștine*, pag. 315)

Compune și tu o rugăciune de adorare, după modelul acestei rugăciuni. Adaugă fișa la portofoliul personal.

Lumină pentru pașii mei

Dumnezeu ne-a creat din iubire. Din iubire ne-a dăruit totul și ni s-a dăruit pe sine. Ne așteaptă să venim la el ca fii iubitori, plini de umilință și recunoștință, să-l adorăm, să-l preamărim, să-i mulțumim. Să renunțăm în fiecare zi, câteva momente, la alte preocupări și să rămânem lângă el, să vorbim cu el, să-l ascultăm. Ne va copleși cu bunătate, milostivire și iubire infinită. Vor fi cele mai frumoase și valoroase momente din programul nostru.

Sfinții, modele de viață

Sfântul Toma de Aquino (1225-1274)

Toma s-a născut în familia contelui de Aquino, în anul 1225. La 18 ani, a intrat în Ordinul Predicatorilor Sfântului Dominic, făcând aceasta împotriva voinței tatălui său și a fraților, care au încercat chiar să-l răpească din mănăstire. Și-a continuat studiile la Școala Sfântului Albert cel Mare și la Paris. A devenit docent în filosofie și teologie.

Liniștit și tăcut, cu o constituție de obez, fire contemplativă și dăruit rugăciunii, respectuos față de toți și iubit de toți, Toma a fost mai presus de toate un intelectual. Fără încetare cufundat în studiu, adesea pierdea noțiunea timpului și a spațiului. Deviza lui a fost: „să împărtășești altora rodul reflecțiilor tale”.

În cei 48 de ani de viață, a scris un număr mare de cărți. Opera lui cea mai însemnată este *Summa Theologica* – *Enciclopedia teologiei*, scrisă într-un mod simplu și precis. Începând din secolul XV-lea

a fost numit *Doctor Angelicus* – *Doctor înțeles*. Gândirea Sfântului Toma a fost timp de secole baza formării filosofice și teologice a seminariștilor. Operele sale sunt la fel de actuale ca acum 800 de ani și sunt în continuare tipărite.

Știați că... ?

- ❖ Liturgia Orelor este alcătuită din psalmi, Cuvântul lui Dumnezeu, cântări, binecuvântări?
- ❖ Liturgia Orelor cuprinde: Laudele (rugăciunea de dimineață), Vesperalele (rugăciunea de seară), Oficiul lecturilor (rugăciunea pentru orice oră din zi), Invitatoriul și Completoriul (prima și ultima rugăciune a zilei), Ora medie (rugăciunea pentru ora a treia / a șasea / a noua)?
- ❖ În lume există peste 2.000 de capele de adorație perpetuă?
- ❖ Fericitul Anton Durcovici începea ziua în capelă și o termina tot în capelă, cufundat în rugăciune în fața Sfintei Euharistii?

Respectul față de bunurile aproapelui

Parabola muncitorilor din vie,

Christian Wilhelm Ernst Dietrich (Varșovia, Polonia)

Dumnezeu a creat pământul și l-a încredințat cu tot ce este pe el întregului neam omenesc, pentru ca omenirea, îngrijindu-l și stăpânindu-l, să se bucure de roadele muncii sale: „Și i-a binecuvântat Dumnezeu... Dumnezeu le-a zis: «Fiți rodnici, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l; stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului și peste toate ființele care se târăsc pe pământ!».” (Geneza 1,28)

Pământul cu tot ce este pe el rămâne proprietatea absolută a lui Dumnezeu. Oamenii sunt administratori ai bunurilor acestui pământ și, administrându-le, ei trebuie să țină cont de destinația lor universală. Ca atare, toți cei care împiedică accesul unora la bunurile pământului, în avantajul unui grup sau al unei rase sau al unui continent, păcătuiesc împotriva omului și împotriva Creatorului.

Toți oamenii sunt chemați să respecte creația.

Munca este un drept sacru și o datorie a fiecărui om, fără discriminare: „Dacă cineva nu vrea să muncească, nici să nu mănânce.” (2 Tesaloniceni 3,10). Prin muncă, omul participă la protejarea și desăvârșirea creației și își folosește talanții primiți. Munca este un mijloc de sfințire.

Dreptul la proprietatea privată dobândită prin muncă sau primită de la alții, prin moștenire sau donație, este legitim, deoarece proprietatea privată

garantează libertatea și demnitatea omului, pentru a-l ajuta pe fiecare să-și satisfacă nevoile fundamentale și nevoile celor pe care îi are în grijă. Proprietatea privată este limitată de binele comun care trebuie respectat.

Prin Porunca a VII-a: „Să nu furi” (Exod 20,15; Deuteronom 5,19), Dumnezeu apără dreptul omului la proprietate. El ne poruncește să respectăm bunurile altuia: persoană sau instituție. Porunca prescrie practicarea dreptății și a iubirii în gestionarea bunurilor pământești și a roadelor muncii, apără demnitatea și libertatea omului. Omul, redus la sărăcie prin furt, înșelăciune, nedreptate, este pus în condiția de sclav.

Porunca a VII-a interzice furtul și orice pagubă provocată proprietății private sau publice.

A fura înseamnă a lua pe ascuns și pe nedrept ceea ce îi aparține altuia, fără permisiunea acestuia. Este păcat de moarte când se ia din avutul aproapelui.

Nu e vorba despre furt atunci când consimțământul poate fi presupus sau în cazul necesității urgente, în care singurul mijloc de a satisface nevoi imediate și esențiale (hrană, adăpost, îmbrăcăminte etc.) este folosirea bunurilor altora. Și în acest caz, trebuie să existe hotărârea de a înapoia bunul luat, cât mai curând posibil.

Porunca a VII-a interzice și încurajarea furtului prin cumpărarea cu bună știință a lucrurilor furate, prin îndemnul și complicitatea la furt.

Patima omului pentru avere a dus, de-a lungul anilor, la o diversificare a modalităților de a fura. Se poate fura în multe feluri, fără a băga efectiv mâna în buzunarul altuia. De exemplu: reținerea bunurilor luate cu împrumut sau a obiectelor găsite, plata nedreaptă a salariilor, creșterea nejustificată a prețurilor, neplata datoriilor, cămătăria. Sunt, de asemenea, păcate: luarea și darea de mită, corupția; însușirea și folosirea în interes privat a bunurilor sociale ale unor întreprinderi; falsificarea cecurilor și a facturilor, cheltuielile excesive, risipa, copierea la examene, neplata taxelor, piratarea materialelor cu drepturi de autor, furtul datelor personale de pe conturile online; vandalizarea; cerșitul, când există posibilitatea de a lucra pentru întreținere; muncile prost executate; neîndeplinirea datoriilor la locul de muncă; distrugerea bunurilor private sau publice; înșelătoriile din comerț.

Jocurile de noroc sau pariurile nu sunt în sine contrare dreptății. Acestea devin păcat atunci când îl lipsesc pe jucător sau pe cei de care acesta trebuie să se îngrijească de cele necesare vieții și când se transformă în patimă.

Mai păcătuiesc: părinții care își risipesc bunurile prin beții și desfrâuri, lăsându-și copiii în lipsuri, dar și copiii care risipesc munca părinților la petreceri nepotrivite sau prin obiceiuri rele.

Păcate foarte grave împotriva poruncii a VII-a sunt și toate acele acte prin care este aservită persoana umană, cum ar fi: răpirea, vinderea, cumpărarea persoanelor, sechestrarea în lagăre de concentrare sau închisori de către dictatori, teroriști, mafioți.

Porunca a VII-a cere și respectarea creației, ca bun ce aparține întregii omeniri și generațiilor viitoare. Aceasta presupune nepoluarea naturii, grija față de animale și plante, precum și folosirea cum-pătată a resurselor.

----- Vocabular -----

proprietate privată – avere, avut, bun personal; dreptul de a deține, de a se folosi, de a posedea un bun material

aservire – supunere, înrobire, subjugare

sechestrare – închiderea unei persoane cu forța, reținerea ei în mod ilegal

dictator – persoană foarte autoritară, care își impune voința cu orice preț

Este contrar demnității umane faptul de a supune animalele la suferințe inutile. De asemenea, este nedemn să se cheltuiască pentru ele sume care ar trebui să aline nevoile oamenilor.

Păcatul împotriva poruncii a VII-a nu este iertat de Dumnezeu până când nu este restituit bunul furat și nu este reparată paguba făcută. Cei care au furat, precum și colaboratorii lor, au această obligație. Dacă păgubitul nu mai trăiește, bunul furat trebuie restituit moștenitorilor, iar în lipsa acestora, dat sub formă de pomană celor săraci sau Bisericii. Sfântul Augustin spune: „Nu se iartă păcatul până ce nu se restituie lucrul furat”. Abia apoi se cere iertare prin Sfânta Spovadă.

Să învățăm de la Zahau, pe care Isus îl binecuvântează pentru angajamentul lui de a repara răul făcut: „Dacă am păgubit pe cineva, îi dau înapoi împătrit.” (Luca 19,8)

Întrebări

1. Cui i-a încredințat Dumnezeu creația?
2. Ce înseamnă destinația universală a bunurilor pământești?
3. Ce este munca?
4. Cum se poate dobândi proprietatea privată?
5. Ce ne cere Dumnezeu prin porunca a VII-a?
6. Când este încălcată porunca a VII-a?
7. Care sunt condițiile iertării păcatelor împotriva poruncii a VII-a?

Cuvânt pentru viață

„Să nu-l nedreptățești pe cel tocmit sărac și nevoiaș, fie că este unul dintre frații tăi, fie că este unul dintre străinii care locuiesc în țara ta, în interiorul porților tale! Să-i dai plata în aceeași zi, înainte de apusul soarelui, căci e sărac și sufletul lui o dorește, ca să nu strige la Domnul și să ai păcat!” (Deuteronom 24,14-15)

Activități de învățare

1. Alege litera A, dacă enunțul este adevărat, sau litera F, dacă este fals.

- a) Dumnezeu este proprietarul pământului. **A/F**
- b) Oamenii sunt chemați să împartă bunurile pământului astfel încât toți să poată trăi. **A/F**
- c) Doar cei care fură păcătuiesc împotriva poruncii a VII-a a lui Dumnezeu. **A/F**
- d) Prin porunca a VII-a, suntem obligați să ne

angajăm pentru ocrotirea creației și pentru a-i păstra resursele. **A/F**

e) Furtul este însușirea nedreaptă a unui bun ce-i aparține altuia. **A/F**

f) Cine a păcătuit împotriva poruncii a VII-a este suficient să-și mărturisească păcatul, pentru a fi iertat de Dumnezeu. **A/F**

g) Păcătuiește împotriva poruncii a VII-a cel care risipește sau administrează cu neglijență bunurile publice. **A/F**

h) În administrarea bunurilor Pământului să ne gândim numai la noi, nu și la generațiile viitoare. **A/F**

2. Completează enunțurile, indicând cel puțin trei răspunsuri pentru fiecare.

- a) Prin Porunca a VII-a, Dumnezeu ne cere ...
- b) Pentru că Dumnezeu este proprietarul Pământului ...
- c) Nu respectă această poruncă ...
- d) Cei care au făcut cuiva vreo pagubă materială ...

3. Transcrie, din conținutul lecției, trei motive pentru care creștinul trebuie să respecte bunurile materiale.

4. Scrie o scrisoare adresată oamenilor în care îi îndemni să respecte creația. Adaugă scrisoarea la portofoliul personal.

5. Împreună cu colegul de bancă, alcătuiește un Decalog care să arate comportamentul pe care trebuie să îl avem față de bunurile apropielului și de cele publice.

6. Imaginează-ți că observi un coleg de-al tău care încalcă Porunca a VII-a a lui Dumnezeu. Ce sfat i-ai da?

Lumină pentru pașii mei

Dumnezeu ne-a copleșit cu nenumărate daruri, fără meritul nostru. Să îi mulțumim pentru aceste daruri și să le folosim după Legea lui, pentru binele nostru și pentru a-i ajuta pe alții. Să ne bucurăm și să-i mulțumim lui Dumnezeu și pentru darurile pe care i le oferă fiecărui om. Comoara noastră cea mai de preț trebuie să fie Dumnezeu. Să nu-l alungăm din sufletul nostru, prin atașamentul vicios față de bunurile trecătoare.

Sfinții, modele de viață

Sfânta Zita (1218-1272)

Orașul Lucca din Toscana, Italia, și-a ales-o de patroană și protectoare pe sfânta Zita, care aproape 50 de ani a îndeplinit munca de servitoare într-una din familiile înstărite ale orașului.

Zita s-a născut în anul 1218, aproape de Lucca, într-o familie de țărani săraci. La vârsta de 12 ani, a fost angajată ca servitoare.

Din dragoste față de Dumnezeu și-a îndeplinit cu seriozitate și voie bună datoriile de serviciu, primind cu seninătate dojenile umilitoare atât din partea stăpânilor, care la început au tratat-o cu severitate, cât și din partea celorlalți servitori, care nu vedeau cu ochi buni zelul și corectitudinea ei. Întotdeauna atentă și supusă, a cerut un favor de la stăpâna casei, acela de a fi liberă să meargă în fiecare zi la Sfânta Liturghie.

Deși nu era decât o simplă servitoare, stăpânii, convinși de corectitudinea și priceperea ei, i-au încredințat conducerea întregii gospodării. Din bunurile rezervate pentru săraci și din economiile ei împărțea săracilor. Se istorisește că una dintre tovarășele ei de muncă, invidioasă pe stima de care se bucura Zita, a acuzat-o în fața stăpânului că risipește bunurile casei în acte de milostenie exagerată. Într-una din zile, Zita a fost oprită în timp ce ieșea din casă cu șorțul încărcat, pornită să viziteze o familie nevoiașă. Când stăpâna a întrebat-o ce duce, ea a răspuns că are flori și frunze. Într-adevăr, când a desfăcut legăturile șorțului, o ploaie de flori a căzut pe scări.

Viața Zitei a fost ca un buchet de virtuți creștinești; ea a fost o dovadă grăitoare că în orice condiții și în orice loc, sfaturile Sfintei Evanghelii pot fi păstrate și duse la o mare perfecțiune.

Știați că... ?

- ❖ Pentru ca nimeni să nu-și facă impresia că poate fi stăpânul absolut al vreunui om sau al vreunui lucru, Dumnezeu stabilește, în *Cartea Leviticului*, anul jubiliar: în fiecare al 50-lea an, toți sclavii trebuiau eliberați, iar lucrurile înstrăinate, vândute, amanetate trebuiau să revină la foștii proprietari?
- ❖ 1 septembrie este Ziua Mondială de Rugăciune pentru Îngrijirea Creației?
- ❖ Pe 4 octombrie este comemorat Sfântul Francisc de Assisi, patron al animalelor, iar tot atunci este și Ziua Mondială a Animalelor?
- ❖ În anul 2015, Papa Francisc a scris enciclica *Laudato si* „despre îngrijirea casei comune”?

Ordonarea dorințelor interioare

Lazăr și omul bogat, Marcus Gheeraerts the Elder,
Muzeul Conventului Sfânta Ecaterina (Utrecht, Țările de Jos)

Ultimele două porunci ale Decalogului pun accent pe dorințele omului, pe poftele rele pe care ar putea să le aibă. Porunca a X-a se referă la dorința inimii și o completează pe a IX-a, care se referă la cea a trupului. Ele cheamă la o stăpânire a rațiunii asupra instinctelor și a poftelor pentru a le dirija și folosi pentru binele nostru și al semenilor noștri. „Să nu poțestești (...) nimic din ceea ce este al aproapelui tău”. (*Exod 20,17*) „Să nu dorești nici casa lui, nici ogrorul lui, nici slujitorul sau slujnica lui, nici boul sau măgarul lui și nimic din ce este al lui”. (*Deuteronom 5,21*)

Porunca a X-a interzice să dorim bunurile altuia, deoarece din aceasta se nasc furtul, jaful, înșelătoria, pe care le interzice porunca a VII-a, precum și violența, certurile, dușmăniile, pe care le interzice porunca a V-a.

Nimeni nu încalcă porunca a VII-a fără a încălca mai întâi porunca a X-a. Hoțul păcătuiește în inima sa mai înainte de a băga mâna în buzunarul altuia.

Dorim toate bunurile pe care nu le avem încă și e bine să avem aspirații pentru a le obține: o muncă cinstită, o locuință plăcută. Dar se mai poate întâmpla ca lucrurile pe care le avem sau pe care le dorim să ne obsedeze ele pe noi, făcându-ne să uităm de iubirea lui Dumnezeu și de aproapele.

E legitimă dorința de a dobândi lucruri care aparțin aproapelui, însă acestea să fie dobândite prin mijloace corecte și nu provocând daună aproapelui.

Porunca a X-a interzice aviditatea sau lăcomia, invidia și zgârcenia sau avariția. Interzice și dorința de a săvârși o nedreptate prin care s-ar aduce o daună aproapelui în bunurile sale vremelnice.

Săvârșesc păcat împotriva poruncii a X-a aceia care doresc moartea altora pentru a beneficia de bunurile lor; cei care doresc să existe lipsuri, războaie, pentru a profita de pe urma acestora și astfel să se îmbogățească; cei care îi invidiază pe alții pentru bunurile lor; negustorii care doresc lipsa mărfurilor sau scumpirea lor, pentru ca să realizeze profit; cei care nu suportă concurența; medicii care doresc ca oamenii să se îmbolnăvească; oamenii legii care doresc să fie cât mai multe procese și litigii etc.

Dorința de a avea bunuri poate deveni o tiranie pentru sine și pentru alții. Nu banii sunt un rău, ci lăcomia și tot ceea ce naște ea: dependență, aservirea semenului, împietrirea inimii, refuzul de a împărți cu altul, fraudă, furt. Lăcomia face din ban un idol, iar pe oameni îi face sclavi. Ea duce ușor la renegarea Dumnezeului adevărat și la slujirea banului văzut ca o garanție a puterii, a statutului superior. De aceea Isus ne îndeamnă: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le distrug și unde hoții le sapă și le fură! Adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le distrug și unde hoții nu le sapă și nu le fură! Căci unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră.” (*Matei 6,19-21*)

Invidia și lăcomia ne fac să devenim egoiști, înclinați spre a înșela, spre hoție și chiar spre crimă.

Invidia este un păcat capital care, de asemenea, se împotrivesc celei de a X-a porunci. Ea înseamnă tristețe provocată de bunul altuia și dorința nestăpânită de a-l însuși, chiar și în mod nedrept. Invidiosul, pe lângă faptul că se întristează de binele aproapelui, îi dorește acestuia și răul. Când i se dorește aproapelui un rău grav, invidia este păcat de moarte.

Sfântul Grigore cel Mare spunea: „Din invidie se nasc: ura, clevetirea, calomnia, bucuria pentru răul altuia și tristețea pentru bunăstarea lui”.

Invidia este un viciu ascuns, care adesea îi poate cuprinde și pe cei care fac fapte bune, dar se întristează de binele pe care îl fac alții.

Sfântul Paul ne dă antidotul împotriva invidiei: virtutea bunătații. El o explică astfel: „Bucurați-vă cu cei care se bucură și plângeți cu cei care plâng! ... dacă dușmanului tău îi este foame, dă-i să mănânce;

dacă îi este sete, dă-i să bea; ... Nu te lăsa învins de rău, ci învinge răul prin bine!” (cf. *Romani* 12,15-21)

Zgârcenia sau alipirea inimii de bani și de lucrurile acestui pământ este un viciu capital. Bogăția, banul devin în acest caz stăpâni ai omului, pentru care, spre exemplu, acesta își reneagă anumite dorințe legitime, își supune propria familie la o viață de sărăcie, o neglijează doar pentru a aduna mai multă avere.

Dărnicia este remediu împotriva zgârceniei: „Veniți, binecuvântații Tatălui meu, moșteniți împărăția care a fost pregătită pentru voi de la întemeierea lumii! Căci am fost flămând, și mi-ați dat să mănânc, am fost însetat, și mi-ați dat să beau, am fost străin, și m-ați primit, gol, și m-ați îmbrăcat, bolnav, și m-ați

vizitat, am fost în închisoare, și ați venit la mine!” (*Matei* 25,34-36)

Abandonarea în grija Providenței Tatălui din ceruri eliberează de neliniștea pentru ziua de mâine, dar nu ne îndeamnă la lene.

Virtutea sărăciei nu constă în renunțarea exterioară la bogății, ci în atitudinea interioară de dezlipire a inimii de acestea. Astfel, un sărac cu inima alipită de puținul pe care îl are nu practică virtutea sărăciei. În schimb, poate practica virtutea sărăciei unul care are bogății, dar nu-și atașează inima de ele. Sărăcia în spirit face din bani un izvor de dărnicie, iar pe oameni îi face ființe libere.

----- Vocabular -----

rațiune – capacitate, proprie omului, de a gândi și de a înțelege sensul și legătura fenomenelor din natură și societate

aviditate – pasiune nemăsurată, poftă necum-pătată, lăcomie

avaricie – zgârcenie, iubire excesivă de bani

tiranie – stăpânire bazată pe asuprire și violență, despotism

fraudă – furt, înșelătorie, hoție, realizarea unui profit prin provocarea unei pagube

idol – lucru, ființă sau figură reprezentativă a unei divinități păgâne

Întrebări

1. Ce ne cere Dumnezeu, prin poruncile a IX-a și a X-a?
2. Ce interzice Dumnezeu, prin porunca a X-a?
3. Care sunt păcatele împotriva poruncii a X-a?
4. De ce este numită lăcomia izvor de păcate?
5. Ce este invidia?
6. Care sunt efectele invidiei? Dar ale zgârceniei?
7. Cum putem practica astăzi virtutea sărăciei?

Cuvânt pentru viață

„După câțva timp, Cain a adus Domnului ofrandă din roadele pământului. Abel a oferit și el din întâii născuți ai turmei sale și din grăsimea lor. Domnul a privit către Abel și ofranda lui, dar la Cain și la ofranda lui n-a privit. Cain s-a mâniat foarte tare și fața i s-a posomorât.” (*Geneză* 4,3-5)

Activități de învățare

1. Răspunde, oral, la întrebările de mai jos, alegând varianta corectă de răspuns.

- A.** La ce se referă porunca a X-a a lui Dumnezeu?
- a) la importanța bunurilor materiale;
 - b) la necesitatea stăpânirii dorinței de a dobândi pe nedrept bunuri materiale;
 - c) la încurajarea de a poseda cât mai multe bunuri materiale;
 - d) la conștientizarea că bunurile materiale sunt o piedică în calea mântuirii.
- B.** Ce interzice porunca a X-a?
- a) aviditatea, invidia, zgârcenia;
 - b) lipsa de respect față de bunul nume al aproapelui;
 - c) rostirea în zadar a numelui lui Dumnezeu;
 - d) vânzarea mărfurilor la un preț mai mic decât cel al pieței.

- C.** Cum se definește invidia?
- a) păcatul capital care constă în întristarea pentru binele aproapelui și bucuria pentru răul care i se întâmplă;
 - b) bucuria pentru reușitele cuiva;
 - c) refuzul de a împărți bunurile materiale cu cei nevoiași;
 - d) dorința de a munci cât mai mult.
- D.** De ce este greșit să dorești bunurile aproapelui?
- a) pentru că astfel ne stăpânim instinctele;
 - b) pentru că se poate întâmpla să ajungem să posedăm bunuri;
 - c) pentru că dorința de a poseda ceea ce îi aparține aproapelui îl poate duce pe om la furt;
 - d) pentru că este moral doar să ne dorim o muncă mai interesantă.

2. Lucrați pe grupe. Imaginați-vă un joc de rol care să aibă ca subiect porunca a X-a a lui Dumnezeu. Prezentați-l colegilor și discutați pe marginea lui.

3. Investigație: Intervievează cinci persoane despre importanța pe care o au bunurile materiale în viața lor. **Atenție!** Pregătește din timp întrebările, notează răspunsurile primite, apoi prezintă-le în fața colegilor.

4. Citește următorul fragment, apoi discută ideile principale cu colegii de clasă.

Când Leana intră în odaie, el se ridică în coate și-i strigă: – Stinge focul... să dai cărbunii și cenușa înapoi! Aruncă ciorba... și să dai fulgii și bucățelele înapoi... Vreau banii pe jumătate, dacă nu toți! Și încep să plângă în hohote. – Ucigaș!... nebun!... nelegiuit!... în veci n-o să te sature! Leana, înmărmurită, se uită la el. Tocmai atunci s-audi miorlăind la ușa cotoiul, tovarășul ei de foame și de tremurat, singura ființă care o mângâie și pe care o mângâie. Leana crăpă ușa. Hagiul se uită speriat și, văzând cotoiul strecurându-se pe ușa, se răsti: – Să-i tai coada!... Să-i tai coada!... O coadă de-un stânjen!... până să intre, se răcește odaia!... Să cheltuiesc eu pentru el?... Unde e toporul?... Am să i-o tai eu! (Hagi Tudose, Barbu Ștefănescu Delavrancea)

a) Povestește fragmentul.

b) Ce poți spune despre Hagi Tudose? Ce îl caracterizează?

c) Ce te-a uimit la faptele sale?

Lumină pentru pașii mei

Lăcomia celor bogați este cauza lipsurilor și înfometării unor populații întregi. Tot prin această lăcomie și nechibzuință este distrusă natura și este rănită planeta, casa noastră, a tuturor. Prin fapte mărunte, dar pline de generozitate, să-i ajutăm pe cei aflați în lipsuri. În același timp, să solidarizăm cu natura, să o protejăm. Să nu fim printre cei care lasă resturi menajere oriunde, care aruncă peturi, pungi de plastic, resturi de țigări la întâmplare. Să luăm inițiative pentru a colecta și a elibera mediul natural de aceste impurități. Este o adevărată dovadă de dragoste față de Dumnezeu și față de aproapele.

Știați că... ?

- ❖ Prima Zi Mondială a Săracilor a fost celebrată în data de 19 noiembrie 2017 și a avut ca motto: „Să nu iubim cu vorba, ci cu fapta”?
- ❖ Misiunea Asociației Caritas este aceea de a transpune în practică doctrina socială a Bisericii Catolice?

Sfinții, modele de viață

Sfântul Iosif Benedict Cottolengo (1786-1842)

Într-o dimineață rece de septembrie a anului 1827, un preot din Torino, Iosif-Benedict Cottolengo, a fost chemat să îngrijească o femeie care era pe moarte și pe care niciun spital nu a vrut să o primească. Cottolengo i-a acordat asistență sufletească și un cuvânt de mângâiere. Pe drumul de întoarcere acasă, s-a gândit că trebuie să facă ceva pentru cei care nu au nicio posibilitate să primească o îngrijire corespunzătoare. Cu ajutorul unor prieteni a întemeiat un spital, „Casa cea Mică a Providenței Divine”. Un medic și un farmacist și-au oferit serviciile gratuite. În 1831, a izbucnit ciuma, iar autoritățile orașului au dat dispoziție să fie închisă casa. Cottolengo a mers la marginea orașului și a făcut planurile unei construcții imense, cuprinzând saloane pentru bolnavi, farmacii, săli de operații, locuințe pentru personalul îngrijitor, bucătării, ateliere pentru cei apti de lucru, iar la mijloc o biserică frumoasă, luminoasă, în care murmurul rugăciunii nu înceta zi și noapte. Înainte de a muri, Cottolengo le-a spus: „Când voi fi în cer, am să mă apropiu mult de Mama Cerească și o voi trage de mantie. Atunci veți vedea cât de bine vor merge toate, iar vouă nu vă va lipsi nimic.” În ziua de 30 aprilie a închis liniștit ochii.

Astăzi „Casa cea Mică a Providenței Divine” este o imensă instituție, cu peste 10000 de pacienți, cu un personal de peste 1500 de persoane. Opera Sfântului Iosif Benedict Cottolengo arată că încrederea în bunătatea și puterea lui Dumnezeu nu înseamnă inactivitate, neglijență, dezordine, ci convingerea neclintită că Dumnezeu este alături de noi când ne străduim cu toată sinceritatea să facem binele care este în puterea noastră.

Trăirea în adevăr

Măreția cuvântului constă în aceea că poate arăta adevărul. Este de admirat omul sincer. Adevărul trezește încredere reciprocă și siguranță.

Prin cuvinte, se realizează fapte mari; se poate explica și transforma viața. Cuvântul îl poate face pe om vesel, fericit sau trist. El este un dar deosebit primit de la Dumnezeu. El îi descoperă pe unii altora, îi permite omului să se facă înțeleș în profunzime, dar poate deveni și o armă tăioasă. În câteva clipe, se poate preface în cenușă numele și reputația cuiva.

Dumnezeu a intervenit printr-o poruncă pentru a da o orientare dreaptă cuvintelor și pentru a înlătura pericolul cuvintelor neadevărate: „Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău”. Porunca a VIII-a impune stima față de bunul nume și onoarea aproapelui. Onoarea și bunul nume sunt comori prețioase ale omului care trăiește în societate.

Veracitatea sau sinceritatea este virtutea care constă în a acționa și a vorbi în conformitate cu ceea ce gândești, evitând minciuna, duplicitatea, prefăcătoria și ipocrizia. Virtutea adevărului păstrează dreapta măsură între ceea ce trebuie exprimat și secretul care trebuie păstrat: ea implică cinstea și discreția.

Atunci când se răspândesc informații, este bine să se ia în considerare trei criterii sugerate de Socrate: Este adevărat? Este bun? Este de ajutor?

Porunca a VIII-a le cere tuturor creștinilor să mărturisească deschis credința, adică să fie martori ai Evangheliei în cuvinte și fapte. A ține ascunsă credința, din motive de teamă sau rușine, este o formă voalată de minciună. Mărturia supremă dată pentru credință este martiriul.

În Isus Cristos, adevărul lui Dumnezeu s-a manifestat în întregime lumii. El a venit în mijlocul oamenilor plin de har și de adevăr. Isus este lumina lumii, calea, adevărul și viața. Ucenicilor săi le cere să spună necondiționat adevărul: „Cuvântul vostru să fie: da, da; nu, nu! Ceea ce este în plus față de acestea este de la Cel Rău”. (*Matei 5,37*)

Porunca a VIII-a nu se reduce la a spune adevărul. Acesta trebuie spus cu iubire, fără a-l răni pe aproapele, și numai aceluia care are dreptul să-l cunoască. În anumite cazuri, se impune discreția, păstrarea secretului încredințat de o persoană sau a secretului profesional. Alteori, adevărul trebuie descoperit puțin câte puțin, pregătindu-l pe aproapele să-l primească.

Judecata lui Solomon, Nicolas Poussin, 1649,
Muzeul Luvru (Paris, Franța)

Secretul povezii este sacru și nu poate fi încălcat pentru niciun motiv, oricât de grav.

Minciuna este vătămarea cea mai directă a adevărului. A minți înseamnă a vorbi sau a acționa împotriva adevărului, pentru a-l induce în eroare pe acela care are dreptul să-l cunoască.

Gravitatea minciunii este dată de natura adevărului pe care îl deformează, de împrejurări, de intențiile celui care o comite, de daunele suferite de victimele ei. Dacă minciuna în sine nu este decât un păcat lesne-iertător, aceasta devine păcat de moarte când lezează grav virtutea dreptății și a iubirii. La minciuna prin vorbă se mai adaugă și minciuna cu fapta, care se numește ipocrizie.

Când este rostit public, un cuvânt contrar adevărului dobândește o gravitate deosebită. În fața unui tribunal, el devine mărturie falsă. Când este spus sub jurământ, este un jurământ strâmb (sperjur). Aceste moduri de a acționa contribuie fie la condamnarea unui nevinovat, fie la disculparea unui vinovat sau la sporirea pedepsei pe care o primește acuzatul.

Respectarea reputației persoanelor interzice orice atitudine și orice cuvânt care le afectează pe nedrept prin judecată pripită (temerară), clevetire (bârfă), calomnie și batjocură.

Judecata temerară (pripită) apare când, fără un motiv întemeiat, suspectăm sau credem că aproapele este vinovat de o abatere morală. Pentru a evita judecata temerară, trebuie să punem în practică învățătura lui Isus: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați.” (*Matei 7,1*)

Defăimarea, vorbirea de rău, bârfa sau clevetirea înseamnă a face publice, fără un motiv întemeiat, unele lipsuri reale ale aproapelui unor persoane care

nu le cunosc. Cu privire la acestea, Isus ne spune: „De ce, aşadar, vezi paiul din ochiul fratelui tău, însă nu observi bârna din ochiul tău?” (Matei 7,3)

Calomnia înseamnă să spui lucruri neadevărate care afectează bunul nume al aproapelui. Este mai gravă decât simpla defăimare. Ea are o răutate în-
treită: se opune dragostei, dreptăţii şi adevărului. Gravitatea ei este cu atât mai mare cu cât vatămă mai mult reputaţia aproapelui.

Batjocura este un păcat împotriva bunului nume şi a onoarei omului.

Sunt reprobabile cuvintele şi atitudinile care, prin linguşire, îl încurajează şi îl confirmă pe aproapele în răutatea faptelor sale şi în perversitatea purtării.

Lăudăroşenia constituie o greşeală împotriva adevărului prin exagerarea meritelor proprii. La fel

şi ironia, care vizează deprecierea cuiva, caricaturizându-i în chip răuvoitor unele aspecte ale comportării.

Cei care lucrează cu mijloacele de comunicare au o responsabilitate faţă de toţi cei care folosesc aceste mijloace. Trebuie să transmită informaţii adevărate, respectând drepturile şi demnitatea omului. Autorităţile statului au datoria de a veghea asupra mijloacelor de comunicare, pentru ca acestea să slujească adevărul, dreptatea, binele comun.

Nu ajunge ca acela care a călcat această poruncă să se căiască şi să se spovedească, ci trebuie să repare dauna adusă bunului nume al aproapelui. Trebuie să retracteze ceea ce a spus, fie public, fie în particular. În cazul în care a suferit şi pagube materiale, trebuie compensate şi acestea.

----- Vocabular -----

disculpare – dezvinovăţire

Întrebări

1. Ce ne cere Dumnezeu prin porunca a VIII-a?
2. Care sunt efectele cuvintelor asupra omului?
3. Cum definim veracitatea sau sinceritatea?
4. De ce nu este suficient să vorbim despre credinţă?
5. Ce este minciuna?
6. Care sunt păcatele împotriva poruncii a VIII-a?
7. Cum poţi repara daunele provocate prin măr-
turia falsă?

Activităţi de învăţare

**1. Realizează un ciorchine, pornind de la cuvân-
tul adevăr.**

**2. Descoperă, în careu, cuvintele ascunse pe care
le-ai întâlnit în lecţie. Notează-le în caiet şi asociază
pentru fiecare definiţia corespunzătoare.**

M	Ă	R	T	U	R	I	A	F	A	L	S	Ă	D
Î	L	I	P	O	C	R	I	Z	I	A	J	I	U
O	F	B	C	A	L	O	M	N	I	A	B	S	M
M	I	N	C	I	U	N	A	K	Q	Y	Â	U	N
L	I	N	G	U	Ş	I	R	E	A	Î	R	S	E
H	J	U	D	E	C	A	T	A	L	Â	F	I	Z
L	Ă	U	D	Ă	R	O	Ş	E	N	I	A	M	E
S	S	I	N	C	E	R	I	T	A	T	E	A	U

Cuvânt pentru viaţă

„Deci le-a spus Isus iudeilor care crezuseră în el: «Dacă rămâneţi în cuvântul meu, sunteţi cu adevărat discipolii mei şi veţi cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va elibera»”. (Ioan 8,31-32)

Definiţii:

- a) Veridicitate, adevăr – ...
- b) Izvorul oricărui adevăr – ...
- c) S-a prezentat pe sine ca fiind „calea, adevărul şi viaţa.” – ...
- d) Clevetire, dezvăluirea greşelilor şi a defectelor unei persoane în faţa altora care nu le cunosc. – ...
- e) Vorbirea de rău a unei persoane, spunând despre ea lucruri false, inventate – ...
- f) Se opune adevărului – ...
- g) Păcatul celor care declară la judecată sau în faţa autorităţilor ceva ce nu este adevărat, făcând rău unei persoane – ...
- h) A gândi rău despre o persoană, a acuza fără un motiv întemeiat – ...
- i) A lăuda, a încuraja faptele rele ale cuiva – ...
- j) Păcatul aceluia care se prefacă a fi mai buni decât sunt în realitate, pentru a plăcea altora – ...
- k) Exagerarea meritelor proprii – ...

3. Organizaţi-vă în patru echipe şi împărţiţi-vă sarcinile. Rezolvaţi şi apoi prezentaţi rezultatele muncii în faţa întregii clase.

1. Asociaţi fragmentele din prima coloană cu cele din coloana a doua, astfel încât să refaceţi textele biblice.

A. „Atunci Pilat i-a zis: «Așadar ești rege?»
Isus i-a răspuns: «Tu spui că eu sunt rege.
Eu pentru aceasta m-am născut și pentru
aceasta am venit în lume,

B. „Nu va locui înăuntrul casei mele cel care
practică înșelăciunea;

C. „De aceea, îndepărtând falsitatea,
fiecare să spună fratelui său

D. „Cumpără adevărul și nu-l vinde:

2. Căutați, folosind diferite cărți sau Internetul, șase proverbe despre adevăr și minciună.

3. Căutați în Evanghelia după Sfântul Luca, capitolul 22, versetele de la 66 la 71.

4. Compuneți o poezie, de cel puțin două strofe, despre importanța adevărului.

4. Proiect: Caută în viețile sfinților un exemplu de martir care și-a dat viața pentru adevărul credinței. Realizează o prezentare a vieții acestui martir și prezintă-o în fața colegilor.

5. Studiu de caz

„Când proconsulul îl îndeamnă pe Policarp să se lepede de Isus, acesta răspunde: «de 86 de ani

a. cel care spune minciuni nu va sta înaintea ochilor mei.” (Psalmi 101,7)

b. este înțelepciune, disciplină și pricepere!” (Proverbe 23,23)

c. ca să dau mărturie despre adevăr. Oricine este din adevăr ascultă glasul meu.» Pilat i-a zis: «Ce este adevărul?».” (Ioan 18,37-38)

d. adevărul pentru că suntem membre unii altora!” (Efeseni 4,25)

Îl slujesc și nu mi-a făcut niciun rău, cum aș putea să-l insult pe Regele meu care m-a răscumpărat?» «Am putere să poruncesc să fii ars de viu», adăugă proconsulul. «Focul cu care tu mă ameninți, răspunde Policarp, arde și frige un moment, dar apoi trece: eu mă tem de focul nestins al osândeii veșnice.»” (Manual de clasa a VIII-a, Claudiu Dumea)

a) Ce i-a cerut proconsulul Sfântului Policarp?

b) Cum i-a răspuns el? De ce?

c) Tu ce ai fi făcut în locul lui?

d) Conform celor studiate, prezintă trei soluții pe care i le-ai propune unui prieten de-al tău care are obiceiul să mintă.

Sfinții, modele de viață

Sfântul Alexie (secolul al V-lea)

Tânăr, dintr-o familie nobilă, a locuit în orașul Roma în veacul al V-lea. Pentru a asculta de părinții săi, s-a căsătorit cu o tânără la fel de aleasă. Chiar în noaptea nunții, Alexie și vrednica sa soție, de comun acord, au hotărât să se despartă. El a plecat în Siria, la Edessa, unde a trăit 17 ani ca cerșetor. S-a reîntors atât de schimbat, încât nici părinții nu l-au recunoscut atunci când le-a cerut ajutor și adăpost. I s-a dat o mică încăpere sub scară, iar aici a mai trăit 17 ani, fiind luat în râs și adesea maltratată de către servitori. Într-o noapte, Papa Inocențiu I (401-407) a fost avertizat, în vis, că, în casa prietenului său Eufemiu (tatăl

lui Alexie), se află un sfânt. Dimineăta, s-a dus la prietenul său și i-a povestit visul. Căutând în diferite locuri, au deschis și camera de sub scări. Cerșetorul străin dormea liniștit somnul de veci; pe piept, sub o haină zdrențuită, avea un mic pergament pe care era scris: „sunt fiul vostru Alexie”. L-au recunoscut cu toții, iar mama lui a exclamat: „O, fiul meu, de ce a trebuit să te recunosc atât de târziu?” Cuprinsă de admirație, Roma întreagă i-a adus omagiile supreme. Este o istorisire ce pare naivă, dar care exprimă într-un mod nespus de grăitor farmecul iubirii de Dumnezeu și limitele iubirilor omenești.

Lumină pentru pașii mei

Isus este „Adevărul”. A predicat adevărul și și-a dat viața pentru adevăr. Ocolirea adevărului, recurgerea la minciună pentru diferite avantaje constituie lipsă de caracter și încălcarea demnității de om și de fiu al lui Dumnezeu. Să alegem întotdeauna adevărul și să fim persoane de cuvânt. Vom avea mulțumire, pace și bucurie în suflet. Ne vom bucura de încrederea celorlalți.

Știați că... ?

❖ Pentru ca nimeni să nu-și facă impresia că poate fi stăpânul absolut al vreunui om sau al vreunui lucru, „Ziua Internațională pentru dreptul la adevăr” este 24 martie, stabilită de Adunarea Generală a ONU, în amintirea Arhiepiscopului de El Salvador, Oscar Arnulfo Romero, promotor al dreptății sociale, vocea celor „fără voce”, asasinat la 24.03.1980, în timpul Sfintei Liturghii? A fost beatificat în anul 2015 și canonizat în anul 2018 de către Papa Francisc.

1. Găsește, în careu (pe verticală, orizontală, de sus în jos sau de jos în sus, de la stânga la dreapta și de la dreapta la stânga), cele 12 cuvinte ascunse. Alege cinci dintre ele și alcătuiește câte un enunț.

S	I	A	C	N	U	M	A	E	Ș
S	I	S	I	N	V	I	D	I	E
P	R	E	D	I	C	Ă	O	Ț	M
N	I	T	Ș	E	R	C	R	A	A
P	C	S	U	M	G	Q	A	R	R
Ă	I	S	U	S	F	Y	Ț	E	T
C	R	Ă	V	E	D	A	I	N	I
A	E	E	G	S	H	B	E	E	R
T	F	P	Ă	M	Â	N	T	V	J

2. Exprimă-ți părerea despre citatul: „Când vezi un om bun, gândește-te să-l întreci. Când vezi un om rău, cercetează-ți inima”. (Aristotel)
3. Rezolvă aritmogriful și vei descoperi, pe verticala A-B, cum se numește starea de mulțumire sufletească intensă și deplină spre care tindem.

1. Expus în biserică spre a fi adorat de creștini (2 cuv.).
2. Loc în biserică în care se păstrează Ostiile consacrate.
3. Virtutea care constă în a acționa și a vorbi în conformitate cu ceea ce gândești.
4. Model pentru toți în mărturisirea adevărului.
5. Scrise pe două table de piatră, ne arată voința lui Dumnezeu.
6. Păcat capital care ne duce la hoție și chiar crimă.
7. Sinonim pentru adevăr.
8. Creatorul și stăpânul Pământului.

4. Proiect: Pământul tuturor oamenilor.

Caută informații în cărți, ziare, reviste sau pe Internet, ca să afli dacă toți oamenii de pe Pământ au strictul necesar pentru a trăi. Realizează, în echipă cu un coleg, un material de prezentare (colaje, prezentări PPT, eseuri) a informațiilor găsite.

1. Alege varianta corectă de răspuns.**A.** Cinstirea cea mai potrivită adusă sfinților este:

- a) să le imităm viața și virtuțile;
- b) să purtăm o iconiță cu imaginea lor;
- c) să le urăm „La mulți ani”, celor care poartă numele lor;
- d) să cunoaștem cât mai multe despre viața lor.

B. Prin porunca a VII-a, Dumnezeu:

- a) apără dreptul omului de a poseda bunuri materiale dobândite prin înșelăciune;
- b) impune practicarea dreptății și a generozității în administrarea bunurilor acestui pământ;
- c) interzice dreptul la proprietate a omului;
- d) interzice administrarea și împărțirea dreaptă a bunurilor pământului.

C. Porunca a VIII-a a Decalogului:

- a) se referă la dorința omului de a poseda bunuri materiale;
- b) impune respect față de bunul nume al aproapelui;
- c) ne cere să respectăm viața aproapelui;
- d) apără credința omului față de Dumnezeu.

D. Isus a proclamat fericirile pentru:

- a) a le da oamenilor legi noi, mai clare decât cele zece porunci;
- b) ca omul să aibă un program de acțiune în viața sa;
- c) pentru a le dovedi oamenilor că este Dumnezeu;
- d) ca oamenii să fie cât mai fericiți pe acest pământ.

2. Reconstruiește fragmentul biblic, urmând șirul crescător al numerelor. Răspunde la cerințele de mai jos:

8 bucurie	1 Sunt	12 necazurilor	5 și	3 de	9 în	7 de
4 mângâiere	10 ciuda	13 noastre	2 plin	6 copleșit	11 tuturor	14 2Corinteni 7,4

- a) De ce Sfântul Paul a rostit aceste cuvinte?
- b) Elaborează un program pentru o viață creștină autentică.
- c) Prin ce contrastează fericirea evanghelică cu cea a lumii?

3. Scrie, în caiet, un text de cincisprezece rânduri în care să-ți argumentezi răspunsul la fiecare dintre următoarele întrebări:

- a) Când ești ispitit să minți, la ce trebuie să te gândești?
- b) Poate fi trecut sub tăcere adevărul, din iubire sau necesitate?
- c) Ce atitudine trebuie să iei în fața cuiva care bârfește?
- d) Care este responsabilitatea morală a acelor care se ocupă de mijloacele de comunicare socială?

Grila de (auto)evaluare

Exercițiu	1	2	3
Punctaj maxim	4 x 7,5 pct. = 30 pct.	4 x 5 pct. = 20 pct.	4 x 10 pct. = 40 pct.

10 puncte din oficiu

Unitatea 3

Viata omului în Cristos

*Hirotonirea și prima Sfântă Liturghie a Sfântului Juan de Mata,
Vincenzo Carduccio (Madrid, Spania)*

- ❖ Preoția – celebrarea și roadele Sacramentului Preoției
- ❖ Căsătoria – celebrarea și roadele Sacramentului Căsătoriei

Preoția – celebrarea și roadele Sacramentului Preoției

Sfântul Petru îl consacră diacon pe Sfântul Laurențiu, detaliu, Fra Angelico, 1447 – 1449 (Palatul Apostolic, Vatican)

În Vechiul Testament, Poporul ales a fost orânduit de Dumnezeu ca împărăție de preoți și neam sfânt. Dintre cele 12 triburi, Dumnezeu a ales tribul lui Levi, pe care l-a pus deoparte pentru slujirea preoțească.

Cristos, Unicul preot, a voit ca toți oamenii să se împărtășească din unica sa Preoție. Astfel, toți creștinii primesc la Botez preoția comună sau baptismală.

Prin preoția comună, toți membrii Bisericii sunt chemați să proclame vestea cea bună a mântuirii, oriunde s-ar afla. Există multe moduri prin care îl pot mărturisi pe Isus: ca misionari care proclamă credința într-un teritoriu străin, cateheți care explică credința celor care se pregătesc pentru sacrameinte, creștini care își împlinesc misiunea cu loialitate în mijlocul societății sau care împlinesc diferite slujiri în Biserică. Fiecare are o chemare personală. Cei mai mulți sunt chemați să se căsătorească și să trăiască preoția comună în cadrul familiei. Acest lucru se întâmplă când părinții îi învață pe copii credința, se roagă cu ei, îi binecuvântează înainte să meargă la culcare sau la școală etc. Alți laici sunt chemați să i se consacre lui

Dumnezeu prin celibat. Acest lucru se poate realiza fiind călugăr sau călugăriță într-o comunitate religioasă sau ca persoane dedicate slujirii dragostei lui Dumnezeu.

Așa cum doar 12 ucenici au fost aleși să fie apostoli, tot la fel doar un număr limitat de bărbați creștini sunt chemați la preoția sacramentală, ca episcopi, preoți sau diaconi ai Bisericii.

Datorită preoției ministeriale, Isus devine prezent în viețile credincioșilor, prin sacrameinte. Este fundamental pentru Biserica noastră să existe preoți prin care mântuirea adusă de Isus să ajungă la cât mai mulți oameni.

Nimeni nu intră în Preoție din proprie inițiativă, ci numai acela care este chemat de Dumnezeu. Pentru toți preoții sunt valabile cuvintele adresate de Isus apostolilor: „Nu voi m-ați ales, ci eu v-am ales pe voi.” (Ioan 15,16)

Căile prin care Dumnezeu cheamă un creștin la preoție sunt diferite și uneori misterioase. Fiecare chemare își are istoria ei.

Înainte de a-l hirotoni, episcopul are obligația de a se informa cu privire la calitățile care se cer de la candidatul la Preoție. Este vorba de: intenția dreaptă, adică de intenția de a intra în Sfânta Preoție pentru a se consacra slujirii lui Dumnezeu și sufletelor, nu pentru alte interese umane; sănătatea fizică și psihică; pregătirea intelectuală și teologică; viața ireproșabilă.

Puterile pe care le are preotul nu îi sunt acordate de comunitate, ci le primește direct de la Cristos. De aceea, nu i le poate retrage și nici nu i le poate limita comunitatea. Fiindcă este înzestrat cu puterile lui Cristos, preotul este numit un *alter Christus*.

Sacramentul Preoției a fost întemeiat de Cristos la Cina de Taină, după instituirea Sfintei Euharistii, prin cuvintele: „Faceți aceasta în amintirea mea!” (Luca 22,19)

Sacramentul Preoției are trei trepte: episcopatul (preoția deplină), prezbiteratul (preoția propriu-zisă) și diaconatul.

Episcopul primește plinătatea sacramentului Preoției, care îl introduce în Colegiul episcopal și îl

face capul văzut al Bisericii particulare (dieceza) ce îi este încredințată. Episcopii, ca urmași ai apostolilor și membri ai Colegiului episcopal, iau parte la responsabilitatea apostolică și la misiunea întregii Biserici, sub autoritatea Papei, urmașul lui Petru. Papa, episcopul Romei, este capul Colegiului episcopal.

Biserica îi orânduiește pe unii preoți ca episcopi îndeosebi pentru misiunile de a învăța, a sfinți și a conduce.

Preoții sunt uniți cu episcopii și depind de ei în exercitarea funcțiilor pastorale. Ei sunt chemați să fie colaboratori ai episcopilor. Adunați în jurul episcopului lor, preoții poartă, împreună cu el, responsabilitatea Bisericii particulare. Ei primesc de la episcop răspunderea unei comunități parohiale sau a unei anumite funcții bisericești.

Diaconii sunt hirotoniți pentru îndatoririle de slujire a Bisericii. Hirotonirea le conferă funcții importante în slujirea Cuvântului, a cultului divin, a carității, îndatoriri pe care trebuie să le îndeplinească sub autoritatea episcopului lor.

Sacramentul Preoției este conferit prin impunerea mâinilor, urmată de o rugăciune de hirotonire, specifică fiecărei trepte, prin care se cer de la Dumnezeu, pentru candidat, harurile Duhului Sfânt

necesare slujirii sale. Preoții și episcopii sunt uniți cu sfânta crismă. Hirotonirea imprimă un caracter sacramental de neșters și nu poate fi repetată, nici conferită temporar. Preoția ministerială este diferită de preoția comună, deoarece conferă puterea preoțească de a preface pâinea și vinul în Trupul și Sângele lui Cristos, de a ierta păcatele, de a predica cuvântul lui Dumnezeu.

Conferirea Sacramentului Preoției în cele trei trepte le revine episcopilor.

În Biserica de rit latin, Sacramentul Preoției pentru prezbiterat este conferit în mod normal numai candidaților care sunt dispuși să îmbrățișeze de bunăvoie celibatul și care își manifestă public hotărârea de a-l păstra de dragul Împărăției lui Dumnezeu și pentru slujirea oamenilor.

Creștinii trebuie să asculte și să-i respecte pe episcopii și pe preoții lor, după cum învață Isus: „Cine vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă. Cine vă disprețuiește pe voi, pe mine mă disprețuiește, iar cine mă disprețuiește pe mine îl disprețuiește pe cel care m-a trimis”. (Luca 10,16) De asemenea, trebuie să coopereze cu ei în munca de apostolat, să se angajeze în promovarea vocațiilor și să se roage pentru ei.

----- Vocabular -----

mântuire – act de iubire prin care Dumnezeu, prin întruparea, moartea și învierea Fiului său, Isus Cristos, îl eliberează pe om de păcat, îl împacă cu sine și îi dă garanția vieții fericite în ceruri

misionar – persoană trimisă de autoritatea Bisericii pentru a merge, din credință și ascultare, la cei care nu-l cunosc pe Cristos, ca să le vestească Evanghelia

preoție ministerială – putere sacră, primită prin hirotonire pentru slujirea credincioșilor în numele și în persoana lui Isus Cristos

alter Christus – preotul este un „alt Cristos” sau „un al doilea Cristos”

dieceză – porțiune a poporului lui Dumnezeu, încredințată unui episcop, pentru a o păstori în colaborare cu toți preoții

hirotonire – acțiune liturgică (ritual) de conferire a Sacramentului Preoției, prin impunerea mâinilor și rugăciunea de sfințire

crismă – ulei de măsline și din alte plante, binecuvântat de episcop, la Liturghia Crismei din Joia Sfântă, care se utilizează la administrarea unor sacramente (Botez, Mir, Maslu, Preoție)

prezbiterat – este a doua treaptă a Sfintei Preoții, rezervată preoților

Întrebări

1. Ce este Preoția?
2. Cum se numește preoția primită la botez?
3. Care este misiunea creștinului în preoția comună?
4. Cine și când a întemeiat Preoția?
5. Care sunt treptele Preoției?
6. Cine poate administra Sacramentul Preoției?
7. Care este atitudinea ta față de preot? De ce?

Cuvânt pentru viață

„Tot el i-a dat pe unii ca apostoli; pe alții, ca profeți; pe alții, ca evangheliști; pe alții, ca păstori și învățători pentru desăvârșirea sfinților în vederea lucrării slujirii spre edificarea trupului lui Cristos.” (Efeseni 4,11-12)

Activități de învățare

1. Completează textul, după model, folosind cuvintele corespunzătoare menționate între paranteze.

Prin **Botez**, toți creștinii participă la preoția lui Fiind părtași ai preoției sale, toți membrii ... sunt chemați să ... vestea cea ... a mântuirii, oriunde s-ar afla.

Pentru unii bărbați, ... de Dumnezeu, există și o altă participare la ... lui Cristos, ... conferită prin ... Preoției.

Preoția este sacramentul prin care ... încredințată de Isus Cristos ... continuă să se exercite în ... până la ... veacurilor.

(misiunea, Bisericii, Biserică, sfârșitul, slujire, bună, Cristos, chemați, sacramentul, apostolilor, proclame, preoția, Botez)

2. Indică toate răspunsurile corecte.

a) Cine poate să devină preot?

- un bărbat botezat, necăsătorit.
- cel chemat de Dumnezeu la această misiune.
- persoana care are acceptul părinților pentru alegerea făcută.
- o persoană sănătoasă fizic și psihic.
- cel care este pregătit teologic, intelectual și spiritual.
- cel trimis de parohul localității.

b) Care sunt roadele Sacramentului Preoției?

- harul Duhului Sfânt pentru a fi preoți buni.
- imprimă caracterul de neșters.
- reconcilierea cu Dumnezeu, cu aproapele, cu sine.
- puterea preoțească de a predica Evanghelia, de a ierta păcatele și a transforma pâinea și vinul în Trupul și Sângele lui Isus.

3. Proiect în echipă: Realizează o prezentare (compunere, eseu, PPT sau colaje de imagini) despre importanța preotului în viața ta.

4. Compune o rugăciune, de minimum 60 de cuvinte, în care îi mulțumești lui Dumnezeu pentru că ne-a dat preoți buni și vrednici. Adaugă la portofoliul personal.

Lumină pentru pașii mei

Prin preot, Isus vine între noi la Sfânta Liturghie, ne iartă păcatele la Sfânta Spovadă, ne învață tainele credinței prin vestirea Evangheliei. Preotul este chipul lui Cristos între noi. Să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru marele dar făcut Bisericii prin preoți. Să ne rugăm ca toți preoții să-și împlinească misiunea cu dăruire, fidelitate și statornicie. Să ascultăm de preoți, să colaborăm cu ei și să-i sprijinim în misiunea lor, cu rugăciuni și cu activități concrete. Să-i cerem lui Dumnezeu să cheme mai mulți tineri la misiunea sfântă de preot.

Sfinții, modele de viață

Sfântul Isidor (560-636)

Sfântul Isidor, episcop de Sevilla, a fost unul dintre marii teologi ai primelor secole. El a scris *Cartea despre originile lucrurilor*, un fel de enciclopedie în care a adunat principalele descoperiri și cunoștințe ale științei de până atunci. A fost un episcop zelos, preocupat de formarea și maturizarea culturală și morală a clerului Bisericii din Spania.

Isidor s-a născut în jurul anului 560, în orașul Cartagina, în Spania, într-o casă în care sfințenia a fost o însușire de familie. Trei frați au devenit episcopi și sfinți ai Bisericii, o soră a ajuns călugăriță. Isidor este autorul unui număr foarte mare de cărți în care vorbește despre probleme din toate domeniile cunoașterii umane, de la agronomie la medicină, de la teologie la economie casnică. La început, a fost un student nepăsător. Într-o zi, s-a apropiat de o fântână ca să-și astâmpere setea și privirea i-a fost reținută de șanțurile adânci săpate în piatră de funia moale cu care se scotea apa. A înțeles atunci că perseverența și voința omului pot învinge cele mai grele piedici în viață.

S-a întors cu o reînnoită dragoste de muncă la cărțile sale. Atât de mult a progresat în învățătură, încât și-a meritat renumele de cel mai învățat om al timpului său. A intrat în rândul clericilor din Sevilla și a preluat scaunul episcopal. A fost primul care a sistematizat și organizat cultura creștină. I-a fost atribuit titlul de *doctor egregius* – învățător strălucit, iar mai târziu a fost ridicat la cinstea altarelor.

Știați că... ?

- ❖ Cuvântul „misionar” provine dintr-un cuvânt latinesc care înseamnă „trimiteră”?
- ❖ Patronul spiritual al parohilor și al preoților este Sfântul Ioan Maria Vianney (Parohul de Ars)?
- ❖ Ziua Mondială de Rugăciune pentru Sfințirea Preoților este în luna iunie, în Sărbătoarea Inimii Preasfinte a lui Isus?

Căsătoria – celebrarea și roadele Sacramentului Căsătoriei

Taina căsătoriei, detaliu, Pietro Longhi (Veneția, Italia)

Dumnezeu l-a creat pe om din iubire și l-a chemat la iubire, vocația fundamentală și înăscută a oricărei ființe umane. Sfânta Scriptură, în primele capitole ale *Cărții Genezei*, descrie crearea bărbatului și a femeii, a primei căsătorii. Iubirea lor reciprocă devine o imagine a iubirii lui Dumnezeu față de om.

Dumnezeu însuși este autorul căsătoriei pe care o binecuvântează și o orânduiește să fie rodnică. „Dumnezeu i-a binecuvântat și le-a zis: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți.»” (*Geneză 1,28*)

Faptul că bărbatul și femeia sunt creați unul pentru celălalt este afirmat de Dumnezeu: „Nu e bine ca omul să fie singur.” (*Geneză 2,18*) Cristos readuce

căsătoria la starea voită de Dumnezeu, reamintind care a fost „la început” planul Creatorului: „... nu vor mai fi doi, ci un singur trup.” (*Matei 19,6*) Legătura conjugală dintre bărbat și femeie nu se poate desface, deoarece însuși Dumnezeu a încheiat-o, iar „ceea ce Dumnezeu a unit, omul să nu despartă!” (*Matei 19,6*)

La începutul vieții sale publice, Isus a înfăptuit prima sa minune, la cererea mamei sale, la o petrecere de nuntă, în Cana Galileii. Biserica acordă o mare importanță prezenței lui Isus la această nuntă. Vede în ea confirmarea bunătății căsătoriei și vestirea că, de acum înainte, căsătoria va fi un semn al prezenței lui Cristos.

Legământul căsătoriei, prin care un bărbat și o femeie formează împreună o comunitate de viață, a fost ridicat de Cristos Domnul la demnitatea de Sacrament.

Cu privire la căsătorie, apostolul Paul învață: „Bărbaților, iubiți-vă soțiile așa cum Cristos a iubit Biserica și s-a dat pe sine pentru ea pentru a o sfinți.” (*Efesenii 5,25-26*), adăugând: „«De aceea își va lăsa omul tatăl și mama și se va uni cu soția sa și cei doi vor fi un singur trup.» Misterul acesta este mare: eu o spun cu privire la Cristos și la Biserica.” (*Efesenii 5,31-32*)

Protagoniștii legământului matrimonial sunt un bărbat și o femeie, botezați, liberi de a încheia Căsătoria și care își exprimă în mod liber consimțământul de a se dăruia și accepta reciproc. A fi liber înseamnă să nu fii supus constrângerii și să nu fii împiedicat de o lege naturală sau bisericească.

În ritul latin, celebrarea căsătoriei între cei doi miri are loc, în mod obișnuit, în cadrul Sfintei Liturghii, subliniind astfel legătura tuturor sacramentelor cu Misterul Pascal al lui Cristos.

Mireasa și mirele își administrează unul altuia Sacramentul Căsătoriei, exprimându-și consimțământul în fața Bisericii, a preotului paroh și a doi martori. Preotul sau un diacon binecuvântează mirii.

Pentru un creștin, căsătoria nu poate fi un simplu act uman. Primirea acestui sacrament necesită o pregătire spirituală, morală și religioasă.

Sacramentul Căsătoriei are trei elemente caracteristice esențiale: *unitatea*, care exclude poligamia, *indisolubilitatea*, care exclude divorțul, și *deschiderea spre rodnicie* sau primirea copiilor dăruți de Dumnezeu.

În numeroase țări, apare destul de frecvent situația căsătoriei mixte, căsătoria încheiată între o persoană catolică și una botezată, dar necatolică. Ea cere o atenție deosebită din partea soților și a păstorilor. Cazul căsătoriilor cu disparitate de cult, adică între o persoană catolică și una nebotezată, cere o pregătire intensă.

Harul propriu al Sacramentului Căsătoriei este menit să desăvârșească iubirea soților. Prin acest har, ei se ajută reciproc să ajungă la sfințenie în viața conjugală, în acceptarea și educarea copiilor.

Cristos este izvorul acestui har. El rămâne împreună cu ei, le dă puterea să se iubească, să-l urmeze, luându-și crucea, să se ridice din nou după

căderile lor, să se ierte reciproc, să poarte fiecare povara celuilalt, să fie „supuși unii altora în frica lui Cristos!” (*Efesenii* 5,21)

Multe familii sunt amenințate de lipsa dialogului și a respectului reciproc, la care se adaugă adesea și problemele economice sau sociale. Ceea ce afectează însă cu adevărat fericirea familiei este păcatul: gelozia, căutarea dominării, cearta, lăcomia, infidelitatea.

Iertarea, reconcilierea, primirea sacramentelor, rugăciunea, încrederea în prezența lui Dumnezeu sunt esențiale pentru unitatea familiei.

Există situații în care coabitarea matrimonială devine practic imposibilă din motive foarte grave. În aceste cazuri, Biserica admite separarea fizică a soților. Dar soții nu încetează să fie soț și soție în fața lui Dumnezeu; ei nu sunt liberi să se angajeze într-o nouă căsătorie.

Soții cărora Dumnezeu nu le-a dat copii pot avea o viață conjugală plină de sens din punct de vedere uman și creștin. Căsnicia lor poate fi rodnică, făcând fapte de caritate, întrajutorare și sacrificii.

Căminul creștin este locul în care copiii primesc prima vestire a credinței. De aceea, familia este numită „Biserica familială”, fiind o comunitate a harului și a rugăciunii, o școală a virtuților umane și a carității creștine.

----- Vocabular -----

matrimonial – referitor la căsătorie, conjugal

ritul latin – ritul Bisericii Catolice Occidentale, a cărui limbă oficială este limba latină

poligamie – căsătorie (stare) a unei persoane cu mai mulți parteneri

disparitate – diferență, deosebire, nepotrivire, lipsă de egalitate

infidelitate – lipsă de fidelitate, încălcare a fidelității conjugale, adulter

Întrebări

1. Cum este prezentată iubirea în *Cartea Genezei*?
2. Unde a săvârșit Isus prima minune?
3. Ce este Sacramentul Căsătoriei?
4. Care sunt responsabilitățile soților, conform învățăturilor Sfântului Paul?
5. Ce înseamnă a fi liber pentru încheierea căsătoriei?
6. Cine sunt celebranții căsătoriei?
7. Ce trebuie să stea la baza căsătoriei creștine?
8. Care sunt pilonii unei căsnicii trainice?

Cuvânt pentru viață

„Celor căsătoriți le poruncesc, nu eu, ci Domnul: soția să nu se despartă de soț! Dar dacă se desparte, să rămână necăsătorită sau să se împace cu soțul, iar soțul să nu-și lase soția!” (1Corinteni 7,10-11)

Șapte Taine – Căsătoria, detaliu,
Nicolas Poussin (Cambridge, Anglia)

Activități de învățare

1. Completează definiția, după model, folosind cuvintele corespunzătoare menționate între paranteze.

Căsătoria este un **sacrament** prin care două persoane ..., ... și femeie, se unesc pentru toată ... lor și primesc de la ... harul de a putea îndeplini cu ... și până la ... îndatoririle lor.

(credință, viața, moarte, libere, bărbat, Dumnezeu, sacrament)

2. Alege una dintre cele trei soluții date mai jos și argumentează, în cinci enunțuri, alegerea făcută.

Iubirea dintre membrii familiei trebuie alimentată prin:

- a) rugăciune – „O familie care se roagă împreună rămâne împreună.” (Sfânta Tereza de Calcutta);
- b) împăcare – „Să nu apună soarele peste mânia voastră!” (Efeseni 4,26);
- c) primirea Sfintei Împărtășanii – „Rămâneți în mine, și eu în voi!” (Ioan 15,4)

3. Investigație: Citește următorul fragment biblic, discută cu părinții, apoi răspunde la întrebări.

„Iubirea este îndelung răbdătoare, iubirea este binevoitoare, nu este invidioasă, iubirea nu se laudă, nu se umflă. Ea nu se poartă necuviincios, nu caută ale sale, nu se mânie, nu ține cont de răul [primit]. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suportă, toate le crede, toate le speră, toate le îndură.” (1Corinteni 13,4-7)

Răspunde la următoarele întrebări.

- a) Care sunt valorile pe care trebuie să se întemeieze căsătoria?
- b) De ce este important ca cei doi soți să primească Sacramentul Căsătoriei?
- c) Ce bucurii și ce necazuri se întâlnesc în familie?

4. Formați echipe de câte cinci elevi.

Joc de rol: Fiecare echipă să-și imagineze situația unei familii care trece printr-o încercare și reușește să o depășească cu ajutorul lui Dumnezeu. Realizați un joc de rol – de exemplu, o discuție contradictorie între părinți și copii.

5. Compune o poezie, alcătuită din două strofe, în care să folosești următoarele cuvinte: iubire, căsătorie, Dumnezeu, rugăciune, copii, respect. Adaugă la portofoliul personal.

Lumină pentru pașii mei

Familia creștină, care-și trăiește chemarea după planul lui Dumnezeu, este lăcaș de pace și fericire și cale de mântuire și sfințire. Să ne rugăm ca tinerii să se pregătească și să se angajeze cu maturitate, responsabilitate și curaj la viața de familie. Să cerem de la Dumnezeu să apere identitatea, demnitatea, unicitatea și indisolubilitatea familiilor de toate ispitele, ideologiile și politicile deviate ale lumii de astăzi. Să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru familia pe care ne-a dăruit-o și în care creștem și ne formăm ca oameni și creștini.

Sfinții, modele de viață

**Sfinții Luigi (1880-1951)
și Maria Beltrame Quattrocchi (1884-1965)**

Luigi Beltrame și Maria Beltrame Quattrocchi au fost doi laici catolici italieni, căsătoriți, care au devenit primul cuplu beatificat, la 21 octombrie 2001, de către Papa Ioan Paul al II-lea. Ei au trăit „o viață obișnuită într-un mod extraordinar”. Luigi și Maria au trăit o iubire rodnică nu numai în căsătoria lor, prin primirea celor patru copii, ci și în apostolatul pe care fiecare l-a desfășurat. În timpul Primului Război Mondial, cei

doi soți s-au dedicat asistenței soldaților, a răniților și a familiilor în dificultate. Pentru ei, Sfânta Liturghie și împărtășania zilnică au devenit fundamentul pe care edificau fiecare activitate din timpul zilei.

Luigi și Maria s-au remarcat în multe activități de apostolat laic: practicarea multor inițiative în slujirea tinerilor, a muncitorilor și a săracilor, s-au angajat în Acțiunea Catolică și în sprijinirea Universității Catolice.

Maria a scris cărți cu caracter educativ, pentru a răspândi o cultură a iubirii familiale înrădăcinate în doctrina bisericească și în învățăturile Evangheliei.

Dumnezeu i-a dat fiecăruia dintre cei doi soți credința pentru a se susține unul pe celălalt. Mărturia lor a fost într-adevăr luminoasă pentru cei patru copii ai lor, care au îmbrățișat cu toții viața religioasă: Filippo – preot diecezan, Ștefania – călugăriță benedictină, Cesare – călugăr trapist și Enrichetta – consacrată seculară.

Soții Beltrame ne învață că prima vocație creștină în cadrul familiei este aceea de a-l iubi pe propriul soț cu o iubire tandră, respectuoasă și perseverentă. De asemenea, ne învață că familia care urmează ritmurile liturgice ale vieții Bisericii devine ea însăși „Biserică familială”, în care se formează noi vocații, iar transmiterea credinței la copii este o consecință a mărturiei de viață creștină a părinților.

Știați că... ?

- ❖ Papa Leon al XIII-lea a instituit, în anul 1895, sărbătoarea „Sfintei Familii de la Nazaret”?
- ❖ Transformarea apei în vin, la nunta din Cana Galileii, este prima minune săvârșită de Isus, consemnată în Evanghelie?
- ❖ Localitatea Cana Galileii, cunoscută astăzi sub denumirea de Kafr Kanna sau Khirbet Cana, se află la aproximativ 7 km de localitatea Nazaret?
- ❖ La Cana, există și astăzi două vase mari din piatră (care datează de 2000 de ani), asemenea celor folosite atunci la nuntă?
- ❖ În Noua Guinee, există un foarte frumos ritual de cununie? Mireasa pune mâna stângă pe altar, mirele pune mâna stângă peste cea a miresei, apoi celelalte două mâini drepte se așază la fel. După aceasta, preotul ia puțin lut moale și leagă mâinile de altar, de Dumnezeu. Acest gest simbolizează legătura lor cu Dumnezeu și între ei.

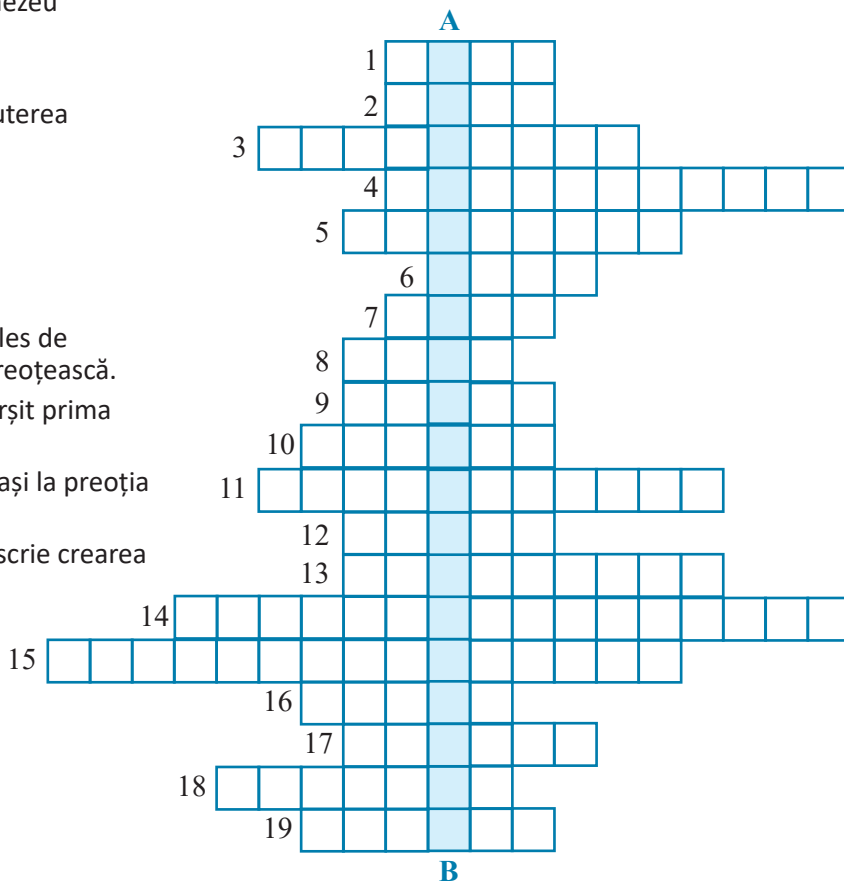
1. Citește textul dat, apoi răspunde la întrebări.

„Din căsătoria validă ia naștere între soți un legământ, prin natura sa perpetuu și exclusiv; în plus, în căsătoria creștină, soții sunt întăriți și într-un fel consacrați printr-un sacrament special pentru îndatoririle și demnitatea stării lor.” (Codul de Drept Canonic, can. 1134)

- Ce înseamnă căsătorie validă?
- Cine pecetluiește consimțământul celor doi miri?
- Ce har primesc cei care încheie Sacramentul Căsătoriei?

2. Scrie o compunere de 25 de rânduri, cu titlul: *Familia mea fericită*.**3. Rezolvă aritmogriful și vei descoperi, pe verticala A-B, din ce categorie de sacramente fac parte *Preoția și Căsătoria* (3 cuvinte).**

- Unicul mijlocitor între Dumnezeu și oameni.
- Capul Colegiului episcopal.
- Treaptă a Preoției care dă puterea deplină.
- Preoția propriu-zisă.
- Prima treaptă a Preoției.
- Își administrează unul altuia Sacramentul Căsătoriei.
- Trib din Vechiul Testament ales de Dumnezeu pentru slujirea preoțească.
- Localitate în care Isus a săvârșit prima minune, la o nuntă.
- Sacrament care ne face părtași la preoția comună a credincioșilor.
- Prima carte a Bibliei care descrie crearea bărbatului și a femeii.
- La această masă a fost întemeiat Sacramentul Preoției. (3 cuvinte)
- Este prezent la Căsătorie pentru a binecuvânta unirea mirilor. (neart.)
- Cununie.
- Calitate a Căsătoriei care înseamnă că soților nu le este permis să se despartă.
- Cadru liturgic în care se administrează preoția și căsătoria. (2 cuvinte)
- Simbolul grijii pastorale a episcopului față de turma încredințată, ce amintește de toiagul lui Moise.
- Untdelemn sfințit folosit în administrarea Preoției.
- Prezenți la Căsătorie, cel puțin doi.
- Pentru a se putea căsători, cei doi miri trebuie să fie persoane ...

1. Alege litera A, dacă enunțul este adevărat, sau litera F, dacă este fals.

- a) Căsătoria se încheie între două persoane libere, bărbat și femeie, pentru toată viața. **A/F**
 b) Preotul administrează Sacramentul Căsătoriei celor doi miri. **A/F**
 c) În Vechiul Testament, poporul ales al lui Dumnezeu, poporul evreu, era un popor preoțesc. **A/F**
 d) Preoția baptismală se numește și preoția comună a credincioșilor. **A/F**
 e) În Biserică, episcopii au misiunea de a învăța, de a sfinți și a conduce. **A/F**
 f) În Sacramentul Căsătoriei, soții primesc harul de a se ajuta reciproc pentru a ajunge la sfințenie. **A/F**
 g) Există un singur mod de a ne mărturisi credința, fiind misionari într-o țară străină. **A/F**
 h) Sacramentul Căsătoriei revarsă asupra soților cele șapte daruri ale Duhului Sfânt. **A/F**
 i) La încheierea Căsătoriei, trebuie să fie prezenți doi martori. **A/F**
 j) În Biserică, diaconii pot proclama Evanghelia și rosti cuvântul de învățătură la predică. **A/F**

2. Desenează, în caiet, un tabel asemănător. Completează-l cu noțiunile însușite, conform cerințelor, despre Sacramentele Preoției și cele ale Căsătoriei.

	PREOȚIA	CĂSĂTORIA
Definiția		
Cine primește?		
Cine administrează?		
Roadele		

3. Asociază corect fiecare element din prima coloană cu elementul corespunzător din cea de a doua coloană.

A	A.	episcopat	B	a.	excluderea divorțului
	B.	prezbiterat		b.	primirea tuturor copiilor dăruiti de Dumnezeu
	C.	diaconat		c.	slujirea în Biserică
	D.	unitate		d.	preoția deplină
	E.	indisolubilitate		e.	preoția propriu-zisă
	F.	rodnicie		f.	unirea între un bărbat și o femeie

4. Completează, scriind care este părerea ta.

- a) Orice preot poate să fie ajutat să-și îndeplinească bine misiunea, dacă
 b) Când apar dificultăți între membrii familiei, aceștia

Grila de (auto)evaluare

Exercițiu	1	2	3	4
Punctaj maxim	10 x 2 pct. = 20 pct.	8 x 2,5 pct. = 20 pct.	6 x 5 pct. = 30 pct.	2 x 10 pct. = 20 pct.

10 puncte din oficiu

Unitatea 4

Omul creștin în mijlocul semenilor

*Piatră funerară cu inscripții creștine,
începutul secolului al III-lea (Necropola Vaticanului, Roma)*

- ❖ Începuturile creștinismului în spațiul românesc
- ❖ Biserica Catolică din România – organizare pe Dieceze și rituri
- ❖ Contribuția Bisericii Catolice la dezvoltarea culturii și a spiritualității în România
- ❖ Biserica din România în timpul perioadei comuniste
- ❖ Sfinții închisorilor
- ❖ Locuri de spiritualitate catolică în România
- ❖ Biserica locală

Începuturile creștinismului în spațiul românesc

Harta Imperiului Roman, secolul al III-lea

Conform Tradiției Bisericii, după Înălțarea lui Isus la cer și Coborârea Duhului Sfânt în ziua de Rusalii, apostolii s-au întâlnit și au tras la sorți pentru a decide încotro să meargă fiecare să predice Evanghelia. Sfântului apostol Andrei i-au revenit regiunile Sciției (Dobrogea), cu provinciile învecinate de pe litoralul și apropierea Mării Negre. Istoricul Eusebiu de Cezareea afirmă că și sfântul apostol Filip a predicat în Sciția.

Creștinismul a pătruns pe teritoriul Daciei în secolul I. Originea apostolică a creștinismului poporului român a fost afirmată de istorici antici: Hipolyt Romanul (170-235), Tertulian (150/155-220), Origene (185-254). Un contact cu credința creștină a avut loc în contextul luptei dintre romani, stăpâni la sudul Dunării, și daci, care năvăleau peste Dunăre. Prigonirea creștinilor în Imperiul Roman i-a determinat pe aceștia să se refugieze în stânga Dunării.

În secolele al II-lea și al III-lea, stăpânirea romană a ajutat, în mod indirect, la răspândirea creștinismului în această parte a imperiului. În armata romană, printre coloniști și negustori, erau și creștini care au împărtășit ideile și credința creștină strămoșilor noștri – geto-dacii. Astfel, au apărut primele comunități creștine înfloritoare în toate provinciile

Imperiului Roman: Asia Mică, Grecia, Italia, Africa, Galia, Hispania, Britania, Dacia Traiana, confirmate de inscripțiile și urmele arheologice descoperite.

La începutul secolului al III-lea, limba latină a devenit limba Bisericii aproape în întreg Imperiul Roman, înlocuind limba greacă. Așa se explică faptul că vocabularul fundamental creștin al poporului român este latin: *christianus* – creștin, *Domine Deus* – Dumnezeu, *crux* – cruce, *angelus* – înger, *rogatione* – rugăciune, *peccatus* – păcat, *basilica* – biserică, *sanctus* – sfânt, *Pasqua* – Paște, *Rosalia* – Rusalii, *Floralia* – Florii etc. „Terminologia creștină de origine latină în limba română, cu caracterul ei vechi, este cea mai sigură probă că românii sunt creștini din timpul roman... cu limba bisericească latină și cu organizația dependentă de scaunul de la Roma.” (Dimitrie Onciul, *Din istoria României*)

O altă dovadă că în Dacia creștinismul prinsese rădăcini sunt inscripțiile descoperite ca datând din secolele III-IV. Un astfel de exemplu este inscripția de la Napoca, de pe un sicriu de piatră, datând din anul 235, ce cuprinde, pe lângă text, și semnul crucii. La Potaissa (Turda), pe o piatră, este gravată o corabie sub un arbore, având o pasăre în vârf, alături aflându-se un bărbat cu un câine și un miel pe umeri. Pe corabie sunt inițiale grecești, care înseamnă: „Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu Mântuitorul”. Tot la Potaissa s-a descoperit și cea mai veche inscripție creștină din Dacia, datând din anul 140: o piatră funerară ridicată de doi soți pentru fiica lor și pentru mai mulți sclavi.

În anul 313, împăratul Constantin cel Mare a recunoscut creștinismul ca religie oficială în cadrul Imperiului Roman, ceea ce a determinat creșterea continuă a numărului comunităților creștine și sprijinul statului pentru organizarea Bisericii. Drept urmare, Dobrogea va cunoaște o intensă viață creștină, iar la Tomis va fi înființat un episcopat, numărul bazilicilor creștine descoperite în secolele IV-VI, în orașele dobrogene, depășind cifra de 40.

Din conținutul inscripțiilor de pe pietrele funerare creștine, datând din această perioadă, se poate deduce faptul că nu au existat conflicte între

creștinism și religiile păgâne, iar în Sciția Minor, creștinismul a fost acceptat, iar oamenii au trăit în mod pașnic. Biserica este considerată „sfântă și catolică”, arătând astfel convingerea acestor creștini că fac parte din Biserica Universală deschisă tuturor popoarelor.

Pe alte inscripții, este invocată mila divină pentru sufletele răposaiților și exprimată speranța în viața veșnică.

Simbolurile creștine prezente pe aceste pietre de mormânt sunt: porumbelul, peștele, monograma lui Cristos și crucea, de diferite dimensiuni și forme.

Creștinismul s-a răspândit în Dacia prin munca misionarilor. O contribuție însemnată în propagarea creștinismului în Dacia, în perioada postauriliană, au avut-o episcopul Ulfilă și ucenicii săi, care au păstorit în nordul Dunării, predicând până în anul 355, în limba gotică, latină și greacă, populației romanice băștinașe și goților încreștinați.

Sfântul Niceta de Remesiana a fost cel mai de seamă misionar al populației daco-romane din nordul Dunării, pentru secolul al IV-lea. El a predicat prin părțile Dunării, în limba latină.

Până în secolul al IX-lea, strămoșii noștri au fost sub ascultare de episcopul Romei.

După așezarea slavilor și a bulgarilor la sudul Dunării și după încreștinarea acestora, în anul 865, credința populației de la nordul Dunării va cunoaște o puternică influență slavă și bizantină. După anul 1054, când creștinismul se desparte în două ramuri (apusean – cu capitala la Roma și răsăritean – cu capitala la Constantinopol), românii vor rămâne în sfera tradițiilor răsăritene. Ei vor deveni astfel singurul popor european, de origine latină, cu o credință majoritar ortodoxă.

----- Vocabular -----

Tradiția Bisericii – adevărurile revelate care nu sunt conținute în Sfânta Scriptură, încredințate de Dumnezeu Bisericii și transmise de păstori, pe cale orală sau scrisă

piatră funerară – piatră amplasată deasupra unui mormânt

arheologie – știință istorică ce studiază trecutul omenirii, pe baza obiectelor descoperite în urma săpăturilor

monogramă – semn scris, gravat, brodat, reprezentând inițialele numelui și ale prenumelui unei persoane

Întrebări

1. Care dintre apostoli a ajuns să predice în țara noastră?
2. Cum a pătruns creștinismul în țara noastră?
3. Cum se explică latinitatea poporului român?
4. Ce descoperiri arheologice sprijină existența creștinismului, pe teritoriul Daciei?
5. Ce simboluri creștine au fost descoperite în Dacia?
6. Ce personalități de seamă au contribuit la transmiterea și menținerea credinței în Dacia?
7. Care este contribuția ta în misiunea de evangelizare?

Cuvânt pentru viață

„Mântuiește-ne, Doamne Dumnezeul nostru, și adună-ne dintre neamurile [păgâne] ca să laudăm numele tău cel sfânt și să ne mândrim laudându-te pe tine!” (Psalmi 106, 47)

Activități de învățare

1. Transcrie, în caiet, după model, doar afirmațiile corecte.

Model: a) În perioada în care s-a născut creștinismul, actualul teritoriu al României era locuit de geto-daci.

- b) Creștinismul a pătruns în Dacia, în secolul I.
- c) Însuși Isus a ajuns să predice strămoșilor noștri.
- d) Sfântul apostol Andrei a predicat Evanghelia în Sciția.
- e) În secolele al II-lea și al III-lea, stăpânirea romană a ajutat, indirect, la răspândirea creștinismului prin armată, coloniști și comerț.
- f) Nu există dovezi certe despre existența creștinilor în Dacia în epoca romană.
- g) Până în secolul al IX-lea, românii au ascultat de episcopul Romei.
- h) După încreștinarea bulgarilor, strămoșii noștri au ajuns în sfera de influență a Bizanțului.

2. Ordonează, cronologic, următoarele evenimente din istoria creștinismului pe teritoriul românesc.

... Predica sfântului Andrei
... Înălțarea lui Isus la cer
... Apariția unor comunități creștine în Dacia Traiana

... Edictul din Milano

... Influențarea credinței românilor de către slavi și bizantini

3. Enumeră cel puțin trei dovezi cunoscute ale existenței creștinismului antic pe teritoriul țării noastre.

4. Imaginează-ți că ești un misionar ajuns într-o țară păgână și ai misiunea să predici Evanghelia. Ce faci? Scrie un program care să conțină 10 acțiuni în acest sens. Aducă fișa la portofoliul personal.

5. Realizează o prezentare (eseu sau PPT) despre modalitățile și contextele în care a fost propovăduit creștinismul în spațiul românesc.

Lumină pentru pașii mei

Dumnezeu i-a dăruit poporului nostru darul credinței creștine încă de la începutul creștinismului. Mulți dintre strămoșii noștri și-au dat viața pentru credința în Cristos. Să le urmăm exemplul, să păstrăm și să trăim credința creștină cu hotărâre și statornicie. Astfel, ocrotirea și binecuvântarea lui Dumnezeu se va revărsa asupra noastră, asupra țării și poporului nostru.

Sfinții, modele de viață

**Sfântul Niceta
de Remesiana**

Sfântul Niceta de Remesiana, episcopul dacilor, s-a născut în localitatea Remesiana (azi Bela Palanca, aproape de Niș, în Serbia). Și-a desfășurat activitatea catehetică, misionară și teologică în mijlocul daco-romanilor din Bulgaria și Serbia de astăzi, dar și al daco-romanilor din nordul Dunării.

În urma celor două vizite, din 398 și 402, făcute de Sfântul Niceta la Roma și la prietenul său, Sfântul Paulin de Nola, Sfântul Paulin a scris în cinstea lui două poeme. Din strofele acestora, aflăm că Sfântul Niceta l-a predicat pe Cristos strămoșilor noștri, precum și altor popoare, în limba latină.

În opinia istoricului Vasile Pârvan, jurisdicția Sfântului Niceta s-ar fi întins asupra întregului teritoriu de astăzi al Bulgariei, asupra Dobrogei și asupra unor părți nedeterminate din Muntenia și Oltenia, lucru susținut și de istoricii C.C. Giurescu și Radu Vulpe.

Scrierile Sfântului Niceta au fost consemnate de Cassiodor și Ghenadie de Marsilia și atribuite, unele dintre ele, după temeinice cercetări, astfel: „Cărțile de învățătură” care sunt catehisme pentru pregătirea candidaților la botez; „Despre privegherea robilor lui Dumnezeu”, care explică desfășurarea slujbelor și rugăciunile; „Despre foloasele cântării în Psalmi”,

care înseamnă participarea tuturor credincioșilor la Sfintele Slujbe, prin cântarea comună, care aduce liniște și pace în suflete; „Despre diversele numiri ale lui Isus”, care este o predică simplă ce conține explicații despre Cuvânt, Înțelepciune, Lumină, Putere, Îngeri, Om, Miel, Preot, Cale, Adevăr, Viață, Pace, Judecător, Ușă, Piatră.

Conceptul de „Biserică domestică” vine de la Sfântul Niceta, din omilia la *Exod*, scrisă în anul 420.

Știați că... ?

- ❖ Sfântul Apostol Andrei este patron al Scoției, Spaniei, Siciliei, Greciei, Rusiei și României?
- ❖ Nicolae Iorga afirmă că Sfântul Niceta de Remesiana a evanghelizat atât teritoriul de la nord, cât și cel de la sud de Dunăre?
- ❖ Imnul *Te Deum Laudamus!* („Pe tine, Dumnezeule, te laudăm!”), imn care se cântă, de obicei, în ultima zi din an, ca mulțumire pentru anul care se încheie, a fost finalizat de Sfântul Niceta de Remesiana?
- ❖ Într-o Scrisoare Apostolică, adresată poporului român de către Papa Pius al XII-lea, în anul 1952, se menționează: „Mulțumită lui (Sfântul Niceta de Remesiana – n.n.), strămoșii voștri au învățat să facă să răsună numele lui Cristos cu o inimă romană și să trăiască creștinește în liniște și pace”?
- ❖ La data când a pătruns creștinismul pe teritoriul Daciei, deja existau orașe pe malul Mării Negre?
- ❖ România este considerată o „insulă” de latinitate într-o lume slavă?

Biserica Catolică din România – organizare pe Dieceze și rituri

*Sit arheologic, Catedrala Romano-Catolică „Sfânta Fecioară”
(Baia, Suceava)*

Încă din cele mai vechi timpuri, Biserica era organizată ierarhic. Episcopii erau instituți ca păstori peste dieceze și parohii. Ei erau aleși și prezentați în prealabil episcopilor vecini, care-i consacrau. Preoții aleși își exercitau preoția numai dacă erau hirotoniți de episcopi și primeau aprobarea lor.

În Peninsula Balcanică, Patriarhia Romei și-a păstrat pentru multe veacuri pastorația directă și imediată a Iliricului întreg și a Daciei Traiane. După ce în secolele VIII-IX se așază și se întărește Țaratul Bulgar, acesta își va întinde puterea și în nordul Dunării, contribuind astfel la desprinderea poporului de Biserica latină și la orientarea sa spre Bizanț.

Informațiile misionarilor, călugări dominicani și benedictini, angajați în munca de păstorire, precizează că, după ruptura din 1054, pe teritoriul țării au fost creștini de rit bizantin, dar și de rit latin.

Episcopia Romano-Catolică din Transilvania a fost înființată în anul 1009 de Sfântul Ștefan, regele Ungariei. În 1932, și-a schimbat denumirea în Dieceza de Alba Iulia, iar în 1991 a fost ridicată la rangul de arhiepiscopie.

În secolele XI-XII, pentru ungurii și germanii catolici s-au înființat episcopii la Cenad (jud. Timiș) și Oradea.

În Moldova, la cererea unor călugări catolici, veniți din Polonia și Transilvania, au luat ființă: Episcopia de

Milcov (1227-1241), Episcopia de Siret (1371-1434), Episcopia de Baia (1418-1523) și Episcopia de Bacău (1607-1818). Deși cu o existență de scurtă durată, aceste episcopii atestă permanența catolică pe aceste meleaguri. Aici au activat, ca misionari, călugări franciscani, iezuiți și dominicani, veniți în special din Italia, Polonia și Ungaria. După anul 1818, activitatea misionarilor catolici din Moldova a fost coordonată de la Iași, unde a funcționat Vicariatul Apostolic al Moldovei (1818-1884).

Cronicile amintesc și de episcopii înființate în Muntenia, la Curtea de Argeș și Târgoviște, dar cu o existență scurtă.

După unirea Țărilor Române și cucerirea independenței de stat, în România au fost înființate Arhiepiscopia de București (1883) și Episcopia de Iași (1884).

Astăzi, Biserica Romano-Catolică din România este organizată în două arhidieceze și patru dieceze: Arhidieceza mitropolitană de București, Arhidieceza de Alba Iulia, Dieceza de Iași, Dieceza de Oradea, Dieceza de Satu Mare și Dieceza de Timișoara.

Biserica Română Unită cu Roma (greco-catolică) a luat naștere în Transilvania, la 4 septembrie 1700, prin unirea cu Biserica Catolică a unei părți a românilor ortodocși. Sinodul de la Alba Iulia, convocat în anul 1697 de către mitropolitul ortodox Atanasie Anghel, a acceptat cele patru principii obligatorii ale unirii cu Roma: recunoașterea supremației papale, existența Purgatoriului, împărtășirea cu azimă și Filioque. Prin primirea acestor condiții, li se garantau românilor uniți păstrarea ritualului tradițional, respectarea sărbătorilor, alegerea episcopilor de către sinod (urmând să fie recunoscuți de papă și împărat), egalitate în drepturi pentru cler și credincioșii de ambele rituri.

Prima episcopie a românilor uniți a avut sediul, până în anul 1721, la Alba Iulia, apoi s-a mutat la Făgăraș, iar în anul 1737 s-a stabilit definitiv la Blaj. Ulterior, au fost înființate și alte episcopii unite: în 1777 la Oradea, în 1853 la Gherla (în 1930 s-a mutat la Cluj) și Lugoj, iar Episcopia de la Blaj a fost ridicată în același an, 1853, la rangul de arhiepiscopie și mitropolie de Alba Iulia și Făgăraș. În anul 1930, s-a organizat Episcopia Maramureșului, cu sediul la Baia

Mare. La acestea, se adaugă, în prezent, o eparhie greco-catolică română la Canton, în Statele Unite ale Americii (din 1987) și București, din 2014.

După instaurarea dictaturii comuniste, în anul 1948, Biserica Română Unită cu Roma a fost scoasă în afara legii, iar bunurile i-au fost confiscate și date Bisericii Ortodoxe.

Concordatul dintre Vatican și România (1927) prevedea existența în România a trei rituri catolice: grec, latin și armean.

Armenii au venit în Transilvania, din Moldova, începând cu 1672 și au acceptat unirea cu Roma în 1686. Sfântul Scaun a întemeiat un vicariat apostolic armeano-catolic de Transilvania, în 1690. Din 1991, în uniune cu Arhiepiscopia Romano-Catolică de Alba Iulia, a fost numit un Administrator Apostolic pentru Ordinariatul Armenilor catolici din România.

În activitatea sa, Biserica Catolică a fost sprijinită de-a lungul secolelor de ordinele și congregațiile călugărești. Multe dintre ele au fost desființate sau și-au restrâns activitatea în perioada comunismului. După decembrie 1989, viața monahală s-a refăcut.

Persoanele consacrate s-au implicat în educație, în asistența categoriilor defavorizate, în activități caritabile și pastorale. Dintre aceste ordine și congregații călugărești, amintim: Ordinul Franciscanilor Minori Conventuali, Ordinul Societatea lui Isus, Ordinul Călugărilor Asumpționisti, Congregația Surorilor Oblate Asumpționiste, Congregația Inimii Neprihănite, Societatea Sfântului Francisc de Sales, Congregatio Jesu, Fiicele Milostivirii și ale Crucii, Franciscanele Misionare din Assisi, Misionarele Carității etc.

Sunt prezente diferite asociații și mișcări care însoțesc viața Bisericii Catolice din România: Acțiunea Catolică, Asociația Scout Catolică Română, Asociația Kolping, Centre Misionare Diecezane, Centrele Diecezane Caritas, Mișcarea Focolarelor, Societatea Sfântului Vincențiu de Paul etc.

Fiecare dieceză catolică este prezentă în mediul online prin site-uri proprii și transmisii în direct, prin înființarea unor posturi de radio și televiziune (Radio Maria, Radio ERCIS FM, Angelus TV), prin editarea unor publicații specifice.

----- Vocabular -----

Iliricul – provincie romană care a existat între 167 î.C. și 10 d.C

rit bizantin – rit creștin oriental, rânduială, totalitatea formelor liturgice proprii Bisericii ortodoxe și greco-catolice

vicariat apostolic – porțiune a poporului lui Dumnezeu, care, din diferite motive, nu a fost constituită în dieceză și care este păstorită de un vicar apostolic (episcop care, la rândul lui, acționează în numele Pontifului Roman)

arhidieceză – dieceză păstorită de un arhiepiscop sau un mitropolit

Filioque – expresie ce afirmă că Duhul Sfânt porcede de la Tatăl și de la Fiul

ordinariat – denumire bisericească dată puterii de conducere într-un anumit teritoriu, asemănătoare celei episcopale

concordat – pact, convenție, tratat încheiat între stat și Sfântul Scaun cu scopul de a reglementa, de comun acord, probleme ce interesează ambele părți

Întrebări

1. Ce evenimente din istorie au influențat istoria Bisericii locale?
2. Cum s-a păstrat legătura cu Biserica Romei?
3. Care a fost influența Țaratului Bulgar asupra Bisericii?
4. Ce informații avem de la misionari și călugări despre viața Bisericii din România?
5. Ce știm despre Biserica Unită?
6. Cum este organizată Biserica Romano-Catolică din România?

Cuvânt pentru viață

„Păstoriți turma lui Dumnezeu [care v-a fost încredințată], supraveghind-o, nu cu silă, ci de bunăvoie, așa cum vrea Dumnezeu, nu pentru un câștig necinstit, cu bunăvoință; nu ca și cum ați fi stăpâni peste cei care v-au fost încredințați ci făcându-vă modele pentru turmă.” (1Petru 5, 2-3)

*Sit arheologic al
cetății Justiniana
Prima, înființată de
împăratul Iustinian I*

Activități de învățare

1. Alege varianta corectă de răspuns, după model, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos.

Model: A-b

A. În primele veacuri, creștinii din Dacia Traiana se aflau sub păstoria directă a:

- a) Patriarhiei de Constantinopol;
- b) Patriarhiei Romei;
- c) Patriarhiei de Ierusalim.

B. În Moldova, între secolele XIII și XVIII, s-au îngrijit de păstoria creștinilor catolici:

- a) preoții români veniți din Muntenia;
- b) preoții români formați în seminariile din Moldova;
- c) călugării franciscani, dominicani și iezuiți veniți din Ungaria, Polonia și Italia.

C. Riturile întâlnite astăzi în Biserica Catolică din România sunt:

- a) latin, bizantin și armean;
- b) roman, bizantin și ambrozian;
- c) latin, grec, sirian de apus.

D. În Biserica Catolică din România, se găsesc și următoarele ordine călugărești:

- a) Ordinul Călugărilor Asumpționști, Ordinul Franciscanilor Minori Conventuali, Fiicele Milostivirii;
- b) Acțiunea Catolică, Asociația Scout Catolică Română, Asociația Kolping;
- c) Ordinul Societatea lui Isus, Centre Misionare Diecezane, Misionarele Carității.

2. Proiect: Îmi cunosc Biserica.

Interesează-te și completează, în caiet, un tabel asemănător cu cel dat, conform cerințelor. Adaugă la portofoliul personal.

Numele Episcopiei căreia îi aparții
Data înființării acesteia
Numele episcopului tău
Parohia ta
Data înființării parohiei din care faci parte
Numele părintelui paroh
Hramul bisericii
Ordine și congregații călugărești prezente în parohie
Asociații și mișcări care activează în parohia ta
Numărul enoriașilor din parohia ta

3. Formulează câte un enunț cu fiecare cuvânt explicat la vocabular.

4. Citește textul dat, apoi răspunde la întrebări.

„Suprapunerea unui rit în limba slavă peste limba vechilor băștinași provine de la bulgarii stabiliți la începutul secolului al VII-lea, la sud de Dunăre. Până în această perioadă, autohtonii foloseau în cult limba greacă (dialectul *koiné*) sau limba latină. Limba liturgică slavă, care datora mult sfinților Chiril și Metodie, pătrunzând în spațiul carpato-dunărean, a rămas limba culturală a valahilor și după asimilarea slavilor în masa băștinașilor.” (Emil Dumea, *Teme de istorie a Bisericii*, Sapienția, Iași, 2002)

- a) Care au fost limbile folosite în cult până la începutul secolului al VII-lea?
- b) Prin cine a pătruns limba slavă în spațiul carpato-dunărean?
- c) Cum crezi că a influențat credința oamenilor de rând pătrunderea limbii slave în cult?

5. Investigație: Interesează-te de acțiunile de caritate pe care le întreprind grupurile din parohia ta. Alcătuește o listă. La care dintre ele vrei să participi? Numește cel puțin două dintre ele și argumentează alegerea.

Lumină pentru pașii mei

Rămânem plini de admirație și de recunoștință când constatăm cum Dumnezeu s-a îngrijit, în decursul istoriei, ca vestea mântuirii să ajungă și să se răspândească în rândul poporului nostru. Noi suntem o verigă în lanțul continuității credinței, suntem o treaptă în urcușul spre adevărul credinței. Să facem din urmarea lui Cristos țelul vieții noastre și rațiunea de a fi. Astfel, această verigă va fi puternică și această treaptă va fi trainică pentru generațiile care vor veni.

Sfinții, modele de viață

**Sfântul Chiril
(827-869)
și sfântul Metodie
(815-885)**

Chiril și Metodie au fost frați de sânge. Ei se numeau Constantin, respectiv Mihail. Au desfășurat o vastă operă misionară în secolul al IX-lea, în părțile Europei Centrale și, pe drept, au fost numiți „Apostolii Slavilor”. Marele lor merit este acela că s-au adaptat popoarelor cărora le predicau Evanghelia.

De asemenea, un alt mare merit al lor este acela că au creat un nou alfabet, numit chirilic, după numele Sfântului Chiril, și au oferit lumii slave traducerea Bibliei, a Liturghiei și a rânduielilor bisericești.

Cei doi frați erau originari din Tesalonica, fiind fiii unui funcționar imperial. Ei au cunoscut limba slavă vorbită în Macedonia. În anul 860, au primit de la împărat misiunea de a predica Evanghelia în ținutul khazarilor, iar trei ani mai târziu, în părțile Moraviei, Aici, au elaborat alfabetul chirilic și au făcut prima traducere în limba slavonă a Bibliei și a Liturghiei. Când s-au întors la Roma, Papa Adrian al II-lea i-a primit cu deosebită considerație și le-a împlinit dorința de a celebra Sfânta Liturghie în limba slavonă în fața lui și a unei mari mulțimi de credincioși.

Catedrala Romano-Catolică „Sfântul Mihail” (Alba Iulia)

Chiril a murit la 14 februarie 869 și a fost înmormântat în basilica „Sfântul Clement”, lângă Colosseum. Metodie a fost consacrat episcop de către Papă și numit arhiepiscop de Sirmium. La 6 aprilie 885, a închis ochii, mulțumit că a deschis încă un drum pe care să treacă *evanghelia împăcării* spre sufletele oamenilor.

Știați că... ?

- ❖ „Slavi” este un nume reprezentativ pentru un mare grup de popoare din Europa, ce cuprinde trei ramuri: de est (Rusia, Ucraina, Bielorusia), de vest (Polonia, Cehia, Slovacia) și de sud (Bulgaria, Serbia, Croația, Slovenia)?
- ❖ Sfântul Scaun are o ambasadă la București, numită Nunțiatura Apostolică în România, iar România are o ambasadă la Vatican?

Contribuția Bisericii Catolice la dezvoltarea culturii și a spiritualității în România

Biserica s-a preocupat mereu să promoveze o societate mai bună și mai dreaptă, cu oameni implicați și responsabili. Conștientă că acest lucru se realizează prin educație, ea a deschis numeroase școli și universități încă dinainte de implicarea statului în educație.

Misionarii de pe teritoriile țării noastre trimiteau în Occident tineri pentru a studia, ca apoi, întorși acasă, să contribuie la dezvoltarea culturii românești și la formarea conștiinței naționale a românilor.

În Moldova, primele școli catolice au fost deschise în 1641, la Cotnari, și în 1700, la Iași. În secolul al XIX-lea sunt menționate școli deschise de Biserica Catolică la Iași, Galați, Călugăra, Grozești, Huși, Focșani, Săbăoani (Școala de dascăli), Roman etc. Personalul era format din misionari, călugări și învățători laici locali, plătiți de Biserică.

Din 1866, la Iași, apoi la Galați (1867), surorile Congregației Notre Dame de Sion au înființat grădinițe, școli primare, licee de fete, o școală de meserii, un orfelinat și un dispensar catolic. Episcopul Nicolae Iosif Camilli i-a adus pe iezuiți la conducerea Seminarului din Iași, deschis la 29 septembrie 1886. În 1891, Frații Școlilor Creștine au preluat școala pentru băieți, la Galați, iar în 1895, episcopul Dominic Jaquet a deschis, la Iași, Institutul Cipariu, ca școală medie pentru băieți.

La București, în anul 1816, a fost înființată prima școală primară parohială catolică. În următorii 150 de ani, pe teritoriul arhiepiscopiei s-a dezvoltat un amplu sistem școlar educațional catolic, format din școli primare parohiale, școli gimnaziale de băieți și fete, licee și Seminarul pentru formarea clerului diecezan. Institutul Sfânta Maria, Congregațiile Notre Dame de Sion și Frații Școlilor Creștine au coordonat, în prima jumătate a secolului al XX-lea, școli și instituții de educație în București, Craiova, Brăila și Turnu-Severin. Numărul școlilor catolice a ajuns să fie foarte mare,

*Episcopul
Nicolae Iosif Camilli*

raportat la numărul credincioșilor. În ele învățau și mulți copii de alte confesiuni.

În Transilvania, pentru romano-catolici a existat o rețea de școli cu predare, în special, în limba maghiară și germană. Pentru învățământul în limba română, rolul decisiv l-a avut Biserica Greco-Catolică și Școala Ardeleană. Printre meritele Școlii Ardelene se numără: recunoașterea românilor din Ardeal ca parte integrantă a Principatului Transilvania, înlocuirea scrierilor chirilice cu alfabetul latin, recunoașterea originii latine a poporului. Principalele centre

au fost la Blaj, Oradea, Lugoj și Beiuș.

Una dintre marile personalități ale culturii românești din secolul al XVIII-lea a fost **Samuil Micu Klein** (1745-1806), istoric, filolog, călugăr, teolog, traducător. La Viena, a tipărit prima carte de rugăciuni cu alfabet latin (1779), urmată de prima lucrare de gramatică tipărită în cultura română, ce marchează actul de naștere a lingvisticii românești. A scris opere din diferite domenii: istorie socială, politică, filosofie, istorie bisericească, patristică, matematică, fizică, astronomie, teologie. În anul 1786, a apărut Biblia tradusă de el.

Un reprezentant de seamă al Școlii Ardelene a fost și **Gheorghe Șincai** (1754-1816), preot greco-catolic, istoric, filolog, poet și traducător. După studii la Roma și Viena, în 1781 a revenit la Blaj, ca profesor. Director al școlilor confesionale greco-catolice din Ardeal, a înființat, în Transilvania, 376 de școli primare confesionale greco-catolice românești, cărora le-a asigurat manualele necesare. El însuși a redactat o gramatică a limbii latine, o aritmetică, un catehism, un dicționar latin-român și unul român-latin. S-a documentat și a afirmat că românii s-au născut creștini, odată cu formarea lor ca popor, prin contopirea dacilor cu romanii, iar limba folosită în Biserică a fost latina, timp de mai multe veacuri.

Timotei Cipariu (1805-1887), preot greco-catolic și profesor la Blaj, s-a preocupat de studiul evoluției

limbii române, reînviind formele și elementele vechi, originale, vorbite de români. S-a preocupat și de editarea cărților bisericești. El a fost unul dintre pionierii ziaristicii românești din Transilvania, prin periodicele înființate și conduse de el. În plan politic, a militat pentru drepturile poporului român din Transilvania.

Vladimir Ghika (1873-1954) s-a născut într-o familie de principii, care a dat Moldovei și Valahiei

10 domnitori. După ce a studiat literatură și drept, medicină și istorie, a ajuns la Roma, unde a studiat filosofie și teologie. În anul 1902, a intrat oficial în Biserica Catolică. Împreună cu surorile din Congregația Sfântului Vincențiu de Paul, a pus bazele primului dispensar gratuit pentru săraci.

După evenimentele din decembrie 1989, s-au redeschis și înființat noi școli catolice, cu diferite cicluri de învățământ.

----- Vocabular -----

alfabetul chirilic – vechi alfabet folosit de popoarele slave ortodoxe, care a servit ca bază pentru alfabetul bisericesc

patristică – studiul teologiei Sfinților Părinți (teologi care au trăit în primele veacuri și care, prin viața și scrierile lor, au rămas ca modele și izvoare de înțelepciune)

astronomie – știință care se ocupă cu studiul astrilor, al galaxiilor și al Universului

teologie – știința despre Dumnezeu, având la bază revelația (Dumnezeu se face cunoscut oamenilor și le comunică planul său veșnic de mântuire)

principe – prinț, titlu purtat de conducătorul unui principat și de membrii familiei princiare, cât și de descendenții acestora

Întrebări

1. Cum a demonstrat Biserica implicarea sa în educație?
2. Unde s-au deschis primele școli catolice?
3. Care a fost contribuția misionarilor și a ordinilor călugărești în educație?
4. Ce este Școala Ardeleană?
5. Cine sunt reprezentanții de seamă ai Școlii Ardelene?
6. Cum s-a implicat Biserica în viața socială?
7. Ce activități de educație organizează astăzi Biserica?

Cuvânt pentru viață

„Voi sunteți lumina lumii. Nu se poate ascunde o cetate așezată pe munte. Nici nu se aprinde o candelă și se pune sub obroc, ci pe candelabru ca să lumineze pentru toți cei care sunt în casă.” (Matei 5, 14-15)

Activități de învățare

1. Precizează, după model, care dintre enunțurile următoare sunt adevărate și care sunt false.

Model: a) – A

- a) Biserica Catolică s-a preocupat de binele credincioșilor și prin numeroasele școli și universități pe care le-a înființat. **A**
- b) Încă de la jumătatea secolului al XVII-lea, în Moldova au apărut primele școli catolice.
- c) Biserica s-a preocupat întotdeauna numai de suferințele credincioșilor.
- d) La începutul secolului al XIX-lea, în București a fost înființată prima școală primară parohială catolică.
- e) În școlile primare și gimnaziale înființate de Biserica Catolică, elevii aveau ca unic manual *Catehismul*.
- f) În școlile catolice, învățau și copii de alte confesiuni.
- g) Reprezentanții Școlii Ardelene au avut un rol important și în trezirea conștiinței naționale.

2. **Metoda exploziei stelare**

Organizați-vă în perechi. Unul dintre voi va formula întrebări referitoare la o personalitate întâlnită în lecție, celălalt va răspunde. Repetați exercițiul pentru o altă personalitate, schimbând rolurile între voi.

3. Completează enunțurile.

- a) Din această lecție am învățat că ...
- b) Personalitatea care m-a impresionat cel mai mult este ..., deoarece ...
- c) Biserica Catolică a înființat școli, licee și universități pentru ...

4. Scrie un text de 20 de rânduri în care să argumentezi în ce mod Biserica Catolică a contribuit la dezvoltarea culturii și spiritualității în România. Adaugă la protofoliul personal.

5. Caută informații suplimentare, în enciclopedia istorice, pe Internet și în alte surse, despre una dintre personalitățile amintite în lecție și prezintă-le colegilor sub formă de eseu sau referat, PPT, colaje de imagini.

Lumină pentru pașii mei

La fiecare efort de învățare, Dumnezeu ne destăinuie, prin știință, artă și cultură, din misterele iubirii, ale înțelepciunii și ale perfecțiunii sale. Școala este o mare binecuvântare și un mare dar, iar profesorii sunt ghizi ce ne călăuzesc prin legile tainice puse de Dumnezeu în creație. Să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru școală, pentru profesori, pentru posibilitatea de a învăța. Să fim neobosiți și dornici de a-l cunoaște și a ne apropia mai mult de Dumnezeu, prin intermediul studiului.

Sfinții, modele de viață

**Fericitul
Vladimir Ghika
(1873-1954)**

Monseniorul Vladimir Ghika a fost un prinț, diplomat, scriitor, om de caritate, preot catolic român, nepotul lui Grigore Alexandru Ghica, ultimul principe al Moldovei.

S-a născut în ziua de Crăciun la Constantinopol. A studiat în România până în 1898, apoi la Roma, cursurile de filosofie și teologie la Universitatea „Angelicum”. Și-a desfășurat activitatea aproape în toată lumea: la București, Roma, Paris, Congo, Tokyo, Sidney, Buenos Aires... A devenit astfel unul dintre pionierii apostolatului laic.

Întors în țară, s-a dedicat operelor de caritate. Astfel, a deschis primul dispensar gratuit, „Bethleem Mariae”, a pus bazele marelui spital și sanatoriu „Sfântul Vincențiu de Paul”. A participat la serviciile sanitare în Războiul Balcanic din 1913 și s-a dedicat îngrijirii bolnavilor de holeră, la Zimnicea.

În timpul Primului Război Mondial s-a ocupat de misiuni diplomatice, de victimele cutremurului de la Avezzano, de tuberculoșii din ospiciul din Roma, de răniții de război.

Pe data de 7 octombrie 1923, a fost sfințit preot, la Paris, de Cardinalul Dubois, iar până în 1939, și-a

desfășurat ministerul sacerdotal în Franța. Sfântul Scaun i-a acordat, la scurt timp după hirotonisire, dreptul de a celebra și în ritul bizantin.

La 3 august 1939, s-a întors în România. La începutul celui de Al Doilea Război Mondial a refuzat să părăsească România pentru a fi alături de săraci și bolnavi, ca să-i poată ajuta și încuraja.

După venirea la putere a comuniștilor, a refuzat să plece cu trenul regal, pentru a fi alături de poporul pe care îl păstorea. A fost arestat la 18 noiembrie 1952 și întemnițat la Jilava, unde a fost amenințat, bătut până la sânge, torturat. În 16 mai 1954, a trecut la cele veșnice din cauza tratamentului la care a fost supus.

A fost beatificat pe data de 31 august 2013, la București.

Știați că... ?

- ❖ Alfabetul chirilic a fost compus de Sfântul Chiril, în sec al IX-lea, și a fost utilizat oficial și în țara noastră, până în anul 1860?
- ❖ Primele surori ale Congregației Notre Dame de Sion au sosit în Moldova la inițiativa episcopului Iosif Salandari, mai întâi la Iași (1866), apoi la Galați (1867)?
- ❖ Multe din manuscrisele lui Samuil Micu Klein, reprezentând traduceri din Sfinții Părinți, se găsesc la Biblioteca Academiei Române, filiala Cluj?
- ❖ Gheorghe Șincai a fost poliglot? Cunoștea limba latină, maghiară, germană, greaca veche, italiana și franceza.

Biserica din România în timpul perioadei comuniste

1 decembrie 1918 –

episcopul greco-catolic Iuliu Hossu citind textul Rezoluției de la Alba Iulia, care proclama Unirea Transilvaniei cu România

În 1948, Biserica Romano-Catolică avea în România 25 de ordine religioase și congregații, cu 451 de călugări, în 79 de mănăstiri, și 1649 de călugărițe, în 124 de mănăstiri. Aceste ordine și congregații coordonau 421 de instituții școlare, numeroase spitale, cămine de bătrâni, orfelinate și alte așezăminte de binefacere.

După cel de Al Doilea Război Mondial și instaurarea regimului comunist, a început o perioadă de persecuție a Bisericii Catolice din România. Pe baza decretului Ministerului Cultelor din 4 august 1948, au fost desființate toate aceste instituții, iar bunurile lor au fost naționalizate.

În 1949, s-a dispus încetarea activității a 15 dintre cele 25 de ordine și congregații călugărești. Cele 10 ordine care n-au fost desființate prin lege (de exemplu, Ordinul franciscan) au fost obligate să-și restrângă mult activitatea, aceasta desfășurându-se în special în cadrul parohiilor. Călugărițele catolice de origine străină au părăsit România. Cele născute în țară au fost obligate să se întoarcă în familiile lor.

Un an mai târziu, în iulie 1950, Nunțiul Apostolic Gerald Patrick O'Hara a fost expulzat.

Conform Legii Cultelor, pentru pregătirea preoților, s-a permis funcționarea unei singure instituții

de învățământ superior, la Alba Iulia, iar mai târziu, din 1956, și la Iași. Au fost desființate trei dintre cele cinci dieceze romano-catolice (București, Satu-Mare – Oradea și Timișoara), menținându-se numai cele de la Iași (pentru fostul Regat) și Alba-Iulia (pentru Transilvania și Banat).

Legea Cultelor din august 1948 cerea fiecărui cult să-și întocmească un Statut de organizare și funcționare în acord cu noua lege și să-l prezinte spre aprobare Departamentului Cultelor. Episcopii catolici au cerut ca Papa să fie recunoscut ca șef al Bisericii Catolice și să poată comunica nestingherit cu Vaticanul, așa cum fusese și până atunci. Dintre cele 46 de articole propuse, autoritatea statului a fost de acord numai cu trei. În această situație dificilă, Sfântul Scaun le-a acordat unor preoți puteri speciale de a conduce diecezele, ca locțiitori ai episcopului.

În perioada 1948-1949, membrii Conferinței Episcopale Române s-au opus cu fermitate amestecului statului în viața Bisericii, precum și tentativelor regimului de a dezbină și a subordona Biserica. Episcopii au reafirmat, cu convingere, legătura Bisericii Catolice locale cu Sfântul Scaun și Papa Pius al XII-lea. Toate acestea au dus la arestarea și încarcerarea episcopilor catolici.

În iunie 1949, episcopii Anton Durcovici și Marton Aron au fost arestați. În 1951, episcopul Marton Aron a fost condamnat la muncă silnică pe viață, pentru spionaj în favoarea Ungariei, dar a fost eliberat în 1955. Până la moartea sa (1980), a fost singurul episcop catolic din România cu drepturi depline, investit de Papă.

În Episcopia de Iași, după moartea episcopului Anton Durcovici, a fost ales, ca locțiitor al episcopului, Monseniorul Petru Pleșca (1951-1977). În 1965 el a fost consacrat la Vatican episcop pentru a putea hirotoni absolvenții Institutului Teologic Romano-Catolic din Iași.

La București, Arhiepiscopul Alexandru Cisar a fost constrâns să-și dea demisia și trimis cu domiciliu forțat la mănăstirea franciscană din Orăștie, iar arhiepiscopia i-a fost încredințată spre păstorie episcopului de Iași, Anton Durcovici. A urmat o perioadă cu multe

frământări în arhiepiscopie, la a cărei conducere au fost mai mulți preoți. Abia în 1983, a fost ales un nou episcop.

După episcopi a venit rândul preoților, al călugărilor și al călugărițelor, dar și al multor credincioși să fie arestați. Pentru a-i apăra pe preoți, în această perioadă multe comunități catolice au înfruntat cu eroism detașamentele înarmate ale Securității, așa cum s-a întâmplat în Moldova, în satele Fundu Răcăciuni, Faraoani, Prăjești și Butea.

În Transilvania, autoritățile comuniste i-au arestat și condamnat pe toți episcopii și preoții care s-au opus desființării Bisericii Române Unite cu Roma. Deși fără bază legală, Biserica Greco-Catolică și-a continuat activitatea datorită episcopilor hirotoniți clandestin (în locul celor arestați) și preoților rămași în rezistență. Activitatea lor a constat în liturghii oficiate în locuințe particulare, înmormântări după ritul greco-catolic, hirotoniri de noi preoți, botezuri, cateheze.

La acea vreme, cultul greco-catolic avea aproximativ 1.800.000 de credincioși, majoritatea locuind

în Transilvania, care erau păstoriți de aproximativ 1700 de preoți.

Cardinalul Iuliu Hossu, cei 12 episcopi, preoții, călugării și credincioșii greco-catolici au fost persecutați, mulți dintre ei murind în închisori și în coloniile de muncă pentru singura vină că au refuzat să renunțe la credința lor catolică.

În timp ce propaganda materialist-științifică și atee s-a făcut în mod intens prin toată mass-media, în școală, la cursurile obligatorii de educație politică, Bisericii i-a fost limitată trăirea credinței. Libertatea Bisericii în regimul comunist s-a redus la celebrarea slujbelor, fiind interzise catehezele, întâlnirile oricărui grup pe lângă biserici, publicațiile periodice și cărțile cu caracter religios. Preoții au fost urmăriți de Securitate, dovadă fiind dosarele întocmite de regimul de exterminare.

Persecuția clericilor a continuat, în diferite forme, și după anul 1964, anul grațierilor politice. Aceasta, deoarece punerea în libertate nu echivala, conform legilor comuniste, cu reabilitarea persoanelor în cauză. Arestările și intimidările au continuat până la căderea comunismului, în decembrie 1989.

----- Vocabular -----

congregație călugărească – institut călugăresc în care membrii depun voturi publice (acceptate de superior, în numele Bisericii) temporare sau perpetue

muncă silnică – muncă făcută cu sila, forțată, impusă, pedeapsă judiciară grea

Întrebări

1. Care era situația Bisericii Romano-Catolice, în anul 1948?
2. Cum a fost persecutată Biserica Romano-Catolică, la instaurarea comunismului?
3. Ce decizii s-au luat prin legea cultelor?
4. Care a fost atitudinea Bisericii persecutate?
5. Ce martiri cunoașteți din perioada comunistă, din România?
6. Ce s-a întâmplat cu Biserica Greco-Catolică?
7. Când s-au terminat persecuțiile din partea comunismului?

Activități de învățare

1. Completează, în caiet, spațiile libere din enunțurile următoare, folosind cuvintele date între paranteze.

După Al Doilea ... Mondial și instaurarea regimului ... a început o perioadă de persecuție a ... Catolice în Au fost închise ..., desființate ordinele, congregațiile ..., institutele patronate de acestea: ..., spitale, cămine de bătrâni. ... catolică și asociațiile au fost ..., iar proprietățile Bisericii, confiscate. Liderii comuniști au încercat să creeze o Biserică ... fără papă.

(comunist, România, Război, Bisericii, seminariile, Presa, religioase, școli, desființate, Catolică)

2. Realizează un interviu, cu o persoană care a trăit în perioada comunismului, despre modul în care și-a trăit credința, în acea perioadă.

Atenție! Pregătește din timp întrebările, notează răspunsurile primite, apoi prezintă-le în fața colegilor.

3. Analizează care au fost consecințele, pe termen lung, ale persecuției creștinilor din România. Argumentează-ți răspunsul!

4. Proiect: Realizează, în colaborare cu un coleg de clasă, un afiș care să invite la respectarea libertății credințelor religioase, conform Constituției României.

Cuvânt pentru viață

„Fericiți cei persecutați din cauza dreptății, pentru că a lor este împărăția cerurilor! Fericiți sunteți când vă vor insulta, vă vor persecuta și, [mințind], vor spune împotriva voastră tot răul din cauza mea.” (Matei 5, 10-11)

Sfinții, modele de viață

Fericitul Anton Durcovici (1888-1951)

Anton Durcovici s-a născut în localitatea Bad Deutsch-Altenburg din Austria. La vârsta de șase ani a emigrat împreună cu mama sa la Iași, unde a frecventat cursurile Școlii Parohiei Catolice. S-a transferat la o școală din Ploiești, apoi la București, unde s-a înscris ca elev la Școala „Sf. Andrei”, după aceea la Liceul „Sf. Iosif”. La 1 septembrie 1901, este primit în Seminarul din București.

În anul 1906, a fost trimis la Roma pentru a-și continua studiile teologice și a obținut doctorate în filosofie și teologie. A fost sfințit preot în ziua de 24 septembrie 1910 în Bazilica „Sf. Ioan din Lateran”.

Revenit în țară, a fost profesor de religie la Liceul „Sf. Iosif” din București. La 27 august 1916, este arestat și închis, împreună cu alți preoți catolici, într-un lagăr din Moldova. Eliberat de regele Ferdinand I, a fost preot vicar la parohiile din Târgoviște și Giurgiu, profesor de religie la Liceele „Sf. Iosif” și „Sf. Andrei” din București.

A înființat revista „Farul nou”, la care au colaborat, între alții, Gala Galaction și Nichifor Crainic.

A vorbit la perfecție româna, germana, latina, franceza, italiana și maghiara.

Papa Pius al XII-lea l-a numit pe preotul Anton Durcovici în funcția de episcop romano-catolic de Iași, în data de 30 octombrie 1947. A fost consacrat la 5 aprilie 1948 în Catedrala „Sfântul Iosif” din București și înscăunat în Catedrala din Iași, la 14 aprilie, în același an; ca motto, pe stema episcopală, și-a ales textul: „Fericit poporul al cărui Dumnezeu este Domnul.” (Psalmi 143,15)

Pe data de 26 iunie 1949, în timp ce mergea spre localitatea Popești-Leordeni pentru a administra taina Sfântului Mir la 650 copii, a fost lovit și băgat cu forța într-o mașină a Securității. Episcopul Anton Durcovici a ajuns, pe data de 17 septembrie 1951, la Închisoarea Sighet. A doua zi a fost luat și aruncat dezbrăcat și singur într-o celulă strâmtă, celula 13, fără lumină, fără căldură, fără aerisire.

Episcopul Durcovici a murit în noaptea de 10-11 decembrie 1951, în închisoarea comunistă de la Sighet. A fost beatificat la 17 mai 2014, la Iași.

Lumină pentru pașii mei

Regimul comunist a luptat direct și deschis împotriva Bisericii și a cetățenilor credincioși. În mijlocul acestor interdicții, persecuții și represii, catolicii și ortodocșii și-au trăit credința cu statornicie și mult curaj. În zilele noastre, ne bucurăm de libertate religioasă, dar inamici deghizați, subtili, ni-l fură pe Dumnezeu din suflet, din familii, din comunități. Consumismul, mass-media, internetul rău folosit, modernitatea greșit înțeleasă etc. ne invadează sufletul și ne îndepărtează de Dumnezeu. Să fim vigilenți și să respingem acești inamici ca să ne menținem credința și să rămânem cu Dumnezeu. Astfel, ne vom păstra identitatea și demnitatea de om și de creștin și vom fi buni cetățeni.

Știați că... ?

- ❖ În perioada comunistă, au fost închise 224 de școli de băieți, frecventate de 28.000 de elevi, și 124 de școli de fete, cu 23.000 de eleve, care aparțineau Bisericii Greco-Catolice?
- ❖ Ordinele călugărești sunt: Canonicii regulari, Ordinele monahale (ex. benedictinii), Ordinele mendicante (ex. franciscanii) și Clericii regulari (ex. iezuiții)?
- ❖ Primul martir al Bisericii locale din Moldova, în anii regimului comunist, a fost Anton Benchea, dascălul satului Fundu Răcăciuni, tată a opt copii?

Sfinții închisorilor

*Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței
(fosta închisoare politică din Sighetu Marmăției)*

În februarie 1948, Gheorghe Gheorghiu-Dej, secretarul Partidului Comunist, anunța că unicul obstacol rămas în calea democrației „era Biserica Catolică” și că „Noua Constituție a României nu le va mai permite cetățenilor de religie catolică să se supună, unui conducător străin...”.

Când Biserica Romano-Catolică a insistat asupra recunoașterii ei, regimul comunist din România a încercat să o reducă la tăcere și să încurajeze o Biserică Romano-Catolică schismatică, supusă statului. Au fost folosite diferite mijloace în vederea anihilării clericilor „recalcitranți”. De exemplu, în iunie 1949, Anton Bișoc, superiorul provincial al franciscanilor, a primit o telegramă, aparent de la episcopul Durcoviți, prin care îi solicita o întâlnire imediată. Bișoc a pornit la drum, dar nu a mai fost văzut vreodată. Parohul de Hălăucești, părintele Alois Herciu, a pornit să-l caute, dar a dispărut și el fără urmă.

Episcopul **Anton Durcoviți** a condus cu înțelepciune Episcopia de Iași, între anii 1948 și 1949. Atunci când preoții catolici au fost arestați, el i-a îndemnat pe credincioși la calm și rugăciune. În 1949, pe când se îndrepta spre Popești-Leordeni pentru a conferi Sfântul Mir, a fost arestat. A fost închis la București, Jilava, și apoi la Sighetu Marmăției. Aici a fost maltratat într-o asemenea măsură, încât devenise de

nerecunoscut. A fost izolat și lăsat să moară singur, fără ajutor. În seara zilei de 10 decembrie 1951, după ce a primit, prin ușa celulei, dezlegarea de la părintele Rafael Friedrich, a murit. Trupul episcopului a fost îngropat în Cimitirul Orașului din Sighet, însă locul exact nu a putut fi identificat. A fost beatificat pe 17 mai 2014.

Monseniorul **Vladimir Ghika**, om de o vastă cultură și inteligență, a rămas în România după cel de Al Doilea Război Mondial, deși cunoștea riscurile pe care și le asuma o persoană cu originea și credința sa religioasă. A fost arestat în 1952 și condamnat un an mai târziu. În închisoare, la Jilava, i-a reîntors pe mulți la credință. După un timp foarte scurt de la condamnare, s-a stins la 16 mai 1954. A fost beatificat pe 31 august 2013.

La 21 iunie 1949, a fost arestat episcopul **Marton Aron**. Protestele enoriașilor săi i-au obținut eliberarea în 1955, dar în 1957 este din nou arestat, cu domiciliu obligatoriu. A supraviețuit unui grav „accident de automobil”, înscenat de agenți ai Securității. Până la moartea sa, în 1980, a trăit cu restricțiile impuse de guvern, cenzură, prezența preoților-spioni și multe altele.

În iunie 1949, în România nu mai rămăsese niciun episcop romano-catolic activ. Multe biserici fuseseră închise. De asemenea, numeroase case parohiale erau ocupate de miliție. În toate diecezele au fost arestați și torturați preoți, seminariști, călugări și călugărițe, credincioși. Lista martirilor este lungă și încă în studiul istoricilor. În Seminarii, erau adesea „infiltrați” agenți ai guvernului, care urmăreau atragerea acelor tineri care promiteau să devină viitori lideri religioși. În locuințele preoților se aflau dispozitive de ascultare, convorbirile telefonice fiindu-le înregistrate; scrisorile erau adesea deschise și citite de securitate.

Preoții trebuiau să fie foarte atenți la ceea ce spuneau de la amvon sau în afara bisericii. Cei care doreau construirea sau repararea unei biserici erau anchetați sau arestați. Cu toate acestea, participarea la Sfânta Liturghie în rândul catolicilor a rămas numeroasă, aproximativ 80%.

Capii Bisericii Greco-Catolice au avut cel mai mult de suferit, mulți sfârșind în închisori. Episcopii au fost arestați în decurs de câteva zile (27-29 octombrie 1948), după ce s-au opus unificării forțate. Soarta lor au împărțășit-o și mulți alți preoți. Au fost izolați de comunitate și obligați să asiste la cursuri de marxism. De la Dragoslavele, unde au fost inițial închiși, au fost mutați la Mănăstirea Căldărușani, transformată în lagăr de detenție pentru ierarhii uniți, unde au avut parte de un tratament mai dur; dar ei nu au cedat. După Căldărușani, au fost separați și trimiși în diferite închisori.

Pe 2 iunie 2019, la Blaj, papa Francisc i-a declarat fericiți pe mai mulți episcopi martiri ai Bisericii Greco-Catolice: **Valeriu Traian Frențiu, Vasile Aftenie, Ioan Suciu, Tit Liviu Chinezu, Ioan Bălan, Alexandru Rusu și Iuliu Hossu**. Acesta din urmă, la 28 aprilie 1969 a fost numit Cardinal *in pectore*. Ultimele lui cuvinte au fost: *Lupta mea s-a sfârșit, a voastră continuă*.

Mărturia și fidelitatea lor față de valorile Evangheliei reprezintă pentru generațiile viitoare o adevărată lumină pe calea credinței.

Întrebări

1. Cine a interzis legătura Bisericii Catolice cu Papa?
2. Cum a încercat partidul comunist să reducă la tăcere Biserica Catolică?
3. Ce s-a întâmplat cu episcopii romano-catolici?
4. Ce metode a adoptat sistemul comunist pentru a controla Biserica?
5. Care a fost reacția creștinilor persecutați?
6. Ce s-a întâmplat cu Biserica Greco-Catolică?
7. Cum și-a exprimat Biserica recunoștința față de martirii comunismului?

Cuvânt pentru viață

„Ierusalime, Ierusalime, care omori profeții și-i bați cu pietre pe cei trimiși la tine! De câte ori am vrut să-i adun pe copiii tăi așa cum găina își adună puii sub aripi, și n-ai voit!” (Matei 23,37)

Vocabular

democrație – formă de organizare și de conducere a societății, bazată pe exercitarea puterii poporului

schismatic – nu mai recunoaște autoritatea bisericească, separat de comunitatea Bisericii

clerici – slujitori hirotoniți (diaconi, preoți, episcopi)

recalcitrant – încăpățânat, nesupus, îndărătnic, care se opune

cenzură – control, supraveghere, interzicere, oprire

miliție – poliție, instituție care se ocupă cu menținerea ordinii publice și respectarea regulilor de conviețuire socială în țările socialist-comuniste

amvon – loc ridicat, înconjurat de un perete rotund, de unde se proclamau lecturile, psalmul, predica și rugăciunea credincioșilor

marxism – teorie, doctrină întemeiată de Karl Marx care se bazează pe materialism, specifică comunismului

Activități de învățare

1. Identifică virtuțile pe care le observi la sfinții martiri ai închisorilor.

2. **Metoda exploziei solare:**

Formulează, pe rând, întrebări referitoare la unul dintre episcopii martiri din perioada comunistă. Cere-i colegului tău să răspundă la ele. Schimbați apoi rolurile.

3. Continuă enunțurile începute.

- a) Sfinții martiri nu au renunțat la credința lor, deoarece ...
- b) De la sfinții închisorilor eu învăț ...

4. Scrie o scrisoare adresată unui episcop care a făcut închisoare în perioada comunistă. Adaugă la portofoliul personal.

Sfinții, modele de viață

Iuliu Hossu (1885-1970)

Iuliu Hossu a fost episcop al Episcopiei Greco-Catolice de Cluj-Gherla, deținut politic, cardinal, senator de drept în Parlamentul României, membru de onoare (din 1945) al Academiei Române. A fost beatificat de Papa Francisc, în anul 2019. Este sărbătorit în Biserica Catolică, în data de 2 iunie.

La 3 martie 1917, pe când încă era preot militar, Împăratul Carol I al Austriei l-a numit episcop în scaunul rămas vacant al Episcopiei Greco-Catolice de Gherla.

La 1 decembrie 1918, Iuliu Hossu a fost cel care a citit, din însărcinarea Marelui Sfat Național Român, mulțimilor adunate la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, Proclamația de Unire a Transilvaniei cu Regatul României. Au dus la București Declarația de Unire de la Alba Iulia. Declarația i-a fost înmănată Regelui Ferdinand I al Românilor.

În calitate de senator în Parlamentul României Mari, episcopul Iuliu Hossu a apărut suveranitatea și integritatea țării împotriva revizionismului vremii. Episcopul Hossu s-a opus trecerii la ortodoxie, iar pentru acest lucru a primit domiciliul forțat la Mănăstirea Căldărușani, unde a stat timp de 14 ani.

Cardinalul Hossu a murit în 28 mai 1970, la Spitalul Colentina din București. A fost înmormântat în Cimitirul Bellu Catolic.

Lumină pentru pașii mei

Martirii din închisorile comuniste au ales să rămână fideli credinței catolice, în chinuri, în detenție, cu prețul sacrificării propriei vieți, deși ar fi putut să se bucure de libertate, de onoruri și alte avantaje, dacă renunțau la credința lor. Noi experimentăm sacrificiul pentru credință de fiecare dată când respingem păcatul și îi rămânem fideli lui Cristos. El să fie pentru noi mai presus de orice avantaj trecător. Astfel, mergem pe urmele martirilor noștri.

*Vladimir Ghika poartă drapelul României
cu ecusonul Preasfintei Inimi a lui Isus
(Paray-le-Monial, Franța; 27 martie 1917)*

Știați că... ?

- ❖ La Sighetu Marmăției a funcționat una dintre cele mai mari închisori politice din România, fiind încarcerate acolo elitele intelectuale, politice și religioase care prezentau un pericol pentru autoritățile române? În ruina fostei închisori, din anul 1993 s-a amenajat „Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței”, ca mijloc de „resuscitare” a memoriei colective, iar clădirea este declarată monument istoric.
- ❖ La Memorialul de la Sighetu Marmăției, se poate vedea și acum celula „44”, cunoscută ca „celula episcopilor”, deoarece aici au fost închiși, în diferite perioade, aproximativ 50 de preoți și episcopi catolici?

Locuri de spiritualitate catolică în România

Harta celor patru Basilici Minor din România

Isus a avut un adânc respect pentru Templul de la Ierusalim. La 40 de zile după naștere, el a fost prezentat la Templu de către Iosif și Maria. La vârsta de 12 ani, mergând în pelerinaj la Templu cu părinții săi, a rămas acolo. În fiecare an, de sărbătoarea Paștelui, făcea acest pelerinaj. Însăși slujirea sa publică a fost ritmată de pelerinajele la Ierusalim cu ocazia marilor sărbători iudaice. Templul din Ierusalim era pentru el locul privilegiat al întâlnirii cu Tatăl, o casă de rugăciune.

Creștinii au preluat acest obicei după primirea libertății religioase, în anul 313, și au continuat să meargă în pelerinaje.

Pelerinajul reprezintă, pe de o parte, o detașare de obligațiile cotidiene, iar pe de altă parte, un spațiu favorabil climatului de liniște, de rugăciune, de reflecție. Rodul pelerinajului este aprofundarea trăirii credinței. Din programul pelerinajelor fac parte: rugăciunea comună, participarea la Sfânta Liturghie, primirea Sacramentului Penitenței și al Sfintei Euharistii.

Un pelerin se află în două călătorii: pe drumul spre un loc sacru, sanctuar, sperând să progreseze în relația cu Dumnezeu și să se cunoască mai bine; totodată, se află și pe drumul spre Rai, care este scopul final al pelerinajului nostru pe pământ.

Sanctuarul este un semn vizibil al prezenței lui Dumnezeu cel invizibil. Sanctuarul oferă ocazii pentru

maturizarea credinței, pentru o nouă evanghelizare și contribuie la promovarea religiozității populare.

Pelerinajul în Țara Sfântă a fost o dorință a creștinilor în toate timpurile, chiar și atunci când Ierusalimul se afla în mâinile musulmanilor, în perioada 638-1099.

Încă din secolul al V-lea, numeroase sanctuare dedicate Fecioarei Maria au devenit locuri de pelerinaj, atât în Occident cât și în Orient.

În zilele noastre, mulți creștini caută pacea și forța, pe care le găsesc, în aceste locuri de har, în timpul pelerinajelor. În lume există multe locuri consacrate acestui scop: Ierusalim, Fatima, Compostela, Lourdes, Guadalupe etc. În țara noastră, locuri de pelerinaj sunt la Cacica, Radna, Nicula, Șumuleu Ciuc etc.

Pentru catolicii din Moldova, sanctuarul de la **Cacica**, județul Suceava, este un loc de adâncă spiritualitate. Aici, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, a început exploatarea sării. Primii coloniști din Cacica au fost minierii polonezi catolici împreună cu familiile lor. În 1810, când a fost construită și sfințită prima bisericuță din lemn, cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, a fost adusă aici o copie a icoanei Maicii Domnului de la Czestochowa. Icoana venerată a Maicii Domnului de la Cacica este recunoscută ca miraculoasă. În fiecare an, aici vin mulțimi de pelerini cu ocazia hramului principal, 14-15 august, în Solemnitatea „Adormirea Maicii Domnului”, dar și cu ocazia hramului secundar, 7 octombrie, în Sărbătoarea „Sfânta Maria a Rozariului”, pentru a i se încredința ei. Din anul 2000, poartă titlul de *Basilica Minor*.

Mănăstirea *Sfânta Maria* din **Radna** este principalul loc de pelerinaj din Dieceza de Timișoara. Maria Radna a însemnat, în special pentru șvabii dunăreni, un loc de reculegere, de orientare, de înnoire și de consolare. În jurul anului 1520, o văduvă pioasă a ridicat prima capelă pe dealul din Radna. În 1668 capela din Radna a primit în dar o icoană tipărită pe hârtie, într-o tipografie din Vicenza, Italia. În 1695, soldații otomani au incendiat capela, dar, în mod miraculos, icoana nu a ars, fiind găsită de credincioși printre resturile carbonizate. Aceasta este icoana

miraculoasă cinstită până în zilele noastre. În anul 1992, i s-a conferit titlul de *Basilica Minor*.

În anul 1694, în contextul istoric în care la Viena se desfășurau tratative pentru unirea în credință a românilor din Transilvania cu Biserica Romei, în satul **Nicula**, o icoană a Maicii Domnului a lăcrimat. O comisie bisericească formată din trei preoți iezuiți a constatat și atestat documentar această minune. Poporul de pe meleaguri transilvane se adună la Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, la Nicula (jud. Cluj) pentru a-i aduce preamărire lui Dumnezeu, pentru a înălța rugăciuni către Maica Domnului, în încercările vieții.

În județul Harghita, la **Șumuleu Ciuc** se află un sanctuar dedicat Sfintei Fecioare Maria, ce datează din a doua jumătate a secolului al XIV-lea. Pentru pelerini este importantă statuia Sfintei Fecioare Maria, care străjuiește altarul central. Statuia de lemn o înfățișează pe *Femeia îmbrăcată în soare* din *Cartea Apocalipsului* (12,1), care îl ține în brațe pe Pruncul Isus. Ea a fost declarată făcătoare de minuni, în 1798, cu titlul de Maica Ajutătoare. Sunt multe mărturii ale celor care au obținut diverse haruri prin mijlocirea Sfintei Fecioare implorate în acest sanctuar. Anual, vin aici mii de pelerini, în special de Sărbătoarea Rusaliilor. În 1948, biserica actuală a fost ridicată la rangul de *Basilica Minor*.

----- Vocabular -----

șvabii - nume dat coloniștilor germani, francezi, italieni, spanioli și bulgari așezați succesiv în unele regiuni din Banat și Transilvania, în secolul XVIII; persoană care face parte dintre urmașii acestor coloniști

pelerinaj – călătoria unei persoane sau a unui grup de persoane la un loc sacru situat la o anumită distanță, din motive de evlavie sau de pocăință pentru păcate

sanctuar – biserică ce este cinstită în mod special de credincioși și care a devenit loc de pelerinaj

Basilica Minor – biserica sau catedrala care a dobândit o importanță istorică, arhitecturală sau pastorală pentru viața unei dieceze și care a primit acest titlu din partea Sfântului Părinte

Întrebări

1. De ce a mers Isus la vârsta de 12 ani la Templul din Ierusalim?
2. Ce sunt pelerinajele?
3. Care este programul unui pelerinaj?
4. Ce sunt sanctuarele?
5. De ce participă creștinii la pelerinaje?
6. Care sunt locurile de pelerinaj recunoscute în România?
7. De ce crezi că ar trebui să participi la pelerinaj?

Cuvânt pentru viață

„Când Domnul a văzut că el a mers să vadă, Dumnezeu l-a strigat din mijlocul rugului și a zis: «Moise! Moise!». Iar el a răspuns: «Iată-mă!». El i-a zis: «Nu te apropia aici! Scoate-ți încălțăminte din picioare, căci locul pe care stai este pământ sfânt!».” (Geneza 3, 4-5)

Activități de învățare

1. Completează spațiile libere, folosind cuvintele date.

După primirea libertății prin ... din Milano, ... au început să meargă la locurile sfinte unde a trăit ... și la mormintele Sfinților Apostoli ... și Paul sau al altor martiri. Începând cu secolul al XI-lea, atât în Orient, cât și în ..., multe sanctuare închinare Sfintei ... Maria au devenit ... de pelerinaj. Creștinii, în aceste pelerinaje caută ..., harul lui ... și ... de a-și trăi credința.

(forța, creștinii, Isus, Edictul, Petru, Fecioare, pacea, Occident, locuri, Dumnezeu)

2. Proiect de grup

Realizați un colaj de imagini sau o prezentare PPT despre un loc de pelerinaj unde doriți să ajungeți. Motivați alegerea făcută. Prezentați-le colegilor rezultatele muncii voastre. Care sunt motivele pentru care o persoană ar trebui să facă un pelerinaj în acel loc?

3. Elaborează, în grup cu alți trei colegi de clasă, zece reguli de comportament care trebuie respectate în timpul unui pelerinaj.

4. Ești în pelerinaj împreună cu familia. Scrie o rugăciune de zece rânduri Sfintei Fecioare Maria în care să-i mulțumești pentru că este mama ta cerească și te ajută mereu. Aduagă la portofoliul personal.

Sfinții, modele de viață

Sfântul Ioan Paul al II-lea (1920-2005)

Papa Ioan Paul al II-lea, născut Karol Józef Wojtyła, a fost al 264-lea papă al Bisericii Catolice și episcop al Romei, din 16 octombrie 1978 până la moartea sa.

Karol Wojtyła s-a născut într-o familie modestă, fiu al unui ofițer în retragere. La 9 ani și-a pierdut mama. După absolvirea liceului, s-a înscris la cursurile Facultății de Litere și Filosofie a Universității Jagiellone din Cracovia. Și-a pierdut tatăl în 1941. Din anul 1942, a urmat studii universitare de teologie la Cracovia.

La 1 noiembrie 1946, a fost hirotonit preot la Cracovia. La scurt timp după aceea, a fost trimis la Roma, unde a studiat la Universitatea *Angelicum*.

Papa Paul al VI-lea l-a numit, în anul 1964, arhiepiscop de Cracovia, iar în anul 1967 a fost numit

Lumină pentru pașii mei

Când pornim în pelerinaj către un sanctuar, trăim o experiență deosebită. Grupul de pelerini este animat de zel și de bucurie sfântă. Fiecare participant trăiește o experiență a întâlnirii cu sine și cu Dumnezeu, care îi aduce pace, seninătate, discernământ. Să ne angajăm la astfel de pelerinaje mai ales când avem de făcut alegeri pentru viață. Dumnezeu, prin mijlocirea Sfintei Fecioare Maria, ne va lumina.

cardinal. A fost ales papă în anul 1978 și și-a luat numele de Ioan Paul al II-lea.

În mai 1999, a vizitat țara noastră, unde a avut contacte cu personalitățile locale ale Bisericii Ortodoxe Române. În 2001, Papa Ioan Paul al II-lea a fost ales membru de onoare al Academiei Române. La Suceava piațeta amenajată în fața bisericii romano-catolice „Sfântul Ioan Nepomuk” îi poartă numele.

O statuie a Papei Ioan Paul al II-lea a fost dezvelită pe 15 august 2010 la Cacica, județul Suceava. La data de 21 mai 2011, cardinalul Stanisław Dziwisz, secretarul Papei Ioan Paul al II-lea, a sfințit o biserică, închinată Sfântului Ioan Paul al II-lea, la Poiana Micului, județul Suceava. Este prima biserică din România și a treia din lume închinată Sfântului Ioan Paul al II-lea.

*Catedrala romano-catolică
„Ridicarea la cer a Fecioarei Maria”
(Oradea, jud. Bihor)*

Știați că... ?

- ❖ În majoritatea sanctuarelor din lume, în prezbiteriu, pe peretele lateral, se află o vitrină cu obiecte votive, dovadă a vitalității cultului acordat Maicii Domnului? Ele arată recunoștința credincioșilor pentru favorurile obținute, însănătoșire sau alte valori materiale și spirituale primite de la Dumnezeu prin intervenția Sfintei Fecioare Maria.
- ❖ După interzicerea ordinilor călugărești catolice, de puterea comunistă, în anul 1948, toți franciscanii din România au fost concentrați la Maria Radna, în condiții deosebit de grele?
- ❖ În România există patru basilici minore: Șumuleu Ciuc, Cacica, Maria Radna și Oradea?
- ❖ În lume există aproximativ 1.600 de basilici minore?
- ❖ Titlul onorific de Basilica Minor este acordat numai de către papă, pentru a întări legătura respectivei biserici cu episcopul Romei și pentru a evidenția importanța acesteia?
- ❖ Mănăstirea de la Nicula mai este renumită și datorită meșteșugului călugăresc al picturii pe sticlă, iar aici a funcționat prima școală de pictură pe sticlă din România?

Biserica locală

Catedrala Sf. Fecioară Maria Regină (Iași)

Biserica Romano-Catolică din România este organizată în două arhiepiscopii (București și Alba Iulia) și patru episcopii (Iași, Timișoara, Satu Mare, Oradea).

Sfântul Părinte Papa Leon al XIII-lea, la 27 aprilie 1883, a ridicat Vicariatul Apostolic al Valahiei la rangul de Arhiepiscopie, cu reședința în București. Tot atunci, a fost numit și primul titular al Arhidiecezei, în persoana episcopului Ignatius Paoli, din Congregația Pasioniștilor. El a reușit să deschidă un Seminar pentru formarea clerului diecezan. După Concordatul dintre România și Sfântul Scaun, Arhiepiscopia de București a fost ridicată la rangul de Mitropolie. În perioada persecuției comuniste, Arhidieceza a fost condusă de preoți în calitate de *Ordinarius substitutus*, până la 25 octombrie 1984, când Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea l-a numit pe Ioan Robu Episcop - Administrator Apostolic de București.

La 27 iunie 1884, Papa Leon al XIII-lea a înființat Episcopia de Iași, în timpul episcopului Nicolae Iosif Camilli. Între episcopii care au condus Dieceza de Iași s-a aflat și fericitul Anton Durcovici, care a murit în închisoare (1951). O perioadă mai lungă de timp, între 1978-2019, în fruntea diecezei s-a aflat Petru Gherghel, mai întâi ca administrator apostolic, iar din 1990, ca episcop. Inițial, clerul era format din preoți misionari, în mare parte călugări franciscani, iezuiți și dominicani veniți din Italia, Polonia și Ungaria. Treptat numărul preoților originari din Dieceza de Iași a crescut, iar astăzi aproape 200 activează în alte dieceze.

Prima atestare documentară a Diecezei Romano-Catolice de Timișoara este din 1030. Din 1990, Dieceza a primit din nou un episcop, după ce regimul comunist o degradase la rangul de decanat.

Episcopia Romano-Catolică din Transilvania a fost înființată în anul 1009 de Sfântul Ștefan, regele Ungariei. În anul 1932, și-a schimbat denumirea în Dieceza de Alba Iulia, iar în 1991, Papa Ioan Paul al II-lea a ridicat-o la rangul de arhiepiscopie.

Constituirea Episcopiei de Oradea se leagă de numele a doi mari regi: regele Ștefan I al Ungariei, care a înființat o episcopie la Biharia, pe la anul 1010, și regele Ladislau I al Ungariei, care a mutat sediul episcopiei pe actualul teritoriu al Oradei. Episcopia a fost reînființată în 1990.

Dieceza Romano-Catolică de Satu Mare a fost întemeiată de Francisc I, împărat al Austriei și rege apostolic al Ungariei, în 1804, iar Papa Pius al VII-lea a recunoscut-o. În dieceză, în cursul celor 200 de ani de istorie, au luat ființă multe instituții bisericești noi: parohii, școli, cămine pentru studenți și bătrâni, congregații și ordine călugărești, care și-au început munca specifică.

Până la Conciliul Tridentin, din cauza vitregiilor timpurilor, a deselor invazii, a luptelor de pe teritoriul țării noastre, episcopii nu locuiau la reședința lor; trăiau în afara țării, vizitând uneori dieceza. Cei care au lucrat, indiferent de climatul socio-politic din țara noastră, au fost călugării misionari: franciscani, dominicani și iezuiți.

Ordinul Fraților Minori a fost prezent pe meleagurile noastre încă din timpul vieții Sfântului Francisc de Assisi. Primul Seminar Franciscan din Moldova s-a

deschis în 1897, pentru a răspunde diferitelor vocații preoțești care se nășteau în tânăra Dieceză de Iași.

Călugării iezuiți au venit pe teritoriul țării noastre în 1579, stabilindu-se în afara Clujului, la Mănăstur. Doi ani mai târziu, au deschis un colegiu, în centrul Clujului, care va deveni Universitatea din Cluj, cu Facultăți de Teologie, Filosofie și Drept. Între anii 1588

și 1591, călugării iezuiți au început să-și desfășoare activitatea în Moldova, la Cotnari, apoi la Iași. De mai multe ori au fost expulzați de conducătorii statului, dar au revenit când vremurile au fost mai favorabile.

Ultimul recensământ făcut în România (2022) arată că, din populația României, de aproximativ 19 milioane de locuitori, 5,2% sunt catolici, în timp ce 85,3% sunt ortodocși.

----- Vocabular -----

mitropolie – arhiepiscopie care prezidează o provincie ecleziastică (bisericească)
decanat – circumscripție ecleziastică diecezană, formată din 10 parohii vecine, conduse de un decan
expulzare – excludere, îndepărtare, obligare a cuiva să părăsească țara

Întrebări

1. Cum s-a organizat Biserica Romano-Catolică din România, de-a lungul timpului?
2. Cine a administrat Episcopia de Iași, până în anul 2019?
3. Ce este important să cunoaștem despre Arhiepiscopia de București?
4. Care a fost contribuția misionarilor în organizarea Bisericii din România?
5. Ce ordine călugărești au fost prezente pe teritoriul țării noastre?
6. Cine este astăzi episcop în dieceza ta?

Cuvânt pentru viață

„După acestea, Domnul a ales alți șaptezeci și doi și i-a trimis doi câte doi înainte, în toate cetățile și locurile pe unde avea să treacă el, și le-a spus: «Secerișul este mare, însă lucrătorii sunt puțini. Rugați-l deci pe Domnul secerișului să trimită lucrători în secerișul lui!».”
(Luca 10, 1-2)

Activități de învățăre

1. Precizează care dintre enunțurile următoare sunt adevărate și care sunt false. Corectează-le pe cele false.

- a) În perioada 1818-1884, organizarea bisericească a catolicilor din Moldova s-a numit Vicariatul Apostolic al Moldovei.
- b) Episcopia Romano-Catolică de Iași a fost înființată în 1883.
- c) Înainte de Conciliul Tridentin, cei mai mulți dintre episcopii catolici nu locuiau la reședința lor, astfel încât de păstoria catolicilor de pe teritoriul țării noastre s-au îngrijit călugării franciscani, dominicani și iezuiți.
- d) Astăzi, toate parahiile sunt încredințate păstoririi călugărilor franciscani.
- e) Chiar și în timpul regimului comunist, în România, cele șase episcopii romano-catolice și cele șase episcopii greco-catolice și-au continuat activitatea.
- f) România este o țară majoritar catolică.
- g) Episcopiile desființate de autoritățile comuniste au fost reînființate după 1990.

2. Completează enunțurile.

- a) Realizările, în plan spiritual și material, pe care le-am observat în Episcopia mea sunt ...
- b) Pentru că aparțin Episcopiei ... eu, fiind creștin, contribui la reînnoirea vieții spirituale prin ...
- c) Consider că rugăciunea mea este folositoare pentru ...

3. Prezintă, în 10 enunțuri, activitatea episcopului din dieceza de care aparții.

4. Organizați-vă în echipe pe centre de interese: scriitori, artiști, fotografi, istorici. Prezentați informațiile găsite de echipa centrului de interes din care faceți parte despre viața Bisericii locale de care aparțineți.

*Catedrala Adormirea Maicii Domnului
și catedrala Sf. Fecioară Maria Regină (Iași)*

Lumină pentru pașii mei

Creștinii din țara noastră o cinstesc pe Sfânta Fecioară Maria ca mamă și ocrotitoare. De aceea, România mai este denumită „Grădina Maicii Domnului”. Prin grija Mariei, Mama Bisericii și Mama noastră, Dumnezeu a trimis în grădina sa lucrători care să semene cuvântul evangheliei și să vegheze ca acesta să rodească. Să îndepărtăm din suflet buruienile păcatelor și să primim cu bucurie semințele învățaturii lui Cristos. Să ne îngrijim ca, printr-o viață cu adevărat creștinească, acestea să rodească cu îmbelșugare.

Știați că... ?

- ❖ Un moment semnificativ din timpul păstoririi arhiepiscopului Camilli a fost apariția primului număr al revistei Episcopiei Romano-Catolice de Iași, „Lumina creștinului”, la 1 ianuarie 1913? Tot în acest an a fost publicat statutul „Societății Catolice Presa Bună” pentru tipărirea și răspândirea scrierilor religioase.
- ❖ Situată în estul României, în ținutul numit Moldova, Dieceza de Iași a fost înființată în anul 1884 și cuprinde opt județe: Botoșani, Suceava, Iași, Neamț, Vaslui, Bacău, Galați, Vrancea?
- ❖ Una dintre cele mai vechi mănăstiri dominicane din Transilvania este actuala biserică franciscană din Cluj?
- ❖ Întemeietorul vechii Dieceze de Cenad a fost Sfântul Ștefan, care l-a numit pe Sfântul Gerard ca prim episcop al acestei dieceze? După nenumărate distrugeri provocate, în Evul Mediu, de popoarele migratoare, scaunul episcopal a fost mutat la Szeged, iar din 1736, la Timișoara.
- ❖ Episcopia de Milcov a avut 14 episcopi și se mai numea Episcopia Milcovei sau a Cumanilor (popor migrator)?

5. Caută informații despre activitățile misionarilor din dieceza din care faci parte. Prezintă-le colegilor.

6. Compune o rugăciune în versuri, de două strofe, în care să îi ceri lui Dumnezeu harul de a fi misionar oriunde te afli. Aduagă la portofoliul personal.

Sfinții, modele de viață

**Ieremia Valahul
(1556-1635)**

Ieremia Valahul, născut Ion Costist, a fost un călugăr capucin și primul român ridicat la treapta de fericit, în anul 1983, de către Papa Ioan Paul al II-lea.

Despre viața lui petrecută în Valahia Minor (Moldova de astăzi) nu se cunosc multe amănunte. La vârsta de 18 ani, Ion a plecat de acasă fără voia părinților, Margareta Bărbat și Stoica Costist, a trecut pasul Oituz și s-a oprit la Alba Iulia, de unde a plecat spre Italia, la Napoli.

La 8 mai 1579, a intrat, în mănăstirea „Efrem cel Vechi” din Napoli, în Ordinul Călugărilor Capucini, unde a început slujirea plină de dăruire a celui „Domn mare”. Până la sfârșitul vieții i s-a dedicat lui Dumnezeu, săracilor și bolnavilor, distingându-se printr-o caritate care a constituit trăsătura de bază a vieții sale, slujind în spitale și leprozerii. Ascultarea, ca înfrângere a voinței proprii în fața voinței divine, a fost izvorul unei țării și dăruiri de sine care i-au caracterizat viața de călugăr. Timp de 40 de ani a trăit într-o simplitate fără margini, uneori dusă până la extrem. A practicat ascultarea cu smerenie și umilință toată viața, fiind convins că face voia lui Dumnezeu, ceea ce i-a dat o liniște sufletească inexplicabilă. Renunțarea la orice posesiune materială l-a făcut ca, timp de 35 de ani, să poarte aceeași haină călugărească.

În 1625, fratele Ieremia Valahul, în vârstă de 69 de ani, a devenit tot mai conștient de apropierea morții sale. „Cu cât se apropia sora moarte, cu atât energia dăruirii și autosacrificiului său creștea.” Era 26 februarie 1625. Pe 31 mai 2008, moaștele Fericitului Ieremia Valahul au fost aduse de la Napoli la sanctuarul romano-catolic din Onești.

1. Ordonează, cronologic, următoarele evenimente din istoria Bisericii:

- încreștinarea primilor locuitori din spațiul românesc;
- persecutarea creștinilor în epoca comunistă;
- apariția Bisericii Greco-Catolice;
- încetarea persecuției comuniste;
- întemeierea Episcopiei Romano-Catolice de Iași;
- proclamarea ca fericit a episcopului martir Anton Durcovici;
- interzicerea Bisericii Greco-Catolice.

2. Completează tabelul, după modelul dat, cu numele personalităților întâlnite în Unitatea IV, indicând rolul pe care l-au avut în istoria Bisericii.

Personalitatea	Rolul în istoria Bisericii
<i>Sfântul Niceta din Remesiana</i>	<i>Misionar în Dacia</i>

3. Răspunde la următoarele întrebări.

- a) De ce atitudinea statului comunist față de Biserică este considerată a fi o adevărată persecuție?
- b) Ce suferințe a îndurat Biserica Catolică în timpul comunismului?
- c) Care este rolul unui pelerinaj în viața creștinului?

4. Scrie, în caiet, un text de 20 de rânduri în care să-ți argumentezi răspunsul la întrebarea: De ce crezi că persecuțiile comuniștilor nu au reușit să distrugă Biserica?**5. Alcătuiește câte un enunț, corect din punct de vedere religios, în care să folosești următoarele noțiuni: **Biserica Catolică, Sfântul Scaun, modele de trăire a credinței, misionari, locuri de pelerinaj.****

1. Încercuiește răspunsul corect.**A.** Apostolii au început să predice Evanghelia:

- a) înainte de înălțarea lui Isus la cer;
- b) după înălțarea lui Isus la cer și coborârea Duhului Sfânt, în ziua de Rusalii;
- c) după ce Vestea cea Bună a fost consemnată în scris.

B. Creștinismul a pătruns pe teritoriul românesc:

- a) după Edictul din Milano;
- b) în perioada apostolică;
- c) odată cu încreștinarea slavilor, în secolul al IX-lea.

C. În timpul regimului comunist, în țara noastră:

- a) numărul școlilor confesionale catolice a crescut;
- b) au fost desființate școlile catolice;
- c) statul a sprijinit funcționarea școlilor catolice.

D. Biserica Catolică:

- a) a considerat că datoria ei a fost și este doar de a predica Evanghelia și a administra sacramentele;
- b) s-a preocupat de educarea credincioșilor, înființând școli primare și gimnaziale, școli de meserii, universități și seminarii;
- c) a considerat că nu trebuie să se implice în educarea populației.

E. Pelerinajul la un sanctuar:

- a) este o excursie religioasă în care se vizitează locuri noi;
- b) este benefic doar aceluia care are o anumită nevoie;
- c) face posibilă aprofundarea trăirii credinței.

2. Asociază, corect, definițiile din coloana A, cu termenii corespunzători din coloana B.**A**

Partea cea mai mică a Bisericii, formată din creștinii care locuiesc pe un anumit teritoriu.

Mai multe comunități parohiale reunite sub păstoria unui episcop.

Comunitatea tuturor credincioșilor din lume aflați în comuniune cu papa și cu episcopii uniți cu el.

B

Mănăstire

Biserica Catolică

Parohie

Dieceză/Episcopie

3. Identifică, după model, valori moral-religioase care au susținut acțiunile creștinilor în perioada comunistă, valori care să înceapă cu fiecare literă a cuvântului RESPECT.**Model: litera R – recunoștința.****Grila de (auto)evaluare**

Exercițiu	1	2	3
Punctaj maxim	4 x 10 pct. = 40 pct.	3 x 5 pct. = 15 pct.	7 x 5 pct. = 35 pct.

10 puncte din oficiu

Recapitulare finală

1. Asociază fiecărui sacrament roadele corespunzătoare:

puterea de a aduce jertfa Sfintei Liturghii și de a administra sacramentele care cer această sfințire

putere preoțească de a transforma pâinea și vinul în Trupul și Sângele lui Isus

putere preoțească de a ierta păcatele

harul de a ajuta reciproc pentru a ajunge la Sfințenie

Căsătorie

Preoție

harul ca soții să se iubească cu fidelitate

harul Duhului Sfânt pentru a-și îndeplini bine misiunea

harul de a primi copiii dăruți de Dumnezeu

harul de a educa copiii în frica lui Dumnezeu

2. Joc. Folosiți o minge și jucați: Răspunde – Întreabă – Aruncă.

Elevul care are mingea formulează o întrebare și aruncă mingea unui coleg. Acesta va răspunde la întrebarea pusă, va formula o altă întrebare și va arunca mingea mai departe, altui coleg. Jocul continuă până ce mingea ajunge la toți elevii.

Reguli de respectat:

- puneți întrebări clare, care pot primi răspunsuri scurte și exacte;
- formulați întrebări care să acopere informațiile dobândite pe parcursul anului școlar.

3. Notează, pe o scară de la 0 la 5, valorile pe care trebuie să se întemeieze familia (0-nicio importanță, 1-importanță foarte scăzută, 2-importanță scăzută, 3-importanță medie, 4-importanță ridicată, 5-importanță foarte ridicată)

iubire, bani, credință în Dumnezeu, dialog, iertare

Motivează alegerea făcută.

5

4

3

2

1

0

4. Scrie o scrisoare lui Isus, spunându-i ce crezi tu despre el.

5. Scrie un text de zece rânduri în care să motivezi ce este mai ușor: să crezi că Isus este om sau că este Dumnezeu.

6. Realizează, în echipă cu un coleg de clasă, un poster în care îi inviți pe cei de vârsta ta să se implice în ameliorarea problemelor specifice lumii contemporane.

Test de evaluare finală

Se rezolvă în caiet!

1. Asociază fiecărei porunci păcatele corespunzătoare.

Porunca a șaptea			Porunca a opta		Porunca a zecea
înșelăciune	ironie	furt	minciună	fraudă	dorința de a lua, pe nedrept, ceea ce-i aparține aproapelui
calomnie	corupție	refuzul de a împărți cu altul	zgârcenie	sperjur	judecată
invidie	camătă	mită	nedreptățirea altora în bunurile materiale	lăcomie	ipocrizie
bârfă	mărturie falsă	jaful	lingușire	risipă	aviditate

2. Alege răspunsul corect.

A. Ioan Botezătorul:

- a) administra Sacramentul Botezului;
- b) dădea un Botez de convertire, condamnând ipocrizia și imoralitatea oamenilor și a conducătorilor;
- c) s-a prezentat pe sine ca „Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii”.

B. Prin misterul Întrupării Fiului lui Dumnezeu credem că:

- a) Isus Cristos este Dumnezeu adevărat și om adevărat;
- b) Isus a devenit Dumnezeu adevărat;
- c) Isus a devenit Fiul lui Dumnezeu.

C. Fericitile proclamate de Isus în Predica de pe munte ne învață că:

- a) fericiți pot fi doar cei care sunt respectați de societate;
- b) omul nu poate fi fericit pe pământ;
- c) adevărata bucurie și fericire vine de la Dumnezeu.

D. În secolele al II-lea și al III-lea, stăpânirea romană, prigonitoare, a ajutat indirect la răspândirea creștinismului prin:

- a) armată, coloniști și negustorii care făceau comerț în Dacia;
- b) trimiterea de misionari în întreg Imperiul Roman;
- c) proclamarea creștinismului ca religie de stat.

3. Completează definițiile sacramentelor.

a) Preoția ... Testament este un sacrament care dă putere ... și harul de a îndeplini cu sfințenie ... religioase.

b) ... este un sacrament prin care ... persoane libere, bărbat și ..., se unesc pentru toată viața lor și primesc de la ... harul de a putea îndeplini cu credință și până la moarte ... lor.

4. Compune o rugăciune prin care îi mulțumești lui Isus pentru ceea ce ai învățat anul acesta școlar.

Autoevaluare. Adună punctele pentru răspunsurile corecte date, apoi scrie pe caiet numărul total al acestora.

Exercițiul	1	2	3	4	Puncte din oficiu	Punctaj maxim
Cerința		A B C D	a b			
Punctajul pentru răspunsurile corecte	3x7p	5p 5p 5p 5p	3x5p 5x3p	19p	10p	100p

Fișa Observ! Apreciez! Evoluez!

Citește, cu atenție, fiecare afirmație din fișă, apoi exprimă-ți acordul sau dezacordul în legătură cu fiecare afirmație, bifând caseta corespunzătoare: acord, indecis/indecisă, dezacord.

La finalul fiecărei unități de învățare, descarcă, din manualul digital, fișa **Observ! Apreciez! Evoluez!** Completează fișă, apoi o adaugi la portofoliu.

Unitatea 1

Fișa Observ! Apreciez! Evoluez!

DUMNEZEU REVELAT OMULUI CA IUBIRE MILOSTIVĂ

Afirmații	Acord	Indecis/ Indecisă	Dezacord
a. Am învățat despre importanța omului, creat bărbat și femeie, despre personaje biblice din Vechiul și Noul Testament, despre Sfânta Familie.			
b. Am identificat virtuțile pe care le-au trăit Rut, Tobia, Ioan Botezătorul.			
c. Am exprimat opinii cu privire la alegerile pe care le-au făcut personajele biblice despre care am studiat.			
d. Am participat la investigațiile despre învățăturile primite de la părinți și dificultățile cu care se confruntă astăzi familiile.			
e. Am analizat virtuțile trăite de Sfânta Familie din Nazaret.			
f. Am reflectat asupra învățăturii despre umanitatea și divinitatea lui Isus.			
g. Mi-am îmbogățit vocabularul cu noi cuvinte.			
h. Am colaborat foarte bine cu ceilalți colegi la activitățile pe grupe.			
i. Au existat aspecte pe care nu le-am înțeles, pentru care am avut nevoie de explicații suplimentare.			

Cum consideri că te-ai descurcat la finalul acestei unități de învățare? Bifează caseta potrivită.

Foarte bine	Bine	Satisfăcător	Nesatisfăcător

Unitatea 2

Fișa Observ! Apreciez! Evoluez!

RĂSPUNSUL OMULUI DAT IUBIRII LUI DUMNEZEU

Afirmații	Acord	Indecis/ Indecisă	Dezacord
a. Am învățat despre fericirile proclamate și trăite de Isus, adorarea lui Dumnezeu și poruncile Decalogului referitoare la bunurile materiale și sinceritate.			
b. Am identificat sfinți martiri care și-au dat viața pentru adevărul credinței.			
c. Am exprimat opinii cu privire la importanța respectului față de creație.			
d. Am participat la investigația despre importanța bunurilor materiale în viața cunoscuților.			
e. Am analizat comportamentul meu în legătură cu poruncile VII-X ale Decalogului.			
f. Am reflectat asupra modului în care Isus a dat mărturie despre adevăr.			
g. Mi-am îmbogățit vocabularul cu noi cuvinte.			
h. Am colaborat foarte bine cu ceilalți colegi la activitățile pe grupe.			
i. Au existat aspecte pe care nu le-am înțeles, pentru care am avut nevoie de explicații suplimentare.			

Cum consideri că te-ai descurcat la finalul acestei unități de învățare? Bifează caseta potrivită.

Foarte bine	Bine	Satisfăcător	Nesatisfăcător

Unitatea 3

Fișa Observ! Apreciez! Evoluez!

VIAȚA OMULUI ÎN CRISTOS

Afirmații

	Acord	Indecis/ Indecisă	Dezacord
a. Am învățat despre condițiile primirii sacramentelor de slujire a comuniunii.			
b. Am identificat harurile pe care le primesc preoții și soții.			
c. Am exprimat opinii despre ce alimentează iubirea dintre membrii familiei.			
d. Am participat la investigația despre valorile pe care trebuie să se întemeieze căsătoria, bucuriile și necazurile din familie.			
e. Am realizat un proiect despre importanța preotului în viața mea.			
f. Am reflectat asupra importanței urmării chemării lui Dumnezeu.			
g. Mi-am îmbogățit vocabularul cu noi cuvinte.			
h. Am colaborat foarte bine cu ceilalți pentru îndeplinirea sarcinilor în echipă.			
i. Au existat aspecte pe care nu le-am înțeles, pentru care am cerut explicații suplimentare.			

Cum consideri că te-ai descurcat la finalul acestei unități de învățare? Bifează caseta potrivită.

Foarte bine	Bine	Satisfăcător	Nesatisfăcător

Unitatea 4

Fișa Observ! Apreciez! Evoluez!

OMUL CREȘTIN ÎN MIJLOCUL SEMENILOR

Afirmații

	Acord	Indecis/ Indecisă	Dezacord
a. Am învățat despre începuturile creștinismului în țara noastră, organizarea Bisericii și tăria de care au dat dovadă creștinii în perioada comunismului.			
b. Am identificat modalitățile prin care Biserica a contribuit la dezvoltarea culturii și spiritualității românești.			
c. Am exprimat opinii despre consecințele persecuțiilor în țara noastră.			
d. Am participat la investigația despre acțiunile de caritate pe care le fac grupurile din parohia mea.			
e. Am realizat un proiect despre un loc de pelerinaj.			
f. Am reflectat asupra importanței trăirii credinței la sfinții martiri ai închisorilor.			
g. Mi-am îmbogățit vocabularul cu noi cuvinte.			
h. Am colaborat foarte bine cu ceilalți pentru îndeplinirea sarcinilor în echipă.			
i. Au existat aspecte pe care nu le-am înțeles, pentru care am cerut explicații suplimentare.			

Cum consideri că te-ai descurcat la finalul acestei unități de învățare? Bifează caseta potrivită.

Foarte bine	Bine	Satisfăcător	Nesatisfăcător

Fișa de observare sistematică a activității și a comportamentului elevilor

Atitudinea față de activitate/aspectul vizat	DA	NU	PARTIAL
Participă la oră cu plăcere și interes			
Se implică în activități			
Își exprimă punctul de vedere			
Rămâne concentrat pe tot parcursul orei			
Respectă punctele de vedere ale celorlalți			
Cere ajutor când are nevoie			
Colaborează cu ceilalți colegi			
Își asumă responsabilități			

